

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filozofie

Diplomová práce
2007

***Postoje žen čtyř generací k rodině a mateřství na
malém městě***

Marcela Škábová

Vedoucí diplomové práce : PhDr. Stanislav Holubec, PhD.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracovala samostatně za použití literatury, která je uvedena v seznamu použité literatury.

Rakovník, 2007

Marcela Čáslavská

1. Úvod	s.5
2. Úvodní slovo	s.8
3. Úvodní slovo respondentek – přemýšlení o rodině	s.8
4. Definice	s.10
5. Úvodní slovo respondentek – rodina?	s.12
6. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.14
7. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.14
8. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.16
9. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.17
10. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.19
11. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež – „singles“	s.24
12. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.30
13. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.32
14. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.42
15. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.42
16. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.43
17. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.51
18. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež vs. Rodina	s.63
19. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.65
20. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.66
21. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.71
22. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.75
23. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.77
24. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež – Rátovník	s.80
25. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.80
26. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.81

Děkuji především PhDr. Stanislavu Holubcovi, PhD., který se po celou dobu práce pečlivě a ochotně věnoval, respondentkám a všem, kteří svými cennými radami a postřehy přispěli k napsání této práce.

27. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.93
28. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.108
29. Úvodní slovo respondentek – Státní mládež	s.103

OBSAH	
Metodika, popis sběru dat a vyhodnocení	s.5
I.Kapitola – Dnešní rodina	s.8
1.1 Proměňující se společnost – proměňující se rodina	s.8
1.2 Definice rodiny	s.10
1.3 Registrované partnerství – rodina?	s.12
1.4 Hledání životního partnera – Stadium známosti	s.14
1.4.1 Změna normality	s.14
1.4.2 Individualismus 20.století	s.16
1.4.3 Antikoncepce	s.17
1.4.4. Sexuální revoluce	s.19
1.4.5. Fenomén začátku 21.století – „singles“	s.24
1.5 Láska a výběr partnera	s.30
1.6 Sňatkový trh	s.32
II.Kapitola – Partnerské soužití – po svatbě	s.42
2.1 Svatba	s.42
2.2 Život mezi první svatbou a dítětem	s.48
2.3 Důležitost komunikace	s.51
2.4 Velmi diskutované rozhodování – kariéra vs. Rodina	s.63
2.5 Plodnost	s.65
2.6 Rodinný rozpočet	s.66
2.7 Oslavy	s.71
2.8 Dovolená	s.75
2.9 Rodinné mýty	s.77
2.10 Specifika života na malém městě – Rakovník	s.80
2.10.1 Fakta o Rakovníku	s.80
2.10.2 Sociální kontrola	s.81
2.10.3 Bytová situace	s.83
III.Kapitola – Problematika generací	s.89
3.1 Generace jako určitá skupina obyvatelstva	s.89
3.2 Dělení generací v Americe a možné společné rysy s generacemi v České republice	s.93
IV.Kapitola – Děti v rodině	s.103
4.1 Děti v rodině	s.103

4.2 Přítomnost otce u porodu	s.106
4.3 Socializace dítěte	s.107
4.4 Dítě v porozvodové situaci	s.108
4.5 Určování hranic	s.109
4.6 Tresty	s.112
4.7 Otázka sexuality řešená s dětmi	s.113
4.8 Status člověka v souvislosti s rodinou	s.114
4.9 Děti opouštějí orientační rodinu a zakládají svou vlastní	s.114
ZÁVĚR	s.120
Použitá literatura	s.122
Přílohy	s.125
Dotazník	s.126
Tabulková část B	s.134

Úvod

Vždy jsme byli zaujati tématy, která se vyskytují napříč vědními obory a každá vědní disciplína může přispět ke komplexnímu obrazu dané problematiky. Jedním z témat, která mohou být uchopena z různých úhlů pohledu, je i téma rodiny.

Ačkoli někdy bývá mnohočetnost názorů problematická, jsme přesvědčeni, že tak širokému tématu jakým rodina bezesporu je, bude jen přínosná. Sociologie rodiny se podle našeho názoru věnuje velmi důležitému tématu, které má svůj význam nejen pro jednotlivce, ale i pro společnost celkově. Jsme si vědomi, že instituce rodiny a manželství mají dlouhou tradici a prošly vývojem, nechtěli jsme však zaměřit pozornost na pouhé shrnutí poznatků historického vývoje. Naším cílem bylo podívat se na současný stav rodiny a manželství, respektive na názory lidí žijících v dnešní době. Často slyšíme názory, že rodina i instituce manželství jsou v krizi a někteří odborníci nevidí budoucí vývoj optimisticky.

My jsme však opačného názoru. Naší hlavní hypotézou bylo, že rodina je stále pro většinu lidí místem, kam se mohou vrátit, které jim nabízí zázemí a pocit alespoň částečné stability. Místem, kde mohou odhodit masky, které nasazují v hektickém světě pro svou ochranu a také místem, kde může být vyjadřována a procit'ována láska. Myslíme si, že mohlo dojít k proměně dílčích aspektů rodinného života, ale k takové změně musí dojít vždy, když se mění vnější podmínky, na které musí přirozeně reagovat jak rodina, tak i manželství.

Vzhledem k tomu, že jsme se zaměřili na postoje lidí, pohybovali jsme se zcela záměrně i na poli psychologie. Snažili jsme se používat vysvětlení nejrůznějších názorů pomocí psychologické interpretace, neboť díky ní můžeme pochopit vnitřní myšlenkové pochody a motivy, které k jednání vedou. Sociologie je nám poskytla hlavní rámec, možnost popisu i své metody sociologického průzkumu.

Chtěli jsme se podívat na rodinu a manželství z dnešního pohledu a navíc se přesvědčit, zda na aspekty rodinného a manželského života mají různě staří lidé odlišné názory. Zároveň však cítíme jistý limit v tom, že během posledního zhruba půl století došlo ve společnosti k mnoha změnám – technickými vymoženostmi počínaje a s tím spojeným stále se zrychlujícím životním stylem, až po změny v politice. Každá z generací vyrůstala v odlišném prostředí a i ve dvou odlišných společensko-politických podmínkách. Zajímalo nás, v jakých názorech se budou generace zásadně lišit a co budou mít naopak společného. Hlavním společným jmenovatelem je dle našeho názoru vnímání rodiny jako důležitého zázemí.

V tomto výzkumu jsme se zaměřili na ženy, neboť nás zajímalo, zda se potvrdí fenomén „singles“, a zda mladé ženy nevidí v manželství nefunkční a zastaralou instituci.

Navíc jsme omezili vzorek na malé město, kterým je pro nás Rakovník. Rádi bychom ve studiu pokračovali i se vzorkem mužů na malém městě a dále pak na obyvatele velkých měst, kde bychom rádi zmapovali skupinu známých muzikantů a použít kvalitativní metody.

Pojďme se tedy společně na rodinu a manželství podívat.

Metodika, popis sběru dat a vyhodnocení

Rozhodli jsme se umístit tuto kapitolu na začátek naší práce, neboť výsledky dotazníkové studie, které jsou důležitou součástí této práce, jsme kvůli lepší orientaci zahrnuli přímo do textu.

Stručný popis metodiky sběru dat

Hlavním úkolem nám bylo oslovit co nejširší a nejkvalitnější vzorek obyvatel Rakovníka. Rakovník se nám stal reprezentantem malého města, jehož specifika uvádíme v jedné z následujících částí.

Cílem dotazníkového šetření v roce 2007 bylo zjistit, jaké mají obyvatelé malého města postoje k rodině a manželství. Abychom získali detailnější obraz, rozdělili jsme si obyvatele do čtyř skupin podle ročníků narození. Vzhledem k tomu, že naším cílem bylo zkoumat rodinu a manželské i partnerské soužití, zaměřili jsme se na takové osoby, které se s řešením problematiky rodiny aktivně setkávají, tedy osoby mezi ročníky 1955 až 1985. Abychom vzorek respondentů blížeji specifikovali, omezili jsme respondenty na ženské pohlaví, vzhledem k tomu, že ženy jsou přirozenými nositelkami mateřství, a tedy k otázce rodiny a mateřství vždy zaujímají nějaký postoj.

Cílovou skupinu jsme rozdělili na čtyři generace, první generace znamená v našem textu i průzkumu kohortu žen ročníků 1955 až 1964, druhou generací je kohorta žen narozených mezi lety 1965 až 1974, třetí generace žen je kohorta narozená mezi roky 1975 až 1980. Poslední generací jsou ženy narozené mezi roky 1979 až 1980. Poslední dvě generace mají mezi sebou časové rozmezí pouze 5 let, v naší společnosti totiž došlo k mnoha změnám, a proto si myslíme, že najdeme rozdíly postojů i mezi těmito generacemi. Slovo generace používáme proto, že očekáváme blízkost názorů i postojů žen těchto kohort.

Při sestavování dotazníku jsme se opírali o odbornou literaturu. Snažili jsme se z publikací, jejichž citace jsou v naší práci použity, vyjmout aspekty, podle kterých jednotliví odborníci rodinu popisují, a tyto aspekty zpětně promítnout do dotazníku. Nepoužívali jsme při formulování otázek tolik abstraktních slov, místo nich jsme se snažili najít ekvivalentní ukázkovou situaci, na které by se daný jev mohl přesněji dokumentovat bez většího rizika odlišné interpretace otázky. Pak by byly i odpovědi zkreslené.

Samotný průzkum probíhal v měsíci říjnu. Celkem jsme oslovili 350 respondentů, ale všechny dotazníky se nám nevrátily v kompletní podobě, některé se nevrátily vůbec. Do statistického vyhodnocování bylo po ukončení sběru dat možné zahrnout 233 dotazníků.

Respondenti vyplňovali dotazníky zcela anonymně. Ke každému z dotazníků byla přiložena obálka, do které mohly vyplněný dotazník vložit a zalepit.

Pro oslovování respondentů jsme se snažili zvolit místa s vysokou koncentrací osob, ale zároveň taková místa, kde se mohou vyskytovat zástupci co nejrozmanitějších skupin obyvatelstva. Styčným bodem nám bylo především rakovnické náměstí, kde se musí všechny skupiny obyvatel bez rozdílu věku, příjmu i vzdělání občas vyskytnout. Nachází se zde nejdůležitější úřady, peněžní ústavy, pošta, lékařské ordinace a lékárny, místa nákupu i trávení volného času. Některé respondenty jsme oslovili při čekání v ordinaci praktických lékařů – mají zde dostatek času k vyplnění dotazníku, a navíc se zde podle našeho názoru mohou ocitnout všechny věkové, vzdělanostní i příjmové skupiny. Některé dotazníky jsme distribuovali v nemocnici v Rakovníku na oddělení gynekologicko-porodnickém, kde se také vyskytují různé skupiny žen, a na interním a chirurgickém oddělení.

Soubor je možné považovat za dostatečně reprezentativní ve vztahu k obyvatelstvu malého města. Také zastoupení jednotlivých generací jsme se snažili co nejvíce vyvážit.

Respondent strávil vyplňováním dotazníku zhruba 15 až 20 minut.

Data byla následně převedena do počítače, sami jsme data z dotazníku kódovali i zadávali do programu Excel, který je kompatibilní se statistickým programem SPSS. Po zkontrolování celého souboru byla data zpracována programem SPSS a následně analyzována.

Celkově jsme tabulky rozdělili na dva oddíly. Tabulka s označením „A“ před číslem tabulky nám ukazuje názorové odlišnosti mezi generacemi i celkové průměrné číslo odpovědí. Tyto tabulky jsou podle témat zařazeny do textu.

Tabulky s označením „B“ před číslem tabulky ukazují korelaci odpovědí s počtem dětí a rodinným stavem. Jsou zahrnuty v tabulkové části, ale jejich výsledky jsou okomentovány v textové části vždy pod tabulkou „A“ s tímto tématem související.

Oba druhy tabulek mají stejné číselné označení, například Tab.A.25 se věnuje otázce prožitku štěstí stejně jako Tab.B.25. Tabulky jsme nečíslovali podle jejich pořadí v textu, ale nechali jsme jim označení podle pořadí v dotazníku a drželi jsme se stejného číslování částí A i B. Není tedy problémem obě tabulky porovnat.

Doufáme, že zařazení základních tabulek do textové části pomůže čtenáři lépe se orientovat v textu bez nutnosti přelístovat do tabulkové části.

I.KAPITOLA

Dnešní rodina

1.1 Proměňující se společnost – proměňující se rodina

“There is no golden age of the family gleaming at us in the far back historical past.” (Foucault, 1978:99)

V současné době je velice těžké najít takovou definici pro rodinu, která by dokázala co nejobširněji postihnout i drobnější nuance či méně obvyklé formy.

„Rodina může a nemusí být tam, kde se o jedno dítě stará několik dospělých nebo kde se jedna dospělá osoba stará o několik dětí. Dítě může zažívat dobrodiní rodinné výchovy, i když lidské společenství, ve kterém vyrůstá, podle zákona vůbec rodinou není.“ (Matějček, 1992:28) Lidé zvnějšku mohou velmi těžko rodinu posuzovat, protože to, jak a zda funguje, vědí nejlépe ti, kteří v ní žijí. A tito do pohledů na rodinu promítají přirozeně své pocity a postoje, a nemohou tedy být absolutně objektivní. „Svět naší rodiny je světem naší suverénní kompetence. I pouhá zvědavost na jeho vnitřní uspořádání, nemluvě už o slídivém shánění informací, je všeobecně považována za krajně nemístnou.“ (Možný, 1990:9) Na druhou stranu vnějšímu pozorovateli může uniknout mnoho podstatných detailů a naopak si může některé projevy vyložit jinak, než jak je daná rodina chápe. Hned na začátku se tedy studium rodiny potýká s problémem, jak ji vlastně zkoumat.

Protože každý z nás má subjektivní prožívání, myslíme si, že je vhodné získávat informace rovnou od členů rodiny a respektovat jejich pohled.

„Teď je mi jasné, že rodina je mikrokosmem světa. K pochopení světa stačí, budeme-li zkoumat rodinu. Hodnoty jako síla, intimita, autonomie, důvěra a schopnost komunikovat jsou životně důležité složky, na nichž závisí kvalita našeho života na světě. Změnit svět znamená změnit rodinu.“ (Satirová, 1994:11) Skutečně souhlasíme s tím, že rodina je jakýmsi základním prostorem, který nám umožňuje žít plnohodnotný život. Je třeba si však uvědomit, že jako taková musí reagovat na vnější prostředí a přizpůsobovat se mu. Možná už tedy rodina nemá takovou vnější

podobu, jakou měla dříve, ale to nemusí nutně znamenat, že se uvnitř radikálně změnilo její fungování, nebo že nefunguje vůbec.

Rodina odráží společnost. A společnost je v dnešním světě velmi různorodá. Stejně různorodé jsou i formy soužití, a je proto těžké definovat, co to vlastně rodina je – přesněji co už rodinou není.

Jako nejuvýstižnější nám přijde připodobnění rodiny k jakémusi ostrovu, jak to udělali Rieger a Vyhnálková ve své publikaci „*Ostrov Rodiny*“.

„A představte si, že se na lidské společenství díváte z nesmírné výšky... A že z té výšky vidíte stále se proměňující ohromné množství malých bodů plovoucích na hladině světa. Připomínají trochu hvězdy na nočním nebi. Přiblížte se k nim... Ukáže se, že to jsou Ostrovy rodin – Ostrovy různě rozsáhlé a různě tvarované, některé s hranicemi výraznějšími a jiné s méně zřetelnými, jejich pevniny že jsou vždy zcela jedinečné a neopakovatelné. Zároveň však že si jsou také v něčem podobné – třeba tím, že nemohou existovat bez svých obyvatel...“ (Rieger, Vyhnálková, 1997:11)

Na tomto ostrově (v rodině) žijí jeho obyvatelé, kteří na sebe navzájem reagují, vytvářejí si k sobě vztahy, reagují i na okolní situaci – na oceán, který se také všemožně mění a přináší nejen kladné, ale i negativní stimuly. I hranice různých ostrovů se mohou lišit ve své přístupnosti. Každý ostrov (Or) je něčím specifický, ale zároveň je možné najít jisté podobnosti s jinými ostrovy.

Dle našeho názoru je největším přínosem tohoto příoměru fakt, že z něj jasně vystupuje jeho dynamičnost a akcentuje se tak vývoj rodiny v čase, její reakce na nejruznější události a tím i fakt, že se cokoli může kdykoli změnit.

Právě tak je tomu v současné rodině. Společnost se vyvíjí, stupňují se tlaky na jedince a rodina na situaci ve společnosti reaguje. Podle jedné skupiny odborníků je pravděpodobné, že tyto tlaky budou působit na rodinu ve smyslu těsnější koheze, rodina bude pak jedinci oporou a stabilitou. „V citových vztazích se nejvydatněji uspokojuje základní psychická potřeba životní jistoty.“ (Matějček, 1992:29) Pokud se člověk dostane do obtížné životní situace, hledá oporu. Zrychlený životní styl je způsoben také tím, jak cítíme, že ztrácíme jistoty a snažíme se udržet to, co ještě máme. I my se k tomuto stanovisku přikláníme, protože jsme přesvědčeni, že rodina a manželství mohou lidem nabídnout chybějící pocit stability.

Beatrice Trélaue, která se zabývá řešením konfliktů v rodině, akcentuje soužití nebo „spolužití“: „Rodina zůstává privilegovaným místem lásky, ochrany a

výchovy. Každý se snaží svému partnerovi, dětem, rodičům dát to nejlepší, co má.“(Trélaun, 2005:10).

Na druhé straně je však možné, že jedinci budou ventilovat své stresy hlavně v rodině, ale nebudou mít již sílu cokoli dělat pro její zachování. Raději než řešit problémy, z rodiny odejdou.

1.2 Definice rodiny

Samotných definic rodiny je nepřeberné množství snad právě proto, že definovat ty nejsamozřejmější věci bývá vždy nejtěžší. Prvním problematickým bodem je samozřejmě daná kultura, která má od rodiny různá očekávání. V dobách dávných byla nejdůležitější funkce reprodukční. Sexualita byla spojena s plozením dětí a manželský svazek legitimoval sexuální styk.

Tím, že se v poslední době řeší velmi aktuálně otázka registrovaného partnerství a jeho postavení vůči heterosexuálním párům, stojí ona definice rodiny snad před vůbec nejtěžším rozhodnutím – co ještě rodinou je a co již nikoli. A také je důležité, jak to budou vnímat lidé.

Zdaleka již nevystačíme s definicí rodiny jako „společenství osob spjatých manželstvím či pokrevním příbuzenstvím“ (kol. autorů, Ilustrovaná encyklopedie, 1995:47) či s definicí z výkladových cizojazyčných slovníků pro studenty, že jde o otce, matku a jejich děti: „a group consisting of one or two parents and their children“ – (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 1995:419) nebo z modernějšího vydání slovníku „a group of people who live together and are related to one another, usually consisting of parents and children“ – (Macmillan English dictionary, 2002:501).

Takovéto definice pro studenty jazyků nám sice nedávají sociologickou charakteristiku nebo skladbu, ale zato odráží to, co si většina lidí pod daným pojmem představuje.

Internetová encyklopedie Wikipedia vidí rodinu takto:

Family is a Western term used to have denote a domestic group of people, or a number of domestic groups linked through descent (demonstrated or stipulated) from a common ancestor, marriage or adoption.

Americká Listina základních lidských práv (*Universal Declaration of Human Rights*) se rodině věnuje v článku 16., kde nalezneme: „*The family is the natural and fundamental group unit of society and is entitled to protection by society and the State*”.

Bude zajímavé se dozvědět, co současná společnost považuje za rodinu a co již pro ni rodinou není.

Nicméně i v odborné literatuře se většina odborníků přiklání ke vnímání skupiny lidí jako rodiny tehdy, jde-li prototypicky o manžele žijící ve společné domácnosti se svými dětmi, respektive jako důležitou funkci rodiny vidí funkci reprodukční.

„Rodinu lze z hlediska jejího fungování pojmut jako strukturovaný celek (systém), jehož smyslem, účelem i náplní je utvářet relativně bezpečný, stabilní prostor a prostředí pro sdílení, reprodukci a produkci života lidí.“ (Plaňava, 2000:73) Stejně jako Adler, i Plaňava klade důraz na sdílení.

„The family is considered to encourage intimacy, love and trust where individuals may escape the competition of dehumanising forces in modern society.”¹ (www.wikipedia.org)

Toto je další zdůrazňovaný aspekt – rodina je místem, kde by člověk měl nacházet bezpodmínečnou lásku a důvěru a mohl tak uniknout před venkovním světem, kde se musí denně prát o uznání a vlastně i o svou existenci.

V našem výzkumu se nám rodina ukázala u všech generací jako místo bezpečí, domova, důvěry a lásky. Následující slova se objevovala ve volných asociacích respondentek se slovem rodina (uvádíme pouze prvních deset nejobvyklejších): láska, důvěra, bezpečí, zázemí, děti, jistota, pochopení, pohoda, radost a klid. U žen první a poslední generace se častěji objevovalo slovo klid a pohoda, zatímco u prostředních dvou generací se vyskytovala i slova jako starost, kuchyně, povinnosti nebo práce. V této otázce bylo obtížné vypočítat procenta, protože některé respondenty neodpověděly vůbec a některé pouze malým počtem slov. Z těchto slov je však jasně cítit, že rodina, ač spojena pro ženu více či méně s povinnostmi, je pro všechny generace místem bezpečí, důvěry a pochopení a tedy zázemím v komplikovaném světě.

---

¹ Zinn, M. and Stanley Eitzen, D. : *Diversity in American Families*. New York : Harper and Row Publishers, 1987.

V tomto názoru nás mohou utvrdit i barvy, které si ženy s rodinou spojují – většinou jde o teplé tóny žluté, jdoucí až do oranžova. Třetí generace žen asociovala nejčastěji barvu červenou (79,4%), u čtvrté generace převažovala růžová barva (64,7%), v první generaci se ženy shodly na žluté (a jejích odstínech jako např. okrové) - (71,2%) a druhá generace volila oranžovou (68,7%). Občas se ve všech generacích vyskytly barvy jako modrá nebo zelená, ale neměly většího zastoupení.

Pokud jde pouze o soužití dvou osob, nacházíme často pojmy jako partnerství, soužití, ale ne rodina. Zatímco v případě, že daný pár děti má – a ne nezbytně vlastní pro oba rodiče - jsou často za rodinu považováni, stejně tak jako matka žijící sama se svými dětmi.

Zdá se tedy, že všeobecné chápání lidí je takové, že definujícím faktorem pro rodinu je přítomnost dětí.

Tento názor se nám v průzkumu také potvrdil, zlomovým aspektem ve vnímání rodiny jsou děti, ale také, zda je spolu pár oddán. Nicméně všechny generace označili dva nesezdané partnery žijící s dítětem jako rodinu – viz Tab.A.7.

1.3 Registrované partnerství – rodina?

Pravděpodobně bude toto vnímání konfrontováno s novým fenoménem registrovaného partnerství. Ačkoli je v České republice možné uzavřít registrované partnerství od roku 2006², zatím není možné, aby takový pár mohl mít dítě. Je ale nutné si otevřeně přiznat, že partneři pak hledají jiná řešení. Známé jsou případy, kdy jedna z partnerek požádá o umělé oplodnění spermatem od anonymního dárce a následně narozené dítě vychovává oficiálně „sama“, avšak normálně žije se svou partnerkou. Muži mají v tomto případě situaci mnohem složitější. Pro páry jak mužského tak ženského pohlaví se naskýtá možnost adopce, která je ale prozatím ne-li nemožná, tak velmi komplikovaná. Bude tedy potřeba se touto problematikou detailněji zabírat a především vyřešit otázku, co je pro děti lepší – zda vyrůstat v dětském domově, nebo u homosexuálního páru, který dá dítěti lásku, ale nenabídne mu majoritní vzory chování.

---

² Více k tomuto tématu výsledky v Tab.A.62 a B.62, kde se nejmladší zkoumaná generace ukázala jako nejtolerantnější.

Zda by lidé případ homosexuálního páru vychovávajícího dítě brali jako rodinu, je asi otázka otevřenosti a tolerance dané společnosti a kultury.

„Společenské instituce přetrvávají i celé epochy, jsou dlouhodobě a po generace s různými modifikacemi uchovávány. Příkladem může být právě rodina...“ (Havlík, 44:2002)

Bude tedy rodina registrovaných partnerů další modifikací, kterou s sebou vývoj společnosti přinese?

Tabulka A.7

POVAŽUJÍ ZA 'RODINU'

Q_4A Q_4B Q_4C Q_4D Q_4E Q_4F Q_4G

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
2 nesezdání stejného pohlaví, společná domácnost	27.0	15.4	25.4	28.6	39.2
2 registrovaní partneři, společná domácnost	42.9	23.1	50.7	41.3	54.9
2 nesezdání různého pohlaví, společná domácnost	43.8	36.5	40.3	42.9	56.9
bezdětní manželé, společná domácnost	70.0	63.5	79.1	65.1	70.6
2 nesezdání s dítětem, společná domácnost	91.0	80.8	92.5	95.2	94.1
manželé s dítětem, společná domácnost	97.4	96.2	97.0	98.4	98.0
manželé žijící odděleně	5.2	5.8	6.0	3.2	5.9

Naše hypotéza o vyšší toleranci mladších ročníků k soužití homosexuálů se potvrdila. Zatímco v poslední zkoumané generaci bere až téměř 40% žen homosexuální pár jako rodinu, v generaci první je to jen 15%. Velký zlom ve vnímání lidí nastává se sňatkem. I pokud je pár po svatbě bezdětný, vždy více než 60% žen ve všech generacích je bere jako rodinu, oproti tomu, když spolu žijí jen nesezdaně – v tomto případě jen poslední generace se více jak v polovině případů vyslovila pro vnímání dvou nesezdaných lidí žijící v jedné domácnosti jako rodiny. Opět se zde logicky odráží jejich současný stav – většina žen poslední generace nežije v manželství, ale svému vztahu dává důležitost, kterou generalizuje i na ostatní stejně žijící páry. Tím, že dva lidé začali žít spolu, odešli od rodičů a založili si „vlastní rodinu“, vnímají sami sebe jako rodinu. Vysoká čísla také v souladu s naší hypotézou zaznamenalo nesezdané soužití s dítětem, kde v posledních dvou generacích dosahuje vnímání takového soužití jako rodiny kolem 95%, oproti první generaci, která se pohybuje v číslech o 15% nižších. Překvapivou souvislost jsme našli ve vnímání registrovaných partnerů a rodinného stavu respondentů. Nejvíce tolerantní jsou ženy rozvedené či bez partnera – 59,5% bere registrované partnery jako rodinu, ale z vdaných žen pouze 35,5%. Nejméně je tolerují ženy mající 3 a více dětí – 28,6% respondentek bere registrované partnery jako rodinu. (Tab. B. 7)

Tolerance rozvedených žen a žen nemajících v současné době partnera může být dána touhou najít si životního partnera a porozumění dané životní zkušeností, že každý si hledáme pro sebe vhodného partnera, ale každý máme jiné požadavky. Také si pravděpodobně uvědomují, jak je v životě důležité mít vedle sebe oporu – a to partnera bez ohledu na to, zda jsem gay či heterosexuál. Je důležité, že se na svého partnera mohou spolehnout, vnitřní pocit spokojenosti je důležitější než většinový postoj. Naopak ženy mající více dětí vidí heterosexuální soužití jako normalitu a klasická rodina je pro ně ta, ve které žijí.

1.4 Hledání životního partnera – stadium známosti

„A jakoby štětcem svých snů si mladý člověk kreslí obraz svého budoucího životního štěstí ztělesněného v osobě vysněného partnera.“(Brtníková, Šedivý, 1985:198)

Člověk je tvorem společenským a jeho přirozenou potřebou je soužití s ostatními jedinci. Myslím, že i v době, kdy je kladen velký důraz na svobodu jedince a individualismus, cítí téměř každý potřebu sdílet svůj život s někým druhým, s někým, kdo mu bude stát po boku v časech dobrých i zlých.

Stadium známosti je pravděpodobně delší než tomu bývalo v minulosti. Některé páry se nevezmou po celou dobu a žijí „na hromádce“, kohabitace je pro ně ideální volbou.

1.4.1 Změna normality

Nesezdané soužití se již stalo normalitou a není na něm cokoli zvláštního. Tím se i snížil tlak společnosti na nesezdané páry. Manželský svazek už není institucí automaticky očekávanou a „pouhé“ soužití není nenormální. Možná může mít takový stav pozitivní vliv na kvalitu manželství i soužití.

Pro manželství i rodinu existuje stále více vzorců a možností soužití, více lidí má možnost nahlédnout pod pokličku rodinného života a samotný život v rodině i v manželství bývá diskutován v nejrůznějších institucích. Pomalu přestává být „normální, že první manželství a rodina vydrží. „I sociologie rodiny se pomalu začíná otevírat podnětům postmoderního myšlení, kde je „dovoleno vše“ – včetně

fundamentalismu, který se vrací k nejtradičnějšímu modelu rodiny.“(Možný, 1999:58)

Během socialistické éry byl na partnery kladen nejen společenský tlak, ale mnohé páry se rozhodly sňatek uzavřít z důvodů výhodnosti. Novomanželé získávali velmi výhodné novomanželské půjčky, měli daleko větší pravděpodobnost, že dostanou byt, aby měla rodina ideální podmínky k rozvoji.

Z tohoto přístupu vyplývá, že socialismus bral za rodinu sezdaný pár, i když prozatím bezdětný.

Pravděpodobně dnes lidé necítí podporu rodiny od státu. Podle státních dávek to někdy vypadá, že naopak páry žijící pohromadě bývají znevýhodněny. Bohužel jsme v poslední době zaznamenali i případy, že by se partneri rádi vzali, ale z hlediska finanční³ situace je pro ně výhodnější zůstat svobodní.

Tabulka A.4
DOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA OD STÁTU
Q_1

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	9.4	13.5	6.0	9.5	9.8
ne	77.7	67.3	86.6	77.8	76.5
neví,bez odpovědi	12.9	19.2	7.5	12.7	13.7
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejvyšší procento žen, které nejsou přesvědčeny, že je rodina dostatečně podporována státem, má jedno dítě – 86,7%, a na druhém místě jsou to ženy s dvěma dětmi – 80,6%. (viz Tab. B.4) Nejvíce cítí nedostatečnou podporu první generace, což může být dáno změnou režimu. Zažily „pro-rodinnou politiku“ komunistického režimu a asi největší rozdíl oproti současné sociální politice je, že dříve mohly cítit podporu rodiny v podobě novomanželských půjček, a hlavně upřednostnění rodin s malými a více dětmi při přidělování bytů. V dnešní společnosti nemají takovéto aspekty tak silnou váhu, bytů, které může město přidělit, je velmi omezené množství a často nenabízejí uspokojující podmínky. Pokud město byt prodává, činí tak většinou veřejnou soutěží, obálkovou metodou, ve které je rozhodující cena a ne počet dětí lidí, kteří o byt mají zájem. Důležitým aspektem je také to, že města sama nemají dostatek financí a někdy ani vůli stavět nové byty a bytová situace je řešena bytovými družstvy.

³ Máme na mysli situaci, kdy žena předstírá, že je samoživitelkou a má tak možnost čerpat některé výhody v podobě zvláštních dávek sociálního systému, ne však razantní.

1.4.2 Individualismus 20.století

Celkové naladění společnosti odráží to, co jedinci považují za prioritní. Konec dvacátého století a s ním i rostoucí společenský, politický, ale především ekonomický vliv Spojených států amerických s sebou přinesl i důraz na individualismus.

„Současný politický vývoj a nebezpečí, která obsahuje pro největší vymoženosti moderní kultury – individualitu a jedinečnost osobnosti – mě přiměly k rozhodnutí...soustředit se na jeden aspekt, který je pro kulturní a společenskou krizi našich dnů rozhodující: význam svobody pro moderního člověka.“(Fromm,1941:7)

Na jednu stranu žijí v naší společnosti ženy, které mají zažitý altruismus jako nejvyšší hodnotu a pro rodinu jsou ochotny udělat i vytrpět mnohé – myslím, že tomu tak je převážně ve starší generaci. Možná, že menší počet uzavřených sňatků a větší počet rozvodů je nyní proto, že nastupující generace mají pozměněné priority.

Možná, že lidé dnes nejsou ochotni tolik „omezovat svou osobnost“ ve vztahu, nejsou připraveni k nějakým ústupkům a kompromisu. Častěji, místo složitého a mnohdy zdlouhavého hledání řešení, ze vztahu odcházejí. Jejich osobní nezávislost se dostává na první místo, nebo přesněji někam na první místa v žebříčcích hodnot. V manželstvích i v rodině se začíná vědomě uplatňovat teorie sociální směny, lidé přemýšlejí, zda „náklady“ nepřevýší „výnosy“ a snad někdy nejsou ani připraveni do manželství investovat – čas, odvahu, city...

Na druhou stranu se může dostavit zcela opačný efekt, kdy lidé budou v rozbouřeném moři veřejného života hledat místo klidu, zázemí a důvěry. „*Není však ani zcela jisté, jestli právě „odsouzení k individualismu“ v naší globalizující se civilizaci neposílí potřebu rodiny a nepovede k jejímu opětovnému upevnění.*“ (Možný, 1999:182)

Myslíme si, že právě takový postoj začíná být vidět u obyvatel menších měst, kde pracovní tempo zůstává stále dost vysoké stejně jako konkurence na pracovním trhu a lidé začínají hledat jisté zvolnění a uklidnění, které jim nabízí rodina.

Tabulka A.5
DŮLEŽITÁ ÚLOHA RODINY VE SPOLEČNOSTI
Q_2

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	73.4	71.2	74.6	79.4	66.7
ne	16.7	23.1	13.4	11.1	21.6
neví, bez odpovědi	9.9	5.8	11.9	9.5	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Dá se říci, že všechny generace vidí v rodině důležitý smysl pro společnost, zajímavé je, že nejvyšší procento je u třetí generace, která řeší aktuálně otázku dětí a rodiny. Přirozeně, pokud se rozhodnou jít cestou rodinného soužití, musejí být o jeho smyslu přesvědčeny. Ženy, které mají 3 a více dětí (viz Tab.B.5), vidí v 92,9% v rodině společenský smysl, zatímco nejvyšší procento negativních odpovědí je u žen majících 2 děti – 18,4% a těch, které žijí bez partnera nebo jsou rozvedeny – 78,6%.

1.4.3 Antikoncepce

„Je nutno přiznat, že nějakou ideální antikoncepční metodu nám dosud neposkytly naše moderní technické možnosti. Za ideální antikoncepci bychom mohli považovat pouze takový prostředek, který by ženu před těhotenstvím spolehlivě chránil, neměl by přitom žádná zdravotní rizika ani vedlejší účinky a nepůsobil by rušivě ani při milostné přehřívce, ani při vlastní souloži.“ (Guillebaud, 1996:9)

Antikoncepce a hlavně její masové rozšíření má pro společnost obrovský význam. „...vynález antikoncepce, jež dává ženě do rukou suverénní rozhodnutí o tom, zda, kdy a kolik bude mít dětí, má pro lidstvo epochální význam, srovnatelný snad s ovládnutím ohně anebo vynálezem kola“(Možný, 1999:124).

Ve své podstatě měl až do vynálezu antikoncepce hlavní úlohu při početí muž, a tím mohl vlastně ženu ovládat. Byl to právě muž, kdo si v případě, že ještě pár dětí nechtěl, „dával pozor“, žena mu v tomto musela věřit. Užití kondomu měl „pod kontrolou“ také muž a najednou přišlo na scénu něco, co má absolutně pod

kontrolou pouze žena, a navíc o užívání antikoncepce nemusí muž už ani vědět – hormonální antikoncepce.

Samotných forem užívání hormonální antikoncepce je hned několik. Nejoblíbenější a zároveň nejpoužívanější metodou je perorální antikoncepce. Podle tvrzení významného rakovnického gynekologa a porodníka MUDr. Iva Marouška používá perorální antikoncepci na Rakovnicku kolem dvou třetin žen ve věkové kategorii do třiceti let. V této věkové kategorii se také používá bariérová antikoncepce i nitroděložní tělíska, která jsou dle jeho slov dnes daleko modernější a hormonálně modifikovaná a jsou tedy gynekology doporučovaná bez ohledu na to, zda žena rodila či ne. Sám za Rakovník nemůže potvrdit, že by stoupala popularita podkožních implantátů, které jsou umístěny pod kůži na dobu tří až pěti let a postupně zde uvolňují hormony, aniž by žena musela každý den myslet na to, že si musí vzít svou pilulku. Implantáty jsou na Rakovnicku využívány minimálně.

Můžeme už doufat, že pomalu padly mýty o škodlivosti užívání antikoncepce zdůvodňované tím, že si člověk „cpe“ do těla cizí látky. V tabletkách byla snížena hladina nezbytných hormonů na minimum, a je tedy logické, že je lepší užívat pravidelně hormonální antikoncepci než riskovat nechvalně známou tabletku „Postinor“ se silnou koncentrací hormonů, nebo interrupci.

Bariérová antikoncepce má také své místo, především je dobře, že se v některých podnicích vyskytují automaty na kondomy. Bohužel v Rakovníku tomu tak není, a tak se velmi mladí lidé mohou v opojení uchýlit k nechráněnému sexu. Právě pro ty, kdo se nebrání náhodným sexuálními dobrodružstvím, je kondom stále nepostradatelný kvůli riziku pohlavně přenosných chorob.

Užíváním hormonální antikoncepce se už zcela oddělil sexuální styk od plození dětí. Téměř v každém příbalovém letáku se dočteme o spolehlivosti 99.9%, takže při jejím pravidelném používání nemusí ani jeden z partnerů mít sex spojený s obavou z početí. Není potřeba ani překonávat jakoukoli překážku, která by „nebezpečí početí“ byť vzdáleně připomínala. Je přirozené, že žena ze styku neotěhotní.

Tabulka A.71
UŽIVÁ ANTIKONCECI
Q_ANTIKO

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	46.8	25.0	50.7	46.0	64.7
ne	52.8	75.0	47.8	54.0	35.3
neví, bez odpovědi	0.4	0.0	1.5	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Důležitější je číslo neuzívání antikoncepce, které stoupá s ročníkem narození. V první generaci hraje roli přechod i statisticky snížená frekvence sexuálního styku. Nejčastěji užívá antikoncepci nejmladší generace, která nechce zatím otěhotnět, a pak druhá generace, která pravděpodobně nechce více dětí, než kolik jich má. Ženy ve třetí generaci z 54% antikoncepci neuzívají, mohou tedy plánovat dítě a snažit se o početí.

Nejméně užívají antikoncepci ženy se třemi a více dětmi (21,4%), a nejvíce ženy bezdětné (56,6%). (Tab.B. 71)

1.4.4. Sexuální revoluce

Neoddělitelnou součástí lidského života je odnepaměti sexualita. V různých kulturách se sexuální chování liší. První a nejvýznamnější revoluce proběhla v Evropě v prvním tisíciletí našeho letopočtu. Musela se vypořádat s divošskými sexuálními praktikami, judaistickou tradicí, modifikovanými antickými mravy a ve svém „štitu“ si nesla šíření křesťanství. Druhá, v polovině 16.století, s sebou přinesla jisté uvolnění, například stoupl počet nemanželských porodů. Hédonismus spolu s vysokým hodnocením sexuality může být vidět například v uměleckých dílech z tohoto období. Zatím poslední, třetí sexuální revoluce přišla v 60. a 70. letech 20.století. Přinesla asi největší změnu v tom, že emancipovala sex nejen od reprodukce, ale také od romantické lásky. Pro některé se stal sex téměř novým náboženstvím, začalo se experimentovat s novými formami sexuálních vztahů. Svou roli nepochybně sehrála i sekularizace.(Možný, 1999, kap.5.2).

Znásilnění jako urážka rodiny

I v tomto ohledu jsme zaznamenali změnu vnímání znásilnění. Dříve bylo panenství uctíváno nejen z náboženských důvodů, ale také z důvodů ekonomických. Na „cenu nevěsty“ měl samozřejmě vliv status otce, ale právě také panenství.

V případě znásilnění cena nevěsty značně poklesla. „V tomto ohledu je tedy nutno vnímat tresty za znásilnění v předkřesťanských společnostech jako trest za poškození cenného rodinného „majetku“, který by na sňatkovém trhu jen stěží mohl najít dalšího „kupce“ (Sborník přednášek – příspěvek Mgr. Marcela Linková, 2001:11). Sexualita nebyla tedy čistě osobní věcí ženy, ale byla součástí rodinného majetku, přesněji tím, s čím mohla rodina zacházet, a hlavně do této oblasti zasahovat.

Ve Starém zákoně je znásilnění chápáno přímo jako urážka cti rodiny. Opět tedy ne jako urážka pouze ženy, ale má vliv na celou rodinu – viz. Deuteronomium 22:23-29.

Oproti tomu je dnes sexualita čistě věcí osobní, o které rozhoduje daná osoba sama a svobodně (nemáme na mysli případy zahájení sexuálního života před věkovou hranicí 15-ti let, kde má samozřejmě hlavní slovo zákon). „Dnes dívky získávají sociální oprávnění k sexuální aktivitě včetně souložení ve věku podle vlastního uvážení.“ (Možný, 1999:209)

Oproti minulým dobám, kdy pro novomanžela bylo panenství jeho manželky faktem žádaným, očekávaným a často i podmínkou sňatku, mají v dnešní době partneři a manželé za sebou ve většině případů už jistou sexuální minulost. Sexuální život se stal tématem veřejných debat, odborníci sexuologové se v televizi i v rádiu vyjadřují k nejrůznějším aspektům sexuálního života. Není problémem se v éteru zeptat i na méně obvyklé praktiky, které bývají pak doporučovány některými sexuology jako „zpestření obvyklého sexuálního života“.

Pro ty, kteří by měli kvůli vyššímu věku se stykem problém, vymyslela farmacie řadu prostředků, které pomohou. Díky reklamám jsou přípravky pro povzbuzení sexuální aktivity běžné, snad se staly i pro starší generaci věcí prestiže.

Tabulka A.63
PŘEDSTAVA NAKUPOVAT V SEX SHOPU
Q_73

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano, sama od sebe	26.6	17.3	26.9	27.0	35.3
ano, na přání partnera	16.3	5.8	14.9	23.8	19.6
ne	27.0	36.5	31.3	19.0	21.6
neví, bez odpovědi	30.0	40.4	26.9	30.2	23.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ženy nejmladší generace by si dokázaly ze všeho nejvíc představit nakoupit něco v sexshopu – naše hypotéza se tedy potvrdila, jsou více otevřené v sexuálních otázkách, zatímco nejméně si to dovedou představit ženy první generace, které by to stěží udělaly i na přání partnera. V této otázce se častěji než v jiných vyskytovala vyhybavá odpověď „nevím“, je to tedy pro všechny stále citlivá otázka – pro první generaci nejvíce – 40% se odpovědi vyhnulo.

Mladé dívky a chlapci jsou v časopisech pro dospívající s železnou pravidelností informováni velmi detailně o všemožných sexuálních praktikách, sdělují si formou zveřejňovaných dopisů své sexuální zkušenosti, doporučení „starších a zkušenějších“ jsou nabádání si vyzkoušet v praxi. Kámasutra je již jen jednou z mnoha publikací, kterou nemá-li mladý člověk nastudovanou, vypadává z kolektivu a stává se outsiderem.

Sex se stal tématem běžné konverzace, snad i jakýmsi sportem v ohledu na touhu po maximalizaci sexuálních požitků i prožitků, většina tabu padá.

Dokonce se začínají objevovat i kurzy, které učí partnery „kvalitnímu sexu“, navštívit sexshop není neobvyklé a již vůbec ne ostudné.

Roste i objem investic a logicky i příjmů z pornografického průmyslu a lidé jsou dennodenně konfrontováni s inzeráty na sexuální služby. Prostituce je fenomén, který jsme se naučili brát za součást každodenního života a bohužel už není spjata pouze s ženami s nízkým IQ na hranicích a u silnic a dálnic – dokonce i některé studentky jsou místo hledání brigády velmi rády „společnicemi“.

Ačkoli byla takřka po celou dobu vývoje naše společnost postavena na monogamii, dnes je nevěra velmi běžná. I tolerance lidí k nevěře je u nás jedna z nejvyšších v Evropě.

„Demokratizace sociálních poměrů pak způsobila, že instituce mimomanželských vztahů se v moderní průmyslové společnosti natolik zobecnila, že do značné míry ohrožuje stabilitu a existenci monogamních manželství.“ (Soukup, 1994:105)

Mít v dnešní České republice milenku je věcí prestiže. To, co by si v jiných státech žádalo odstoupení veřejného činitele kvůli sexuální aféře, je v Čechách tolerováno a částečně oceňováno, někomu dokonce i stoupnou volební preference, jako například prezidentu Klausovi, kterého dle politologů jeho aféra „zlidštila“.

Tabulka A.16
KDO BY MĚL BÝT INICIÁTOREM SEXU
Q_15

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
muž	3.4	3.8	4.5	4.8	0.0
žena	0.4	1.9	0.0	0.0	0.0
oba	95.3	92.3	95.5	95.2	98.0
neví, bez odpovědi	0.9	1.9	0.0	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V nejmladší generaci se už vůbec nevyskytuje názor, že by měl být muž iniciátorem sexu, nejsilněji ze všech generací by se pro mužovu iniciativu nevyslovily překvapivě ženy první generace, ale ženy druhé a třetí generace. V první generaci se oproti jiným vyskytla i volba ženy jako iniciátorky.

7,1% žen majících 3 a více dětí se také přiklání k mužově iniciaci sexu, což je nejvíce ve srovnání s jinými kategoriemi. Naopak žádná žena s jedním dítětem ne zvolila pouze muže jako iniciátora. (Tab. B.16)

Tabulka A.17
UPŘEDNOSTŇUJE PARTNERŮV SEX. PROŽITEK PŘED VLASTNÍM
Q_16

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-vždy	4.7	3.8	6.0	3.2	5.9
2-často	18.9	26.9	16.4	17.5	15.7
3-občas	53.6	50.0	49.3	55.6	60.8
4-zřídka	17.2	15.4	22.4	17.5	11.8
5-nikdy	5.2	3.8	6.0	6.3	3.9
neví, bez odpovědi	0.4	0.0	0.0	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.99	2.88	3.06	3.06	2.92
Směrodatná odchylka	0.87	0.86	0.94	0.86	0.83
N pro průměr	232	52	67	63	50

Byli jsme překvapeni ze zjištění, že 60% nejmladších žen občas a 15,7% často upřednostní partnerův sexuální prožitek před svým. I odpověď „vždy“ (6%) nám přijde celkem vysoká, první a třetí generace zde má pouze kolem tři procent. Ženy zijící s partnerem z 58,6% občas upřednostňují mužův prožitek, ale nejvyšší číslo (64,3%) zaujímají ženy se třemi a více dětmi, které mají i nejvyšší podíl u odpovědi

„často“ (35,7%). (Tab.B.17) Tyto ženy ani jinou možnost nezvolily. 21,4% z nich později vypovědělo, že nejsou spokojeny se svým sexuálním životem. (Tab.B.52)

Tabulka A.18
PŘEDSTAVIT SI V MLÁDÍ, DĚTSTVÍ - DOTAZ RODIČŮM, ZDA MAJÍ SEX
Q_17

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	6.0	1.9	3.0	7.9	11.8
2-spíše ano	7.7	1.9	10.4	11.1	5.9
3-spíše ne	24.5	26.9	14.9	27.0	31.4
4-ne	58.8	65.4	68.7	49.2	51.0
nevím	3.0	3.8	3.0	4.8	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	13.7	3.8	13.4	19.0	17.6
NE	83.3	92.3	83.6	76.2	82.4
Průměr na škále 1 - 4	3.40	3.62	3.54	3.23	3.22
Směrodatná odchylka	0.88	0.64	0.81	0.96	1.01
N pro průměr	226	50	65	60	51

Zatímco první dvě generace se rodičů na sexualitu neptaly, u druhých dvou to není tak ostré, i když největší otevřenost k rodičům měly podle této tabulky ženy z třetí generace (celkově 19%). Nejuzavřenější byli rodiče žen, které mají 3 a více dětí (92,9%), 88,9% žen se dvěma dětmi odpovědělo v celkovém součtu negativně. Nejotevřenější byl vztah rodičů k ženám, které jsou bez partnera nebo rozvedené (celkově 23,8%). (Tab.B.18)

Také ochota rodičů mluvit s dětmi o intimních otázkách klesá s počtem dětí žen, které těmi dětmi byly – s ženami bezdětnými ve 43,4% mluvili rodiče, zatímco s ženami se 3 a více dětmi jen ve 14,3%. (Tab.B.19)

Tabulka A.19
RODIČE MLUVILI O INTIMNÍCH OTÁZKÁCH
Q_18

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	31.8	13.5	29.9	41.3	41.2
ne	65.7	82.7	70.1	55.6	54.9
neví, bez odpovědi	2.6	3.8	0.0	3.2	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Cím jsou ženy mladší, tím častěji s nimi rodiče o intimních otázkách mluvili. Roli může hrát i větší otevřenost v sexu s postupem času, a tím i rostoucí nebezpečí například pohlavně přenosných chorob a dalších rizik, která s sebou třetí sexuální revoluce přinesla. Možná rodiče museli překonat stud mluvit o intimních otázkách,

aby své děti měli šanci alespoň způsobem informací před riziky ochránit. Také se zlepšil trh s populárně-vědeckou literaturou, která mohla při vysvětlování pomoci, začaly se v televizi i rozhlase objevovat osvětové programy. Samy děti mnohdy přicházely domů se všetečnými dotazy na věci, které slyšely nejen ve škole od spolužáků, ale které třeba viděly ve filmech či časopisech. Rodič se pak musel k problému postavit čelem, když chtěl svému dítěti pomoci.

1.4.5 Fenomén začátku 21.století – „singles“

Koncem 20.století jsme mohli začít i v České republice pozorovat cosi, co nejlépe vystihl celosvětově známý seriál „Sex ve městě“ a pak i další televizní formáty obdobného typu. Z několika mladých dam, které vyměnily partnerský život za kariéru s náhodnými sexuálními kontakty, se staly hrdinky a symboly celé této generace. Přinesly ženám, které byly ve věku třiceti let bez partnera, svobodné nebo rozvedené, zklamané, nový způsob života. Být bez partnera a vystačit si v životě sama se stalo novým trendem. Především však něčím, za co se mladá žena nemusela stydět. Naopak. Mohla ze své prestižní situace vytěžit maximum. Sice si občas postesknou, že se cítí osaměle, ale hned v další větě zmiňují, že „chlapy nepotřebují“ a že si vystačí samy.

Celkově se ve společnosti, bez ohledu na seriál, který tuto skutečnost zachytil, fenomén „singles“ začal prosazovat koncem dvacátého století. Průměrný věk pro uzavírání sňatků se zvýšil a prodloužil se věk mezi zahájením sexuálního života a sňatkem, respektive početím prvního dítěte. „Nejlepší roky“ je potřeba využít naplno.

Můžeme se mezi skupinou „vyznávající“ fenomén singles často setkat i s tím, že ačkoli si nehledají partnera pro soužití, hledají si partnera čistě na sex. Tím, že se v poslední dekádě zvýšil počet lidí, kteří by na takovou formu sexuálního vztahu přistoupili, se zároveň rozšířila možnost výběru. Stojíme pak před zvláštní situací, kdy jedinec partnera nemá, ale má spoustu sexuálních známostí. Navenek může působit spokojeně a nezávisle, ale otázkou zůstává, zda ho nebo ji takový vztah naplňuje. Jde pak pouze o formu výměnného obchodu, nemusejí se nijak omezovat ani podřizovat, a když se vyskytne jakýkoli problém, mohou oba odejít. Přesto si myslím, že částečným důkazem toho, že člověk hledá ve vztahu více, je přirozená potřeba člověka navazovat bližší a užší kontakt, sdílet

s druhým něco více, a proto často přerůstají „jen“ sexuální známosti z jedné či druhé strany v něco víc.

Tabulka A.6
OBTÍŽNOST NAJÍT ŽIVOTNÍHO PARTNERA
Q_3

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	74.7	71.2	76.1	76.2	74.5
ne	10.3	7.7	7.5	11.1	15.7
neví, bez odpovědi	15.0	21.2	16.4	12.7	9.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Z vysokých čísel vyplývá, že všechny generace sdílejí stejný názor, že je těžké najít si životního partnera. V korelaci s rodinným stavem je 70% žen žijících s partnerem a 69,4% žen žijících v manželství přesvědčeno o obtížnosti najít partnera, ale u žen, které partnera nemají, je procento o mnoho vyšší – 97,6%. S narůstajícím počtem dětí se snižuje procento žen přesvědčených o obtížnosti najít si partnera pro život, výkyvy jsou však jen od 78,9% u bezdětných žen po 71,4% u žen majících 3 a více dětí. (viz Tab.B.6)

Pokud mladá žena v těchto svých nejlepších letech neměla po svém boku partnera, a neměla tedy s kým sdílet své pocity, úspěchy i neštěstí, snažila se logicky realizovat v jiné aktivitě. To, co se nabízelo, bylo ponořit se do práce. Paradoxně je tedy možné, že situace „kariéristek“ je jen reakcí na bezúspěšnou realitu, nebo jakýmsi štítem, který je ochrání od rýpavých dotazů lidí. V práci jsou většinou velmi úspěšné, určitě proto, že jí věnují vše, čas i ve své podstatě lásku, realizují se v práci.

Díky úspěchu v práci je pro ně logické odložit rodinu na později.

Bohužel, ruku v ruce s odkládáním založení rodiny a tedy zvyšujícím se věkem prvorodiček jde i zvyšující se riziko neplodnosti. Ačkoli díky pokroku v medicíně mají šanci počít dítě i starší ženy, je mnoho dokonce i mladých žen, které začínají mít s početím problém. Někteří gynekologové jsou tak skeptičtí, že jejich prognózy jsou pro vývoj lidstva nelichotivé. Mají obavy, zda za padesát let bude vůbec lidstvo schopno rozmnožovat se samo, tedy přirozenou cestou pohlavního styku.

„Náhodné seznámení se vstřícnou ženou, která se nijak už při prvním setkání nebrání intimnímu sblížení, považuje většina svobodných německých mužů za zcela normální. Vyplyvá to alespoň z průzkumu, který uspořádal mezi tisícovkou dotazovaných příslušníků obou pohlaví ve věku mezi dvaceti až šedesáti lety hamburský Gewis-Institut na objednávku časopisu *Freundin*.

HAMBURK - Plných 63 procent mužských respondentů pokládá krátká milostná dobrodružství za vynikající prostředek, jak si posílit sebevědomí. Nad tím, zda se z náhodné avantýry vyklube něco vážnějšího, se zamýšlí 47 procent jedinců silnějšího pohlaví. Za rozhodující kritérium považují kvalitu sexu. Pouze 22 procent se domnívá, že jejich společnice, které se jim bez zábran oddají, jsou vlastně lehké zboží.“ (www.novinky.cz, 4.8. 2005 11:15)

Podle internetového průzkumu na stejné adrese, kterého se zúčastnilo 1.996 čtenářů, více jak polovina respondentů (64,78%) odpověděla kladně na otázku: „Prožili jste už vztah na jednu noc?“.

Ačkoli nemůžeme brát návštěvníky internetového serveru jako ideální reprezentativní vzorek a uvědomíme-li si, že se k dané anketě dostali čtením článku o vztazích a sexu, přesto nám může jako orientační číslo sloužit.

Tabulka A.50
FREKVENCE SEXUÁLNÍHO STYKU S PARTNEREM
Q_53

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
několikrát denně	1.7	0.0	0.0	4.8	2.0
denně	2.6	0.0	7.5	0.0	2.0
2-3x za týden	44.6	25.0	43.3	52.4	56.9
1x za týden	20.2	28.8	14.9	25.4	11.8
1x za 14 dnů	7.3	15.4	9.0	1.6	3.9
1x za měsíc	3.9	3.8	3.0	6.3	2.0
méně často	6.4	11.5	10.4	3.2	0.0
neví, bez odpovědi	13.3	15.4	11.9	6.3	21.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 7	3.76	4.39	3.86	3.54	3.25
Směrodatná odchylka	1.30	1.33	1.47	1.19	0.81
N pro průměr	202	44	59	59	40

Denní sexuální styk není obvyklý u poslední generace, ani u jiných, až na výjimku, kterou tvoří druhá generace, kde je ze 7,5% běžný. Celkově nám v průměru vyšla průměrná frekvence sexuálního styku jako v odborné literatuře – tedy 2krát až

3krát týdně. U první generace je dvakrát častější než průměrné číslo styk jednou za 14 dnů a vyskytují se i možnosti méně často než jednou za měsíc. Překvapivé je dvakrát vyšší procento styku jednou za měsíc u třetí generace.

Ženy se třemi a více dětmi mají většinou styk buď jednou za týden nebo méně než jednou za měsíc (obojí 28,6%). Ženy vdané mají velmi vysoká čísla u frekvence jednou za měsíc (6,6%) a méně často (7,4%), klasická frekvence 2-3krát týdně se zde vyskytuje jen z 43%, což je o 1,6% méně, než průměrné číslo. (Tab.B.50)

Tabulka A.51
INICIÁTOR SEXU
Q_54

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
já(respondent)	4.7	5.8	6.0	3.2	3.9
partner	36.1	34.6	38.8	46.0	21.6
oba	46.8	46.2	44.8	44.4	52.9
neví, bez odpovědi	12.4	13.5	10.4	6.3	21.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ačkoli by ženy posledních dvou generací měly být sexuálně aktivnější než první dvě generace – poslední generace se ukázala být otevřenější – např. Tab.A.63, v této otázce tomu tak není. Ženy první a druhé generace bývají iniciátorkami více než ženy ostatních dvou generací. U třetí generace je nejpravděpodobnějším iniciátorem partner a u poslední generace jsou to oba.

Aktivní jsou ženy se třemi a více dětmi (14,3% jsou iniciátorky), naopak muži jsou iniciátory v soužití s ženami majícími 2 děti (46,9%). (Tab.B.51)

Tabulka A
SPOKOJENA SE SEXU
Q_55

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
zcela	46.8	40.4	46.3	55.6	43.1
částečně	33.9	40.4	26.9	38.1	31.4
ne	11.2	13.5	16.4	3.2	11.8
neví, bez odpovědi	8.2	5.8	10.4	3.2	13.7
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Třetí generace žen je nejvíce spokojena se sexuálním životem (korelace s iniciativností partnera v této generaci), nejvíce nespokojeny jsou ženy druhé generace (ty bývají iniciátorkami).

Nejméně spokojeny jsou ženy se 3 a více dětmi (21,4%) a ženy bez partnera a rozvedené (23,8%), spokojené jsou hlavně ženy žijící s partnerem (58,6%).

(Tab.B.52)

Tabulka A.53
CO NÁSLEDUJE PO STYKU
Q_56A Q_56B Q_56C Q_56D

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
povídání	51.1	38.5	49.3	58.7	56.9
usnutí	47.6	53.8	53.7	46.0	35.3
odchod	4.3	3.8	6.0	3.2	3.9
něco jiného	3.0	3.8	3.0	0.0	5.9

Po styku u mladších generací následuje častěji povídání, zatímco u prvních dvou je to častěji usnutí.

Usnutí také často následuje u žen s jedním dítětem (55,6%) a vdaných žen (52,9%). Povídání převažuje u bezdětných žen (57,9%) a žen s partnerem (60%).

(Tab.B.53)

Podle Kateřiny Hollé ze serveru www.sexualne.cz hranice toho, co již je v sexualitě nepřijatelné, je pro každého z nás jiná. Společnost a kultura k tomu velice přispívají. V současné době padají mnohá tabu a spousta dříve zakázaných a zcela nemyslitelných věcí v sexualitě se dnes stává módou. Je však dobré si uvědomit spirálu tohoto vývoje - děti generace hippies⁴ a sexuálních revolucionářů jsou daleko zdrženlivější v sexuálním životě, než byli jejich rodiče. Do této skupiny zdrženlivějších by nejvíce zapadala první generace, kde se nám ochota k sexuálním experimentům projevila jako nejnižší. Musíme však do tohoto trendu promítnout dva aspekty – hippies nebyli v Čechách tak výrazní jako tomu bylo v Americe a jiných zemích a přístup hippie přišel do Čech se zpožděním zhruba dvou až tří let.

⁴ Hippie revoltovali proti „oficiálnímu proudu“, hledali alternativní přístupy, které jim nabízeli mezi jinými například i drogy. V Čechách byla nálada ve společnosti jiná, a tak byli hippie v Čechách spíše módní vlnou, samozřejmě s následováním přístupu k životu, ale revolta jako taková, se zda neprojevovala tak silně jako na západě. Východiska tohoto přístupu byla v naší zemi jiná.

Tabulka A.63
PŘEDSTAVA NAKUPOVAT V SEX SHOPU
Q_73

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano, sama od sebe	26.6	17.3	26.9	27.0	35.3
ano, na přání partnera	16.3	5.8	14.9	23.8	19.6
ne	27.0	36.5	31.3	19.0	21.6
neví, bez odpovědi	30.0	40.4	26.9	30.2	23.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejsnáze by samy od sebe nakupovaly v sexshopu ženy poslední generace, nejméně pak ženy první generace. Všechny ženy, pokud by se rozhodly si něco v sexshopu koupit, by tak ve všech generacích učinily samy od sebe a ne na přání partnera.

Ženy bez partnera a rozvedené by ze 45,2% v sexshopu samy něco koupily, zatímco nejvyšší procento odpovědi „ne“ najdeme u žen se dvěma dětmi (36,7%) a vdaných žen (32,2%). Nejvíce se vyhnuly odpovědi ženy se 3 a více dětmi (42,9% neví). (Tab.B.63)

Tabulka A.64
JE OBTÍŽNÉ NAJÍT PARTNERA POUZE NA SEX
Q_74

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	2.6	0.0	4.5	1.6	3.9
ne	72.5	69.2	61.2	74.6	88.2
neví, bez odpovědi	24.9	30.8	34.3	23.8	7.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

O nejsnadnějším nalezení partnera na sex jsou přesvědčeny hlavně ženy poslední generace, první dvě generace mají vysoké hodnoty u odpovědi „nevím“.

Dle souvislosti s rodinným stavem se ke snadnosti přiklání hlavně ženy bezdětné (81,6% - není obtížné najít partnera na sex). (Tab.B.64)

1.5 Láska a výběr partnera

„Pro správný výběr partnera přicházejí v úvahu vedle tělesných kritérií a přitažlivosti hlavně následující body, které by měly ukazovat na dostatečný stupeň pocitu sounáležitosti:

partner musí dokázat, že umí zachovat přátelství,

musí se zajímat o svou práci,

musí se zajímat více o svého partnera než o sebe.“ (Adler, 1995:28)

Stejně tak, jako je velmi těžké definovat, co je rodina, je snad ještě těžší říci, co je láska.

Každý člověk uvnitř cítí, že láska je cosi výjimečného a jedinečného. Těžko se dají porovnávat lásky jednoho člověka mezi sebou, natož porovnat lásky lidí všeobecně. Snad právě pro jedinečnost prožitku je láska něčím, co je velmi těžko uchopitelné z jakéhokoli hlediska, a snad právě proto je tak záhadně přitažlivá.

Láska se objevuje v pohádkách, stejně jako i v těch nejsložitějších příbězích „pro dospělé“ a většinou bývá vnímána jako ospravedlňující faktor pro lidské jednání. Od počátku našeho života do jeho konce jsme s láskou konfrontováni a jsme přesvědčeni, že každý člověk si určitě nejednou za život pokládá onu otázku, zda tato láska je „ta pravá“.

Pohádky a mýtická vyprávění mají funkci koheze⁵ a vyskytují se v podobných variantách napříč kulturami. V každém člověku vytvořily obraz o správném fungování světa. Jeden z obrazů se týká i lásky – je-li to ta pravá, pak překoná všechny nesnáze a dva lidé jsou spolu jednoduše šťastni až do smrti.

Společnost se vyvíjí a mění, ale pohádky a mýty zůstávají až na výjimky stejné. Ano, nabízejí stabilitu. V případě pohádek prostřednictvím pocitu, že dobro vždy nakonec zvítězí nad zlem a nějaké síly nad námi tomu pomohou. Taková vyprávění a podobenství dávají i v dnešním moderním technickém světě lidem naději. Krásným důkazem úspěšnosti a oblíbenosti symbolických příběhů o životě je světový bestseller „Alchymista“, román, který lidem nabízí útěchu, pocit smyslu života, stejně jako tomu bylo u Malého prince. Tyto „filosofické pohádky“ utvrzují člověka v možnosti realizovat své sny, ale s vědomím, že vlastní život máme jen ve svých rukách.

V takřka každém příběhu, ať v knize, filmu či hudbě, se vyskytuje nějaká forma lásky. Můžeme hovořit o *lásce k bližnímu*, kterou křesťanství pozdvihlo na jednu z nejdůležitějších hodnot, dále *lásku k Bohu či bohům*, kvůli sekularizaci v naší zemi a zvláště ve Středočeském kraji se o ní příliš nemluví a ani na život většiny lidí nemá větší vliv.

Láska mateřská je nejpevnější a nejtrvanlivější po celé generace a po celou dobu vývoje společnosti má jedinečnou a nevyčíslitelnou hodnotu – skrývá se v ní možnost pokračování rodu.

Dalším druhem lásky je *láska partnerská*. Sousloví, které v poslední době prodělalo změnu ve vnímání. Ačkoli v antickém světě byla platonická láska k muži považována za mnohem vyšší než láska k ženě spojená s fyzickou přitažlivostí, křesťanství vytvořilo z takového partnerství tabu. Pravděpodobně proto, že teprve manželství legalizovalo sexuální styk a to hlavně pro plození potomků, sexuální styk mezi jedinci stejného pohlaví byl jen o rozkoši a nepřinášel další smysl. Ve 20. století se o homosexualitě začalo hovořit otevřeněji, jistě k tomu přispěla i medializace a to, že se k ní začaly hlásit i celebrity. Veřejnost šokovala například Martina Navrátilová⁶, když se přiznala ke své orientaci, ale nutno přiznat, že velkému počtu homosexuálů v České republice tím velmi pomohla.

„Data naznačují, že mladí lidé jsou sice otevřenější netradičním partnerským uspořádáním, neznámá to však, že by pro ně bylo přijatelnější než pro starší generace, když lidé žijí sami.“ (Kocourková, Rabušic, 2006:14)

Částečně můžeme i tento trend potvrdit z našich čísel. Není již samozřejmé, že žena zůstane ve vztahu, i když je nespokojená. Vyšší odhodlanost opustit ne zcela spokojený vztah jsou u poslední generace – tyto ženy jsou mladé, jejich pravděpodobnost najít si po opuštění jednoho partnera někoho jiného je tedy vyšší a ony nemusejí tolik řešit strach z toho, že zůstanou samy. Nejnižší procento je u první generace, ženy cítí, že by neměly zůstat v nespokojeném soužití – celkově „ne“ zvolilo 69,2%. Zajímavý je ale takřka dvojnásobný rozdíl druhé a třetí generace –

---

⁵ Kohezi rozumíme soudržnost rodiny, která je důležitá hlavně při střetu s vnějším světem, který ale zpětně může na rodinu působit kohezně.

⁶ I samotná Martina Navrátilová přiznala v dokumentu České televize „Třináctá komnata“, že toto přiznání pro ni nebylo lehké, hlavně protože věděla, že v České republice se na homosexuály dívají skrz prsty. Sama našla sílu když odešla do emigrace a setkala se s dalšími homosexuály. Její rodiče se o její orientaci dozvěděli až dlouho poté, co žila se svou partnerkou a oni přijeli na návštěvu.

zatímco v druhé generaci by celkově zůstalo v nefungujícím vztahu 14,9% žen, ve třetí generaci je to jen 7,9%, velký rozdíl je v odpovědi „spíše ano“.

Tabulka A.8
MĚLA BY ŽENA S DÍTĚTEM SETRVAT V NESPOKOJENÉM PARTNERSKÉM VZTAHU
Q_5

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	2.1	3.8	3.0	1.6	0.0
2-spíše ano	11.6	19.2	11.9	6.3	9.8
3-spíše ne	54.1	50.0	55.2	58.7	51.0
4-ne	25.8	19.2	23.9	25.4	35.3
neví, bez odpovědi	6.4	7.7	6.0	7.9	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	13.7	23.1	14.9	7.9	9.8
NE	79.8	69.2	79.1	84.1	86.3
Průměr na škále 1 - 4	3.11	2.92	3.06	3.17	3.27
Směrodatná odchylka	0.69	0.77	0.72	0.63	0.64
N pro průměr	218	48	63	58	49

1.6 Sňatkový trh

Najít si nejvhodnějšího životního partnera a rozhodnout se pro společný život s ním je takřka nejdůležitějším krokem v lidském životě. Vždyť více než polovinu stráví člověk bez svých dětí (pokud je má). S partnerem máme potřebu trávit společný čas, řešit problémy a mít v něm oporu, oporu i například při vychovávání dětí. A také díky partnerovi se dostáváme do dalšího okruhu vztahů, poznáváme nové lidi a vytváříme si společné vztahové vazby. „Z každého projevu života, z každé jeho objektivace, vycházejí jako vlákna pavučiny na všechny strany životní vztahy.“ (Pelcová, 2001:99)

Ačkoli moderní technologie celý svět zmenšily a zrychlily a usnadnily komunikaci mezi lidmi, zároveň ji trochu odlidštily. Podle hlasů mnoha mladých lidí je dnes omezená možnost seznámení. Mezi nejtradičnější místa, kde se mohou lidé spolu seznámit, patří škola a zaměstnání a pak samozřejmě místa spojená s trávením volného času.

"Spousta mladých lidí se věnuje naplno své kariéře a pohybuje se většinu času od počítače v kanceláři k počítači doma. Málokdy se dostanou mimo okruh stejných lidí, aby mohli poznat někoho

nového, kdo by jej zaujal. Zním to z vlastní zkušenosti. Fér rande taková příležitost je," vysvětluje Lenka Černá ze společnosti Excellent Plzeň s.r.o. (www.novinky.cz, vstup 2.11.07)

Ve firmách bývají vztahy na pracovišti zakázány přímo již v pracovní smlouvě, nebo nepřímo a jsou součástí „firemní filozofie“⁷. Zaměstnavatelé se obávají, že by v případě neshod ve vztahu, a ty drobné se objeví vždy, byla ohrožena pracovní morálka a výkonnost. Přesto ke vztahům na pracovišti dochází, samozřejmě ne vždy priznané.

Pokud spolu začnou chodit dva lidé na základě „blízkosti povah“, mohou se potkat právě tam, kde tráví svůj volný čas. „Je zřejmé, že společensky si blízcí lidé se častěji vyskytují pohromadě, pravděpodobnost seznámení je tudíž vyšší; a též lze očekávat blízkost hodnotových orientací.“ (Plaňava, 2000:179) Tím se dostáváme ke kamenu úrazu dnešní doby.

Vzhledem k tomu, že se zrychluje tempo života a čas strávený v práci se prodlužuje, ubývá následně i volného času. Lidé si často nosí práci domů a vrací se ze zaměstnání až ve večerních hodinách. Taková je dnes situace velkého počtu lidí. Po návratu domů už během týdne vůbec nezbyvá čas na to, aby si lidé večer někam zašli.

Jedním z mála míst, která jsou navštěvována i během týdne, jsou fitness centra. Starat se o svůj zevnějšek a vypadat dobře je velmi důležité jak z pohledu osobního, tak i profesního. Tím, že lidé návštěvou fitness centra pracují na sobě a sekundárně i částečně na své kariéře, si čas většinou najdou. Máme tedy před očima nový prostor, který je k seznamování velmi vhodný. Na rozdíl od počítačové komunikace a seznamovacích portálů se ve „fitku“ lidé normálně potkávají, mají možnost spolu mluvit, trávit čas společnou aktivitou a vidí se navzájem v interakci s ostatními. Na samotném cvičení nebo stylu hodin, které si člověk vybírá, se dají vytipovat lidské vlastnosti, minimálně je rozdílný přístup cílevědomého extrovertního jedince s pevnou vůlí proti zakřiknutému introvertovi. Také je snazší

---

⁷ Firemní filozofii nerozumíme filozofii jako takovou, ale použili jsme často užívaný termín shrnující směřování a hodnoty, které firma vyznává a na co klade důraz. Jedná se většinou o soubor jakýchsi nepsaných pravidel.

si prohlédnout tělesné typy a znaky, hraje také roli pot⁸, který působí podvědomě a také ovlivňuje výběr partnera.

Ostatní místa, na kterých bylo možné se seznámit, jako například kluby, kavárny a diskotéky, podle některých mladých lidí seznamovací funkci již neplní. Chodí sem lidé většinou ve skupinách, partách, do kterých se dá jen těžko proniknout. Oslavit tedy jednotlivou osobu je velmi složité.

Jednou z možností, jak se seznámit s cizí osobou, je internet, respektive chat⁹. Na chatu se virtuálně setkávají lidé ze všech částí republiky a vlastně i světa, do jejich hovoru se může kdokoli připojit. Bohužel tím, že se lidé setkávají virtuálně, nemohou si získané informace ověřit, nefunguje „první pohled“, lidé se ani nevidí. Manipulace s informacemi a jejich přibarvování je tedy velice jednoduché. I přesto je někdo ochoten sedět u počítače a s někým jiným si povídat přes ICQ. Možná je komunikace přes počítač snazší pro introverty a stydlivé jedince, kteří se v bezpečí domova tolik nebojí otevřít se a povídat si s osobou opačného pohlaví dlouhé hodiny do noci. Některé lidi drží tato zábava doslova nad vodou, necítí se tak osamělí. Pro jiné jde o odlidštěnou formu komunikace. Ať je tomu jakkoli, počítačové technologie jsou součástí našich životů.

První známosti i první sexuální styk se posunul do nižších věkových kategorií díky sexuální akceleraci a reprodukční věk ženy se stále prodlužuje. Zásahu na tom má i stále modernější a pokročilejší medicína.

---

⁸ Především hrají roli feromony v potu obsažené, které člověk vnímá podprahově a na nevědomé úrovni.

⁹ Chat se stal jednou z nejčastějších možností komunikace. Dnes má většina lidí přístup na internet a se svými přáteli často takto komunikují, i během další činnosti na počítači.

Tabulka A.68
V KOLIKA LETECH PRVNÍ SEXUÁLNÍ STYK
Q_STYK

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	216	48	64	57	47
14	1.9	0.0	1.6	1.8	4.3
15	9.7	0.0	7.8	21.1	8.5
16	22.2	18.8	25.0	15.8	29.8
17	24.1	22.9	28.1	21.1	23.4
18	25.0	37.5	26.6	17.5	19.1
19	6.0	6.3	3.1	7.0	8.5
20	5.6	10.4	4.7	3.5	4.3
21	2.8	2.1	0.0	7.0	2.1
22	0.5	2.1	0.0	0.0	0.0
23	0.5	0.0	0.0	1.8	0.0
25	0.9	0.0	0.0	3.5	0.0
26	0.9	0.0	3.1	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V první generaci došlo u 10,4% žen k prvnímu pohlavnímu styku ve 20-ti letech, jinak můžeme sledovat tendenci snižujícího se věku zahájení sexuálního života. Ve třetí generaci začalo se sexuálním životem v nejzazší zákonem povolené době hned 21,1% žen a v poslední generaci zahájilo dokonce 4,3% žen sex pod hranicí 15 let. V poslední generaci je však proluka kolem 15-tého roku a nejvíce žen (29,8%) začalo se sexem ve 16-ti letech nebo v 17-ti (23,4%). V první generaci je nejtýpčtější zahájením sexuálního života věk 18 let(37,5%). Ženy mající 3 a více dětí začínaly se sexem nejčastěji v 16-ti letech (38,5%) (Tab.B.68).

Žáci i studenti pravidelně čtou časopisy, kde se vztahy s opačným pohlavím detailně řeší. Najdou tu i návody typu „co kluci chtějí od holek“ a naopak. Podvědomě i vědomě jsou tlačeni k tomu mít partnera, aktivně si ho hledat. V opačném případě mají v kolektivu spolužáků omezenou možnost komunikace a tedy začlenění se do kolektivu. Mohou se pak cítit méněcenní a možná i „nenormální“, protože normální je mít přítele.

Každý má na partnera odlišné nároky. Pro každého je zásadní jiná charakterová vlastnost a každý jsme ochotni tolerovat jiné věci. Zatímco pro někoho není nevěrný partner překážkou vztahu, pro jinou osobu je tato situace

nepřekonatelná. Představa o ideálním partnerovi se může u většiny lidí shodovat, ale pravděpodobně větší rozdíl je v tom, nad čím jsme schopni „přimhouřit oko“.

Je jasné, že když je člověk zamilovaný, má nasazené „růžové brýle“ a nemusí si uvědomovat stinné stránky, které vyplouvají na povrch až po určité době. Většina odborníků se přiklání k tomu, že první zamilovanost opadne zhruba po půl roce a pak přijde období, ve kterém se může vztah posunout dále v případě tolerance, nebo v případě nesouladu v zásadních otázkách vztah skončí.

Z mnoha teorií o výběru partnera bychom rádi uvedli S-V-R teorii Bernarda I. Mursteina. Tato teorie má tři stádia. První stádium – stimulus- je spjata s upoutáním pozornosti jednoho partnera a s jeho atraktivitou. Poté se dostáváme do druhého stádia – value – kde porovnáváme hlavně ve verbálně rovině shodnost zájmů, povah a postojů. „Tato zkoumání mohou vést k tomu, že se změní názor na původně percipovanou atraktivnost či přitažlivost.“ (Plaňava, 2000:182) Pokud se jejich názory a postoje přibližují, může vztah pokračovat intenzivněji a začne se prohlubovat. Poslední třetí stádium se týká rolí. Podle autora je role „chování, které je charakteristické a očekává se vzhledem k příslušnosti a pozici člověka ve skupině.“ (Plaňava, 2000:182) Lidé očekávají, jak se mají druzí v určitých situacích chovat. I tato rolová očekávání se v průběhu známosti demonstrují hlavně verbálně.

Přikláníme se ale ke konstatování Plaňavy, že je velmi těžké formulovat jakoukoli teorii výběru partnera (Manželství a rodiny, 2000), protože v těchto situacích je celá řada dílčích podmínek, které mohou mít zásadní význam. Navíc je každá situace velmi odlišná, stejně jako lidské osobnosti a jejich minulost.

Pokud jsou partneři se vztahem spokojeni, dříve nebo později dochází ve většině případů ke sňatku. Co ale může být důvodem rozchodu?

Tabulka A.12A
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9A Q_9B Q_9C Q_9D

(v procentech)	Celkem	Rok narození – kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

NEVĚRA

1-zásadní	27.5	9.6	37.3	28.6	31.4
2-důležitý	60.1	71.2	46.3	68.3	56.9
3-nedůležitý	11.6	19.2	14.9	3.2	9.8
neví,bez odpovědi	0.9	0.0	1.5	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.84	2.10	1.77	1.75	1.78
Směrodatná odchylka	0.61	0.53	0.70	0.51	0.62
N pro průměr	231	52	66	63	50

VMĚŠOVANÍ RODIČŮ PARTNERA

1-zásadní	14.6	7.7	13.4	17.5	19.6
2-důležitý	43.8	53.8	50.7	36.5	33.3
3-nedůležitý	38.6	34.6	31.3	44.4	45.1
neví,bez odpovědi	3.0	3.8	4.5	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.25	2.28	2.19	2.27	2.26
Směrodatná odchylka	0.70	0.61	0.66	0.75	0.78
N pro průměr	226	50	64	62	50

ROZDIL POVAH

1-zásadní	14.6	17.3	7.5	19.0	15.7
2-důležitý	73.8	73.1	76.1	74.6	70.6
3-nedůležitý	9.9	9.6	13.4	4.8	11.8
neví,bez odpovědi	1.7	0.0	3.0	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.95	1.92	2.06	1.85	1.96
Směrodatná odchylka	0.50	0.52	0.46	0.47	0.53
N pro průměr	229	52	65	62	50

SEXUALNI NESOULAD

1-zásadní	83.3	84.6	88.1	82.5	76.5
2-důležitý	14.2	11.5	10.4	15.9	19.6
3-nedůležitý	1.7	3.8	0.0	0.0	3.9
neví,bez odpovědi	0.9	0.0	1.5	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.18	1.19	1.11	1.16	1.27
Směrodatná odchylka	0.43	0.49	0.31	0.37	0.53
N pro průměr	231	52	66	62	51

Z čísel celkového průměru plyne, že nejzásadnějším důvodem k rozchodu je alkohol, drogy a sexuální nesoulad, zatímco chorobné hráčství (gamblerství) je nejvíce vnímáno pouze jako důvod důležitý. Možná si většina respondentek

nedovede přesně představit všechna rizika a problémy s gamblerstvím spojené a asi s ním nemají ani zprostředkovanou zkušenost.

*K nevěře je nejtolerantnější první generace že, která ji na rozdíl od všech ostatních vidí i jako nepodstatný důvod k rozchodu, většinou jako důležitý důvod. Nejvíce zásadním důvodem je u poslední generace a u žen rozvedených a bez partnera (33,3%) a žen bezdětných (32,9%). **Nejméně zásadním důvodem je nevěra pro ženy se třemi a více dětmi (14,3%).** (Tab.B.12A)*

K vměšování rodičů partnera jsou tolerantnější ženy z první generace, naopak poslední generace je nejméně tolerantní, snad proto, že zatím pomoc rodičů partnera například při hlídání dětí nepotřebují.

Finanční problémy jsou nejméně problematické pro první generaci, zatímco další tři generace je označují jako důležitý důvod k rozchodu.

Odlišné zájmy jsou nejméně důležité pro třetí generaci, poruchy komunikace jsou všeobecně vnímány jako důležité, nejdůležitěji oproti ostatním je vnímá poslední generace, která má ještě poměrně dost času trávit volné chvíle s partnerem, a proto by špatná komunikace negativně ovlivnila tyto chvíle. Obdobné důvody vedou nejmladší generaci žen k tomu, že neochotu trávit spolu volný čas řadí mezi zásadní důvody k rozchodu.

Pro druhou i třetí generaci je důležitým důvodem k rozchodu i nezaměstnanost partnera, snad proto, že jsou na ně vyvíjeny silné ekonomické tlaky a tyto generace mají většinou malé děti.

Zajímavé je, že ženy se třemi a více dětmi považují vměšování rodičů partnera za zásadní důvod k rozchodu z 28,6%, ačkoli tyto ženy by logicky pomoc rodičů potřebovaly nejvíce. Oproti jiným skupinám je pro tyto ženy sexuální nesoulad méně závažným – 78,6% vypovídá o zásadním důvodu, oproti průměrnému číslu 83,3%. Zásadním důvodem k rozchodu je pro tyto ženy rozdíl povah (28,6% oproti průměru 14,6%). (Tab.B.12)

Tabulka A.12B
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9E Q_9F Q_9G Q_9H

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

ALKOHOL

1-zásadní	86.7	80.8	95.5	87.3	80.4
2-důležitý	11.6	15.4	4.5	11.1	17.6
3-nedůležitý	0.4	0.0	0.0	0.0	2.0
neví,bez odpovědi	1.3	3.8	0.0	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.13	1.16	1.04	1.11	1.22
Směrodatná odchylka	0.35	0.37	0.21	0.32	0.46
N pro průměr	230	50	67	62	51

CHOROBNÉ HRÁČTVÍ (GAMBLERSTVÍ)

1-zásadní	3.9	1.9	1.5	4.8	7.8
2-důležitý	53.2	53.8	55.2	58.7	43.1
3-nedůležitý	40.8	42.3	40.3	34.9	47.1
neví,bez odpovědi	2.1	1.9	3.0	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.38	2.41	2.40	2.31	2.40
Směrodatná odchylka	0.56	0.54	0.52	0.56	0.64
N pro průměr	228	51	65	62	50

FINANČNÍ PROBLÉMY

1-zásadní	2.1	0.0	1.5	4.8	2.0
2-důležitý	48.9	34.6	50.7	57.1	51.0
3-nedůležitý	45.9	61.5	43.3	36.5	45.1
neví,bez odpovědi	3.0	3.8	4.5	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.45	2.64	2.44	2.32	2.44
Směrodatná odchylka	0.54	0.48	0.53	0.57	0.54
N pro průměr	226	50	64	62	50

VELKÉ PRACOVNÍ NÁSAZENÍ

1-zásadní	15.0	13.5	11.9	15.9	19.6
2-důležitý	57.5	42.3	68.7	58.7	56.9
3-nedůležitý	25.8	40.4	17.9	23.8	23.5
neví,bez odpovědi	1.7	3.8	1.5	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.11	2.28	2.06	2.08	2.04
Směrodatná odchylka	0.64	0.70	0.55	0.64	0.66
N pro průměr	229	50	66	62	51

Tabulka A.12C
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9I Q_9J Q_9K

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

VMĚŠOVÁNÍ KAMARADŮ

1-zásadní	10.3	9.6	9.0	14.3	7.8
2-důležitý	45.1	44.2	52.2	42.9	39.2
3-nedůležitý	41.6	40.4	37.3	39.7	51.0
neví, bez odpovědi	3.0	5.8	1.5	3.2	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.32	2.33	2.29	2.26	2.44
Směrodatná odchylka	0.66	0.66	0.63	0.70	0.64
N pro průměr	226	49	66	61	50

ODLIŠNÉ ZÁJMY

1-zásadní	1.3	0.0	0.0	3.2	2.0
2-důležitý	30.5	36.5	31.3	25.4	29.4
3-nedůležitý	65.2	59.6	64.2	69.8	66.7
neví, bez odpovědi	3.0	3.8	4.5	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.66	2.62	2.67	2.68	2.66
Směrodatná odchylka	0.50	0.49	0.47	0.54	0.52
N pro průměr	226	50	64	62	50

PORUCHY KOMUNIKACE

1-zásadní	34.8	34.6	29.9	36.5	39.2
2-důležitý	53.2	50.0	56.7	50.8	54.9
3-nedůležitý	8.6	11.5	9.0	7.9	5.9
neví, bez odpovědi	3.4	3.8	4.5	4.8	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.73	1.76	1.78	1.70	1.67
Směrodatná odchylka	0.61	0.66	0.60	0.62	0.59
N pro průměr	225	50	64	60	51

Tabulka A.12D
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9L Q_9M Q_9N

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

DROGY

1-zásadní	87.6	82.7	94.0	88.9	82.4
2-důležitý	9.4	13.5	4.5	7.9	13.7
3-nedůležitý	1.3	1.9	1.5	0.0	2.0
neví, bez odpovědi	1.7	1.9	0.0	3.2	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.12	1.18	1.07	1.08	1.18
Směrodatná odchylka	0.37	0.43	0.32	0.28	0.44
N pro průměr	229	51	67	61	50

NEZAMESTNANOST

1-zásadní	6.0	7.7	4.5	6.3	5.9
2-důležitý	44.6	36.5	47.8	52.4	39.2
3-nedůležitý	46.8	51.9	44.8	39.7	52.9
neví, bez odpovědi	2.6	3.8	3.0	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.42	2.46	2.42	2.34	2.48
Směrodatná odchylka	0.61	0.65	0.58	0.60	0.61
N pro průměr	227	50	65	62	50

NEVOLE TRÁVIT SPOLEČNÝ ČAS

1-zásadní	26.6	15.4	9.0	38.1	47.1
2-důležitý	55.8	53.8	70.1	49.2	47.1
3-nedůležitý	15.5	25.0	19.4	11.1	5.9
neví, bez odpovědi	2.1	5.8	1.5	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.89	2.10	2.11	1.73	1.59
Směrodatná odchylka	0.65	0.65	0.53	0.66	0.61
N pro průměr	228	49	66	62	51

II.KAPITOLA

PARTNERSKÉ SOUŽITÍ PO SVATBĚ

2.1 Svatba

I když se ke svatbě mladí lidé rozhodují v pozdějším věku, než ve kterém tomu bylo v minulosti, stále je tento obřad vnímán jako jeden z nejdůležitějších kroků. Padla pravidla ve financování svatby¹⁰, která znamenala pro rodiče nevěsty zaplatit náklady se svatbou spojené. Nyní si často větší část platí novomanželé sami. Proto si páry na svatbu šetří a někdy ji i z finančních důvodů oddálí.

Přesto stále zůstává mnoho párů, kterým vyhovuje spolu žít léta bez potřeby učinit další životní krok. Někdy žijí v takovém soužití i s vlastními dětmi, které nesou jméno svého otce, ale rodiče nemají potřebu se vzít. Tuto formu soužití preferují i některé celebrity, čímž také pomáhají chápání obvyklosti takového soužití.

„Počet sňatků uzavřených během prvních šesti měsíců roku 2007 byl téměř stejný jako v témže období roku 2006, úroveň sňatečnosti nadále zůstává na nízké úrovni. Bylo oddáno 21,4 tisíce párů snoubenců, z toho 9,1 tisíce v měsíci červnu. Měsíce leden až květen patří v České republice mezi nejméně oblíbené období pro sňatky. Naopak v červnu počet sňatků tradičně roste.“

Počet **rozvodů** za první pololetí klesl pod hranici 16 tisíc. Tento počet však nelze plně srovnávat s předchozími lety, neboť od letošního roku došlo ke změně způsobu zpracování hlášení o rozvodech. Nejsou již tříděny podle data zaslání hlášení soudem, ale podle data nabytí právní moci.“ (www.czso.cz – vstup 16.10.2007)

Ze sociologického i psychologického hlediska je důležitějším aspektem svatby především přítomnost rodičů¹¹ než například velikost svatby a její místo. Existuje souvislost mezi nepřítomností rodičů na obřadu a vyšším rizikem

¹⁰ Například v malých městech velikosti Rakovníka tato pravidla platila, nebo spíše bylo financování očekáváno. Proto měli někteří rodiče nepříjemný pocit, když nemohli svým dětem „vystrojit veselku“ a novomanželé si jí platili sami.

¹¹ Na přítomnost rodičů na svatbě jsme se však s ohledem na délku dotazníku již neptali.

Tabulka A.78
V KOLIKA
LETECH SE
POPRVÉ
VDALA
Q_81C

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	160	52	57	40	11
17	2.5	3.8	3.5	0.0	0.0
18	6.3	7.7	5.3	5.0	9.1
19	15.0	26.9	17.5	0.0	0.0
20	16.3	13.5	15.8	22.5	9.1
21	13.8	13.5	17.5	7.5	18.2
22	0.6	0.0	1.8	0.0	0.0
22	11.9	11.5	14.0	10.0	9.1
23	10.0	9.6	7.0	12.5	18.2
24	8.1	0.0	7.0	15.0	27.3
25	5.0	3.8	5.3	7.5	0.0
26	2.5	1.9	0.0	7.5	0.0
27	2.5	1.9	0.0	5.0	9.1
28	3.8	5.8	1.8	5.0	0.0
29	0.6	0.0	0.0	2.5	0.0
30	0.6	0.0	1.8	0.0	0.0
32	0.6	0.0	1.8	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.79
V KOLIKA LETECH SE POPRVÉ VDALA
Q_81C

(v průměrech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	160	52	57	40	11
Průměr	21.73	21.02	21.38	22.95	22.45
Směrodatná odchylka	2.88	2.79	2.86	2.82	2.42
N pro průměr	160	52	57	40	11

V našem průzkumu se potvrdila celospolečenská tendence vstupovat do manželství později. Přesto není prokázán dramatický rozdíl v průměru věku vstupu do manželství. Myslíme si, že u poslední generace to může být dáno malým počtem respondentek, které do manželství vstoupily. Zajímavou korelaci jsme našli mezi počtem dětí a věkem uzavření sňatku, kdy ženy, které mají 3 a více dětí, vstoupily do manželství z 42,9% ve věku 19 let. (viz tab. B.78)

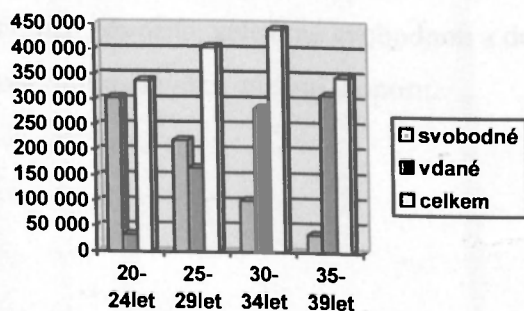
Nejvyšší procento žen z poslední zkoumané generace vstoupilo do manželství ve věku 24 let, zatímco v první generaci převládá věk 19 let.

V samotném svatebním obřadu můžeme pozorovat symbolické gesto, kdy rodiče dovedou děti k oltáři, ale před oltářem ustoupí a uvolní místo novému partnerovi. Je velmi důležité, aby si všechny strany uvědomily, že došlo ke vzniku nové jednotky, která má právo na samostatnost a měla by si hledat svou cestu životem. Sňatkem se propojí tři rodiny, které si musí zvyknout na nově vzniklou situaci. „Úkolem uvažovaného období je vytvořit mezi rodiči a novomanželi takové vztahy, které lze přirovnat ke vztahům mezi dvěma suverénními a spřátelenými státy: vztahy vzájemné úcty a respektu, nevměšování do vnitřních záležitostí a též oboustranně výhodná spolupráce.“(Plaňava,1998:109)

Téměř každý jedinec si s sebou nese do vztahů své zkušenosti i obrazy a představy a musí je postupně sladit s představami svého partnera. C.G.Jung je v délce „ladění“ trošku skeptický. Tvrdí, že v první polovině manželství se manželé zbavují nevědomých tlaků obrazů svých rodičů a oprostí se od iluzorních očekávání. Teprve až po dokončení procesu individuace může začít kvalitní vztah.

Jednou z podmínek, na kterou jsou snoubenci dotazováni, je dobrovolnost vstupu do manželství. Navíc, protože dnes ve své podstatě neexistují žádné novomanželské pobídky, lidé nemají jiný důvod vstupu do manželství než důvod osobní, tedy lásku a racionální rozhodnutí strávit život s vybraným partnerem. „Na druhé straně nemá smyslu zavírat oči před skutečností, že tato základní přednost sekularizovaného pojetí manželské lásky, garantované nikoli transcencí slibu, ale racionalitou pozitivní zpětné vazby výměny slastí, je přednost dosti křehká.“(Možný,1990:78)

Oproti minulým éram mají dnes mladí lidé na výběr partnera delší dobu. Zvýšil se průměrný věk uzavírání sňatku. Zatímco v kategorii žen ve věku 20 až 24 let bylo v roce 2006 z celkového počtu 338 264

žen v této kategorii 303 467 žen svobodných, vdaných bylo jen 32 624 žen, v kategorii 25 až 29 let z celkového

počtu 404 827 žen bylo svobodných zhruba polovina – 220 176 žen a vdaných zhruba čtvrtina – 165 240 žen. Ovšem v kategorii 30-34 let bylo z počtu 441 030 žen vdaných kolem tří čtvrtin žen – 283 640, svobodných jen 100 968 žen (dle ČSÚ). Ve věku 35-39 let z počtu 345 992 bylo svobodných jen asi desetina – 33 768 žen.

Tabulka A.72
STAV
Q_STAV

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
bez partnera	12.0	7.7	10.4	4.8	27.5
s partnerem	30.0	11.5	23.9	38.1	47.1
v manželství	51.9	73.1	58.2	54.0	19.6
rozvedena	5.6	7.7	7.5	3.2	3.9
bez odpovědi	0.4	0.0	0.0	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V našem vzorku žilo průměrně nejvíce žen v manželství, ale tento poměr se také mezi generacemi liší. Nejvíce žen v manželství najdeme v první generaci.

V partnerském soužití žije nejvíce žen v poslední generaci – téměř polovina, ale také je v této generaci dost žen, které v současné době partnera nemají.

Pokud mají ženy děti a jsou rozvedené, pak mají nejčastěji jedno dítě (8,9%) a v manželství žijí nejvíce ženy se dvěma dětmi (76,5%) a třemi a více (64,3%).

(Tab.B.72)

Vzhledem k tomu, že ženy v dnešní společnosti mají téměř stejné možnosti jako muži, ani svou sociální identitu již neodvozují od svých mužů. Díky tomu se při vstupu do manželství eliminovaly takřka všechny vedlejší faktory, které by pár do takového rozhodnutí mohly „natlačit“. Možná tedy paradoxně je dnes manželství mnohem pevnější, založené svobodnou a dobrovolnou vůlí obou a skýtající modernímu člověku zázemí a oporu.

Tabulka A.82
KOLIK LET TRVÁ SOUČASNÉ PARTNERSTVÍ/MANŽELSTVÍ
Q_81D

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	191	47	57	53	34
Průměr	12.48	23.04	13.68	7.60	3.25
Směrodatná odchylka	9.23	8.74	5.78	4.64	2.76
N pro průměr	187	46	56	53	32

Tabulka A.83
KOLIK LET TRVÁ SOUČASNÉ PARTNERSTVÍ/MANŽELSTVÍ
RQ_81D

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
F: neuvedení	18.0	9.6	14.9	15.9	33.3
do 5-ti let	24.9	9.6	11.9	25.4	56.9
5-10 let	16.7	3.8	10.4	41.3	7.8
10-15 let	14.2	5.8	29.9	14.3	2.0
15-20 let	8.2	7.7	20.9	1.6	0.0
nad 20 let	18.0	63.5	11.9	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Je jasné, že tuto tabulku nechceme číst jako porovnání délek soužití jednotlivých generací. První generace může žít v soužití delší dobu než ta poslední, ale přece se můžeme opřít o číslo dlouhodobého soužití první generace, kde je zajímavé, že ženy setrvávají v partnerství nebo manželství, ale pokud je manželství rozvedeno, délku současného partnerství neuvádějí. (viz Tab. B.83) U žen, které žijí s partnerem, je 47,1% z nich ve vztahu délky do 5-ti let. Logicky pak po určité době soužití přichází svatba, nebo se partneři rozejdou. Ženy, které mají 3 a více dětí, žijí často dlouhodobě v manželství, ale z 35,7% jde o manželství opakované a z 35,7% nejsou vdané. (viz Tab. B.83 a 84)

V rámci této kapitoly je třeba zmínit, že v České republice je možné uzavřít také registrované partnerství. Rok 2006 byl zlomový.

„V ČR byl návrh zákona o registrovaném partnerství schválen poslaneckou sněmovnou 16. prosince 2005, ale prezident republiky Václav Klaus zákon vetoval. Veto bylo nakonec přehlasováno poslaneckou sněmovnou dne 15.3.2006 v 18:17 poměrem hlasů 101:57. Zákon o registrovaném partnerství začal platit od 1. července 2006.“(www.wikipedia.org)

2.2 Život mezi svatbou a prvním dítětem

Pravděpodobně jednou z prvních knih, která zaujala stanovisko k manželství, byla Bible. Ježíš Kristus považuje manželství za ustanovené Hospodinem, za trvalé spojení jednoho muže a jedné ženy. „Žena má v manželství rovnoprávné postavení, zajištěné příběhem o stvoření (Mk 10,6-9; Mt 19,4n.).“ (wikipedia.org)

Autoři během všech století cítili potřebu se manželství i rodině věnovat a zaujímali k těmto tématům různé postoje, pramenící také z jejich osobní zkušenosti. Stejně jako se měnily názory na manželství, měnilo se i postavení ženy ve společnosti. Dnes by měla mít žena rovnoprávné postavení s mužem, avšak stále existují ve společnosti oblasti, kde tomu tak není. Jednou z diskutovaných oblastí je platové ohodnocení, které není stejné pro obě pohlaví. V některých oblastech je tento rozdíl zdůvodněn rozdílnou fyzickou náročností nebo pracovním nasazením, dokonce i tím, že žena má víc ohledů na svou rodinu a netráví dobrovolně v práci tolik času jako muž. Dostáváme se však takto opět ke stereotypnímu vnímání. Jediným „receptem“ tedy může být posuzovat výkony jednotlivců. I postavení ženy v „nové“ rodině je tím, co si musí mladý pár ujasnit.

Jak jsme již zmínili, mladý pár se musí jako první vyrovnat se vzory chování, které jsou každému výchovou v rodině vštěpeny. Už během stadia začínající známosti jsou lidé konfrontováni s ideálními obrazy, které si nesou ze svých orientačních rodin. Zároveň má každý pocit, že jeho orientační rodina je tou ideální, i když si je vědom toho, co mu úplně nevyhovovalo a co by možná ve své rodině chtěl změnit. Druhý partner je ovšem také přesvědčen o kvalitě své orientační rodiny. Postupně musí dojít mezi partnery ke kompromisu a ujasnění očekávání, které mají vůči druhému.

Někdy bývají diskuse tohoto typu těžké. Může se totiž stát, že druhý partner nepovažuje naši rodinu za ideální vzor, což bývá bolestné. Ačkoli si je člověk vědom nedostatků, slyší-li je od druhého, může to brát jako výtku, nebo dokonce jako útok na svou integritu.

Většina autorů (např. Možný, Plaňava, Sobotková) se shoduje, že pro dobře fungující soužití je komunikace tím nejlepším receptem. Právě díky komunikaci si

mohou lidé vyjasnit drobné nesrovnalosti, a především se minimalizuje nedorozumění z nesprávně si vyložených závěrů.

Tabulka A.14
PARTNER VYKONÁVÁ BĚŽNĚ 'ŽENSKÉ PRÁCE'
Q_13

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	13.3	5.8	7.5	17.5	23.5
2-spíše ano	38.6	32.7	38.8	41.3	41.2
3-spíše ne	36.5	42.3	47.8	31.7	21.6
4-ne	9.4	17.3	3.0	9.5	9.8
nevím	2.1	1.9	3.0	0.0	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	51.9	38.5	46.3	58.7	64.7
NE	45.9	59.6	50.7	41.3	31.4
Průměr na škále 1 - 4	2.43	2.73	2.48	2.33	2.18
Směrodatná odchylka	0.84	0.83	0.69	0.88	0.93
N pro průměr	228	51	65	63	49

Záměrně jsme ve formulování otázek použili slovo „ženské práce“, aby se každý mohl zamyslet nad tím, co ženskou prací je a zda je muži v jejich generaci vykonávají. I zde se nám potvrdila hypotéza, že mladé ženy budou očekávat od svých partnerů větší pomoc i v „ženských“ činnostech. Zatímco v první generaci převažuje názor, že muž většinou ženské práce nevykonává, v nejmladší, poslední generaci je tomu naopak. Odráží se zde pravděpodobně rychlejší životní styl, který větší pomoc muže vyžaduje, a i společnost se na pomoc mužů dívá spíše s obdivem a ne s despektem. Ve druhé generaci nás upoutalo procento ostrého nesouhlasu – jen 3% žen odpovědělo, že ženské práce běžné nejsou, a je to dokonce menší počet než u první generace. V korelaci s počtem dětí mají ženy se třemi dětmi nejméně pocit, že muži zastávají ženské práce – 63,4% odpovědělo „spíše ne“ a v celkovém součtu negativních odpovědí jsou také na prvním místě – 71,4%. Ženy bez dětí mají nejvyšší číslo u kladné odpovědi – celkově 57,9%. (Tab.B 14)

Jak jsme v komentáři naznačili, může se lišit názor na to, co je za ženskou práci považováno a co nikoli. Předpokládáme, že když bylo naší hypotézou, že starší ročníky nebudou tolik vyžadovat pomoc partnera, nebudou mít požadavky na tolik prací, které by měl zastávat. Navíc předpokládáme, že zaznamenáme generační rozdíl i v očekávání větší pomoci v péči o děti u poslední generace.

Tabulka A.15
JAKÉ PRÁCE BY MĚL PARTNER ZASTÁVAT
 Q_14A Q_14B Q_14C Q_14D Q_14E Q_14F Q_14G Q_14H Q_14I

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nakupování	72.5	76.9	71.6	61.9	82.4
luxování	55.4	50.0	50.7	55.6	66.7
praní	16.7	17.3	16.4	9.5	25.5
žehlení	13.3	17.3	11.9	7.9	17.6
vaření	51.1	48.1	43.3	46.0	70.6
úklid	50.6	46.2	52.2	47.6	56.9
péče o děti	82.0	73.1	85.1	82.5	86.3
vyřizování na úřadech	72.5	71.2	77.6	60.3	82.4
jiné	17.2	26.9	16.4	19.0	5.9

Hypotéza ve vzrůstajícím očekávání zastání péče o děti se vzrůstajícím ročníkem narození se potvrdila. V první generaci se k péči o děti připojuje – a to na prvním místě – nakupování. Jedním z možných vysvětlení může být počet aut a schopnost řízení auta ženami. Pokud žena nemá řidičský průkaz a nebo dlouho neřídila, přirozeně potřebuje, aby větší nákupy obstaral muž, který má auto a jako jediný může zajet nakoupit. Dnes se zvýšil podíl řidiček v silničním provozu, mladé páry se snaží mít dvě vozidla i proto, aby pokud mají děti, je mohla matka vozit například na kroužky. Přístupem k vozidlu je možné vysvětlit i vyšší procento zastávání nákupů u nejmladší generace, ženy v této generaci nemají vlastní vůz a proto potřebují v nákupu pomoc svých partnerů. Nejméně by si ženy přály, aby muži zastávali žehlení a praní, a to nejméně ve třetí generaci. Pokud respondenti vyplnili slovně odpověď „jiné“, vyskytovaly se zde hlavně práce spojené s údržbou auta a domácnosti – a tyto práce by nejvíce uvítala první generace, snad proto, že bylo jasnější rozdělení rolí, a ženy tedy neočekávaly pomoc v ženských pracích, ale očekávaly, že muži budou vykonávat správu domu, aut atd.

Vaření je důležité pro ženy s jedním dítětem (64,4%) a bezdětné (61,8%) a s rodinným stavem rozvedená nebo bez partnera (66,7%). Zajímavým číslem je korelace očekávání péče o děti a počtem dětí – bezdětné ženy by chtěly otce pečujícího o děti z 80,3%, ženy s jedním dítětem nejvíce – 88,9%, ženy se dvěma dětmi z 81,6%, ale ženy se třemi a více dětmi jen ze 71,4%, což je stejné číslo, jako by si přály v případě nakupování. (Tab.B.15)

2.3 Důležitost komunikace

Zdravá komunikace je základem zdravého vztahu.

Není nic horšího, než když si lidé „nerozumí“ – a to doslova. Klienti Poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy se často shodují na tom, že pokud mají problém, často souvisí s tím, že spolu málo nebo nedostatečně komunikují, a dochází tak k odcizení. Pohled žen a mužů se liší a různé věci a činy si může každý vyložit jinak. Proto je třeba znát pohled a smýšlení druhého a snažit se pochopit jeho úhel pohledu. Mnohdy podle poradců v tomto tkví problém. Důležité je, aby se mladí lidé naučili hádat se a dívali se na výměnu názorů jako na možnost kvalitnějšího vztahu plného pochopení. Jedním z ukazatelů zralého vztahu je také to, že partneři do svých hádek nezatahují třetí osoby, především ne děti.

Tabulka A.49
PŘI HÁDKÁCH JSOU PŘÍTOMNI DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY, VODÍ SE S PARTNEREM ZA RUKU,
POLIBEK S PARTNEREM PŘI LOUČENÍ
Q_50 Q_51 Q_52

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

PŘI HÁDKÁCH JSOU PŘÍTOMNI DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY

1-vždy	0.4	0.0	1.5	0.0	0.0
2-často	5.2	1.9	10.4	4.8	2.0
3-občas	22.3	26.9	35.8	17.5	5.9
4-zřídka	36.1	46.2	23.9	41.3	35.3
5-nikdy	31.8	25.0	23.9	34.9	45.1
bez odpovědi	4.3	0.0	4.5	1.6	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	3.98	3.94	3.61	4.08	4.40
Směrodatná odchylka	0.91	0.78	1.03	0.85	0.72
N pro průměr	223	52	64	62	45

VODÍ SE S PARTNEREM ZA RUKU

1-vždy	8.6	0.0	7.5	6.3	21.6
2-často	27.0	13.5	16.4	39.7	39.2
3-občas	29.6	32.7	35.8	34.9	11.8
4-zřídka	18.9	30.8	23.9	11.1	9.8
5-nikdy	10.7	21.2	13.4	4.8	3.9
bez odpovědi	5.2	1.9	3.0	3.2	13.7
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.96	3.61	3.20	2.67	2.25
Směrodatná odchylka	1.14	0.98	1.12	0.94	1.10
N pro průměr	221	51	65	61	44

POLIBEK S PARTNEREM PŘI LOUČENÍ

1-vždy	39.5	26.9	25.4	49.2	58.8
2-často	20.6	21.2	25.4	19.0	15.7
3-občas	19.3	21.2	23.9	20.6	9.8
4-zřídka	11.2	21.2	14.9	7.9	0.0
5-nikdy	3.9	5.8	6.0	0.0	3.9
bez odpovědi	5.6	3.8	4.5	3.2	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.15	2.56	2.48	1.87	1.58
Směrodatná odchylka	1.20	1.28	1.22	1.02	1.01
N pro průměr	220	50	64	61	45

Z tabulky jasně vyplývá tendence nezatahovat ostatní členy rodiny do hádek. Nejsilněji se snaží vyřídit hádky bez přítomnosti dalších ženy nejmladší, snad cítí potřebu ukázat třeba svým rodičům, že si umí najít vhodného partnera, a ve snaze, aby se líbil i ostatním, se vyhýbají situacím, které by na pár mohly vrhnout špatné světlo – u čtvrté generace se objevilo nejvyšší procento u odpovědi „nikdy“. Často bývají přítomni další členové u druhé generace, teoreticky je to generace s dospívajícími dětmi, které se pohybují po společných prostorách volně a i později

do noci, a rodiče pak nemají tolik možností, kdy by hádce nebyl nikdo přítomen. U žen majících 3 a více dětí jsou další členové občas přítomni hádkám v 50%, u žen v manželství je to 28,1% a u žen se dvěma dětmi 27,6%. (Tab.B.49)

Spojili jsme vyhodnocení tří otázek, které dle našeho názoru mohou nastínit kvalitu a intenzitu vztahu partnerů.

Vodit se s někým za ruku bývá ve filmech spojeno se zamilovanými páry chodícími spolu kratší dobu. I tento nonverbální projev se potvrdil – ve čtvrté generaci se 21,6% žen vodí se svým partnerem za ruku vždy, v první generaci se „vždy“ nevyskytlo ani jednou, naopak tu převažuje oproti ostatním, že se partnerem za ruku nikdy nevodí (21,2%).

Čím více dětí žena má, tím méně se s partnerem za ruku vodí. Logicky, pokud se jí drží za ruku děti, na partnera již nezbude místo a musí i on sám svou ruku některému z dětí nabídnout. V manželství se pak ženy vodí za ruku s partnerem nejčastěji „občas“ (34,7%) a zřídka (25,6%). (Tab.B.49)

Políbení při rozloučení také dokladuje větší projevovanou tělesnou blízkost partnerů čtvrté generace, v první generaci jsou čísla velmi vyrovnaná u všech možnostech.

Nejčastěji se s partnerem loučí polibkem ženy bezdětné (60,5% vždy) a s partnerem (57,2% vždy), nejméně odpovědí vždy jsme našli u skupiny žen se dvěma dětmi (25,5%), mají ale vysoká čísla u „často“ (23,5%) a občas (27,6%). (Tab.B.49)

Ve zdravé komunikaci se vyskytuje i mlčení. Není však znakem blokování komunikace, ale spíše pocitem spolusdílení beze slov a naslouchání. Umět společně vnímat i ticho je důležité stejně jako komunikovat.

Tabulka A.43
KDO VĚTŠINOU ZAČÍNÁ ROZHOVOR
Q_43

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
já(respondent)	26.6	42.3	17.9	22.2	27.5
partner	7.7	3.8	9.0	11.1	5.9
oba	54.5	44.2	61.2	61.9	47.1
neví, bez odpovědi	11.2	9.6	11.9	4.8	19.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Aktivnější při začínání hovoru bývá partnerka v první generaci, ve druhé a třetí generaci začínají rozhovor oba, může to být pro větší nutnost řešit provozní komunikaci typu „kdo odveze děti do školky či školy“.

Podle počtu dětí (Tab.B.43 a 44) jsou nejaktivnější ženy se 3 a více dětmi (35,7%), v jejichž skupině ani v jednom případě neinicuje komunikaci muž, který ale v 7,1% rozhovor končí. Pro ukončení rozhovoru jsou nejaktivnější partneři bezdětných žen(14,5%). Oproti jiným skupinám ukončují často hovor ženy se 3 a více dětmi (28,6%) a ženy se dvěma dětmi (25,5%) V průměrných číslech partner zahajuje rozhovor v 7,7%, ale končí v 12%.

Tabulka A.44
KDO UKONČÍ ROZHOVOR
Q_44

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
já(respondent)	21.5	30.8	17.9	20.6	17.6
partner	12.0	13.5	14.9	12.7	5.9
oba	47.6	40.4	47.8	50.8	51.0
neví, bez odpovědi	18.9	15.4	19.4	15.9	25.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Dalším důležitým aspektem vztahu i komunikace je humor. Značí jednak blízkost povah a také jakési „naladění na stejnou notu“. Právě přítomnost humoru považují odborníci také za důležitý znak kvalitního vztahu. (např. Pachel a kol. – komunikace)

Tabulka A.59
VADÍ PARTNEROVI NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA,
VADÍ NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA

SMĚJE SE S PARTNEREM NĚKTERÝM SITUACÍM
Q_64 Q_65 Q_66

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

VADÍ PARTNEROVI NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA

1-ano	3.0	5.8	3.0	3.2	0.0
2-spíše ano	9.9	7.7	11.9	11.1	7.8
3-spíše ne	40.3	44.2	34.3	44.4	39.2
4-ne	33.5	32.7	38.8	34.9	25.5
nevím	13.3	9.6	11.9	6.3	27.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.9	13.5	14.9	14.3	7.8
NE	73.8	76.9	73.1	79.4	64.7
Průměr na škále 1 - 4	3.20	3.15	3.24	3.19	3.24
Směrodatná odchylka	0.77	0.83	0.82	0.78	0.64
N pro průměr	202	47	59	59	37

VADÍ NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA

1-ano	6.0	7.7	6.0	4.8	5.9
2-spíše ano	23.2	15.4	19.4	31.7	25.5
3-spíše ne	37.8	36.5	41.8	34.9	37.3
4-ne	29.2	36.5	29.9	25.4	25.5
nevím	3.9	3.8	3.0	3.2	5.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	29.2	23.1	25.4	36.5	31.4
NE	67.0	73.1	71.6	60.3	62.7
Průměr na škále 1 - 4	2.94	3.06	2.98	2.84	2.88
Směrodatná odchylka	0.89	0.93	0.87	0.88	0.89
N pro průměr	224	50	65	61	48

SMĚJE SE S PARTNEREM NĚKTERÝM SITUACÍM

ano	58.8	53.8	47.8	69.8	64.7
spíše ano	21.9	26.9	23.9	20.6	15.7
spíše ne	9.4	11.5	17.9	6.3	0.0
ne	1.3	3.8	1.5	0.0	0.0
nevím	8.6	3.8	9.0	3.2	19.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	80.7	80.8	71.6	90.5	80.4
NE	10.7	15.4	19.4	6.3	0.0
Průměr na škále 1 - 4	1.49	1.64	1.70	1.34	1.20
Směrodatná odchylka	0.74	0.85	0.84	0.60	0.40
N pro průměr	213	50	61	61	41

Otázku humoru řeší třetí úsek tabulky, kde vidíme, že nejvíce společných humorných prožitků je u žen ze třetí generace (celkově 90,5%). Naopak ženy první generace vykázaly nejvyšší podíl absence společných humorných situací – celkově 15,4%. Nicméně v celkovém obrazu je zřetelné, že humor je součástí vztahu – celkový průměr pozitivní odpovědi u všech generací je 80,7%.

*Podle tabulky B.59 jsou nejvíce naladěni na stejnou notu ženy žijící s partnerem (65,7%) a žijící v manželství (63,6%). **nejvíce záporných jsme našli u žen, které mají tři a více dětí (42,9% se spíše nesměje s partnerem).***

Nonverbální komunikaci ve vztahu k vnějšimu světu můžeme sledovat v otevřenosti rodiny, na kterou jsme se zeptali pomocí neohlášené návštěvy.

Nejvíce otevřené jsou otevření partneri žen nejmladší generace, těm vadí neohlášená návštěva jen z celkově 7,8%. Zvláštní je ale porovnání celkových čísel žen a jejich partnerů – ženám vadí více neohlášené návštěvy než jejich partnerům (průměrně to partnerům vadí z 12,9%, ale ženám z 29,2%!). Ženy cítí větší odpovědnost za stav domácnosti a pokud je někdo překvapí doma, když nemají naklizenou, cítí to většinou jako vlastní selhání.

*Neohlášené návštěvy ve spojitosti s počtem ukazují, že **nejotevřenější jsou ženy mající 3 a více dětí – celkově jim neohlášená nevadí v 85,7% a stejně otevření jsou i jejich partneri – 92,2% partnerů žen s více dětmi náhlá návštěva nevadí.** Nejméně tolerantní jsou partneri žen žijících v soužití (18,6%) a ženy s jedním (celkově 26,7%) nebo dvěma dětmi (26,5%). Tolerantní k neohlášené návštěvě jsou ženy žijící v manželství (celkově 73,6%) a mající dvě děti (72,4%), na prvním místě však zůstávají zmíněné ženy se 3 a více dětmi. (Tab.B.59)*

Dále by ve zdravé komunikaci měla převažovat pozitivní sdělování nad kritikou, nemělo by se mluvit za jiné a mělo by být respektováno i již zmíněné právo na mlčení.(např. Pachtl).

Důležitým faktorem kvalitního vztahu je podle našeho názoru také to, zda se mohou ženy na svého partnera obrátit v případě, že má starosti. Myslíme si, že čím je vztah čerstvější, tím více by měla mít žena potřebu se na muže obrátit, ale samozřejmě se bude obracet i na rodiče. V určité fázi života začnou pak rady s rodiči ustupovat do pozadí, protože už například nemusejí být v obraze života, jaký pár žije, a jejich názory se začínají rozcházet.

Tabulka A.22
KDYŽ MÁ STAROSTI, OBRÁTÍ SE
Q_28A Q_28B Q_28C Q_28D Q_28E
Q_28F Q_28G Q_28H

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
na matku	46.8	7.7	43.3	61.9	72.5
na otce	13.7	7.7	11.9	22.2	11.8
na partnera	73.0	73.1	68.7	77.8	72.5
na vlastní děti	11.6	38.5	10.4	0.0	0.0
na sourozence	29.6	23.1	23.9	31.7	41.2
na kolegu v práci	12.4	9.6	11.9	12.7	15.7
na kamaráda/kamarádku	64.4	55.8	59.7	71.4	70.6
na nikoho/nikoho nemá	0.9	1.9	1.5	0.0	0.0

Nejvíce se na matku obrací nejmladší generace, která má k matce ještě stále úzké pouto, nízké číslo u první generace je dáno tím, že některé ženy již matku nemají, a pokud jí mají, nemusí se orientovat v dnešním světě tak, jak by bylo pro radu potřeba. Zajímavá je stejná hodnota sdílení s matkou i otcem u první generace a velký rozdíl u poslední generace. Třetí generace se na otce obrací ve 22,2%. Sdílení starostí se sourozencem je nejsilnější ve čtvrté, poslední generaci. Dvě nejdůležitější osoby pro řešení problémů jsou pro všechny ženy partner a pak kamarádka. Sdílení s kamarádkou se snižuje se vzrůstajícím věkem.

Ženy rozvedené a bez partnera se nejvíce obrazejí na kamarádku (81%), stejně jako ženy s jedním dítětem (68,9%). Největší rozdíl v obracení se na partnera je mezi ženami s jedním dítětem (55,6%) – ty vyhledávají kamarádku, a ženami se dvěma dětmi (81,6) vyhledávajícími při starostech partnera. (Tab.B.22)

Tabulka A.24
KOHO BY INFORMOVALA JAKO PRVNÍHO ,KDYBY

SE NĚCO STALO
Q_30A Q_30B Q_30C Q_30D Q_30E
Q_30F Q_30G Q_30H

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
rodiče	10.3	3.8	4.5	12.7	21.6
partnera	36.1	59.6	41.8	30.2	11.8
rodiče a partnera	46.8	19.2	40.3	61.9	64.7
sourozence	8.2	9.6	4.5	7.9	11.8
děti	15.5	42.3	14.9	6.3	0.0
neví	1.7	1.9	4.5	0.0	0.0
v práci	1.3	0.0	4.5	0.0	0.0
někoho jiného	0.4	0.0	1.5	0.0	0.0

Jako nejlepší by se pravděpodobně všem generacím zdála kombinace rodičů a partnera. V první generaci už ale ženy rodiče mít nemusí, a proto preferují nejvíce dát vědět partnerovi a hned pak dětem. U druhé generace se jako u jediné vyskytuje i možnost dát vědět kolegovi v práci. Ty ženy, které mají dospělé děti, se obrací často na své děti.

Ženy žijící v manželství dávají na první místo partnera (54,5%) stejně se ženami majícími 3 a více dětí (57,1%). Na děti se ve srovnání s ostatními skupinami obrací ženy se třemi a více dětmi (35,7%) – Tab.B. 24.

Neodmyslitelnou součástí komunikace je i komunikace nonverbální a celkově i to, jak se k sobě lidé chovají. Naší hypotézou je, že najdeme rozdíl mezi generacemi i v tomto chování. Předpokládáme, že mladší ročníky budou k fyzickému kontaktu na veřejnosti tolerantnější a budou ho i vyhledávat. Dnes vzít partnera na veřejnosti za ruku či ho nebo ji políbit není dávno něco, za co bychom se měli stydět¹² a na co se lidé dívají jako na zvláštnost. Podle psychologů četnost doteků a vzájemné reagování na tělesné podněty může vypovídat o kvalitě vztahu. Vzájemné letmé doteky jsou indikátorem těsného vztahu, často je vidáme u zamilovaných.

¹² Rádi bychom v této souvislosti připomněli Rosebaumovou, která se v rámci zkoumání dělnických rodin zabývala i otázkou sexuality u této skupiny lidí. Zjistila, že některé mladé ženy se vůbec neviděly nahé, protože se koupaly v oblečení a převlékaly se pouze ve tmě. Tělesné projevy vztahu muže a ženy byly minimalizovány. V beletrii je tato situace velice dobře popsána v knize „Sons and Lovers“ od D.H.Lawrence, kde je mimo vztahového popisu velmi dobře vylíčen i názorový rozdíl matky a jejích synů – a to mimo jiné i v otázce sexuality. Matka se cítí méně ohrožena ženou, se kterou má její syn vztah na bázi sexu, neboť to cítí jen jako fyzickou otázku, ale má vnitřní problém s ženou, ke které váže jejího syna duševní pouto a povídá si s ní.

Vzájemnou komunikací se lidé učí poznávat jeden druhého, snaží se pochopit rozdílné úhly pohledu a respektováním rozdílného názoru prokážeme i respekt k osobnosti jako celku.

„První manželská láska časem pomine. Potom však přijde jiná, stejně krásná. Láska, kterou se sblíží duše.“ Dostojevskij

Tabulka A.9
ROZDÍL MANŽELSKÁ LÁSKA –
MILENECKÁ LÁSKA
Q_6

(v procentech)	Celkem	Rok narození – kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
ano	67.8	76.9	73.1	63.5	56.9
ne	15.9	9.6	13.4	20.6	19.6
neví,bez odpovědi	16.3	13.5	13.4	15.9	23.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V poslední generaci se do odpovědi pravděpodobně promítla touha, aby jejich současný milenecký vztah zůstal beze změny, i pokud dojde k sňatku. Vysoké procento – 20% žen ve třetí generaci - je přesvědčeno, že se manželská a milenecká láska neliší, opět prožívají období, kdy pokud žijí v manželském svazku, pak netrvá dlouho, a pokud v něm nežijí a mají partnera, přejí si stejně jako čtvrtá generace, aby se nic nezměnilo.

V následující otázce s volnou odpovědí týkající se rozdílu mezi těmito dvěma druhy lásky se nejčastěji objevovala variace odpovědi, že v manželské lásce jde především o toleranci, pocit stability a zázemí a že manželská láska je hlubší. Pouze v malém počtu odpovědí se objevil problém stereotypu a nudy. Ve velkém počtu dotazníků nebyl rozdíl slovně dále specifikován.

Nejvyšší procento žen, které vidí rozdíl, je u skupiny mající 3 a více dětí – 85,7% (Tab. B.9), zatímco ženy žijící s partnerem (21,4%) a bezdětné ženy (21,1%) jsou ty, které nejvíce nevidí rozdíl.

Pro mladý pár je velmi důležité, aby mohli žít spolu, pokud možno bez zásahů rodičů jedné či druhé strany. K nerušenému soužití, oproštěnému od vlivů vnějšího prostředí, potřebují mít vyřešenou bytovou situaci. Bohužel finanční situace mladého páru jejich idylickému bydlení právě nenahrává. Velmi málo párů

si může dovolit koupit vlastní byt, natož aby ho dostali od rodičů. Musí jít cestou hypotéky, pokud ji ovšem zvládnou a je jim vůbec bankou schválena. Dnes jsou běžné splátky nad pět až šest tisíc, k tomu banka připočítává životní minimum, a tak musí být plat pro získání hypotéky minimálně 14.000,- a to pouze v případě, že jsou bezdětní. Navíc si banka spočítá, jakou výši finančních prostředků poskytne, a u nižších platových skupin se nejedná o částku, která by jim pokryla náklady na nákup bytu. A domu už vůbec ne.

Pouze díky společnému životu má mladý pár šanci si ujasnit role, ověřit si toleranci k partnerovým nedostatkům a ocenit jeho či její přednosti, celkově se vyladit na společný život a skrze řešení dílčích problémů všedních dnů se naučit, jak řešit závažnější problémy.

Komunikaci a její vnímání ženami jsme záměrně věnovali v dotazníku více otázek. Jsme přesvědčeni, že z úrovně komunikace se o dnešní rodině mnohé dozvíme.

Tabulka A.42
ODEZVA OD PARTNERA PŘI PROBÍRÁNÍ STAROSTÍ
Q_42A Q_42B Q_42C Q_42D Q_42E

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
diskuse (řešení)	54.1	51.9	47.8	58.7	58.8
podpora	30.0	26.9	26.9	31.7	35.3
pasivní naslouchání	17.6	17.3	22.4	12.7	17.6
partner odmítá vyslechnout	4.3	11.5	1.5	4.8	0.0
neví, bez odpovědi	6.9	3.8	4.5	7.9	11.8

Nejvyšší procento partnerů, kteří odmítají partnerku vyslechnout, najdeme v první generaci. Možná, že muži zde už o ženu tolik nebojují, snad i spoléhají na pevnost vztahu a nevidí ve vyslechnutí partnerky vysílaný signál touhy po pochopení. Zde se nám nabízí korelace s pocitem štěstí, protože právě ženy první generace se nejméně cítí šťastné, možná má vliv i úroveň komunikace mezi partnery. Podporu cítí od svých partnerů ženy posledních dvou generací.

Zajímavé číslo vyšlo u žen majících 3 a více dětí, které z 21,4% partner odmítá vyslechnout a ze stejného procenta jim pasivně naslouchá. Podporu cítí nejvíce ženy žijící s partnerem. Ve všech skupinách i generacích převládá diskuse, jen u rozvedených žen a žen bez partnera je to podpora (23,8%). (Tab.B.42)

„Zpětná vazba by nebyla zpětnou vazbou, kdyby následné sdělení nebylo ovlivněno tím, jak reagoval můj komunikační partner.“ (Plaňava, 1992:22) Je přirozené, že v naší mezilidské komunikaci potřebujeme cítit odezvu druhého. Dobrým signálem tedy může být, že většina partnerů dává zpětnou vazbu najevo aktivně – ať už formou diskuse a záměrného vtažení se do problému partnera, tak i vyjádřením podpory, kde nemusí nutně partner nabízet řešení.

Tabulka A.45
KDO NABÍZÍ SMÍR V PŘÍPADĚ HÁDKY
Q_45

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
vždy já (respondent)	4.3	7.7	3.0	4.8	2.0
oba	18.9	25.0	17.9	12.7	21.6
většinou partner	39.5	38.5	38.8	54.0	23.5
nemá partnera	1.7	0.0	3.0	0.0	3.9
většinou já (respondent)	13.3	7.7	13.4	14.3	17.6
vždy partner	5.2	7.7	6.0	6.3	0.0
nikdo	6.0	3.8	6.0	1.6	13.7
neví, bez odpovědi	11.2	9.6	11.9	6.3	17.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ženy mohou mít radost, že muži jsou schopni nabídnout smír po hádce, což je někdy velmi těžké a ego člověka je velmi zranitelné. Partneri nabízejí mnohem častěji smír než ženy a k tomu ještě můžeme přičíst 5,2%, kdy smír nabízí vždy partner. Ve třetí a čtvrté generaci se při součtu možností „vždy já“ a „většinou já“ dostaneme k podobnému číslu kolem 19%, přesto ale nedosáhne procentuálně na možnost „většinou partner“.

Podle počtu dětí se nejčastěji smířují muži žen se dvěma dětmi (většinou 48% a vždy 15,3%) a pak muži žen v manželství (43,8%). Ženy se třemi a více dětmi nabízejí nejčastěji smír vždy (14,3%). (Tab. B.45)

Tabulka A.48
HOVOŘÍ O SVÝCH POCITECH S PARTNEREM DOSTATEČNĚ,
PARTNER REAGUJE NA PROJEVY CITŮ
Q_48 Q_49

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
HOVOŘÍ O SVÝCH POCITECH S PARTNEREM DOSTATEČNĚ					
1-ano	26.6	23.1	22.4	31.7	29.4
2-spíše ano	38.2	28.8	40.3	41.3	41.2
3-spíše ne	15.9	26.9	19.4	7.9	9.8
4-ne	11.2	13.5	10.4	14.3	5.9
nevím	8.2	7.7	7.5	4.8	13.7
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	64.8	51.9	62.7	73.0	70.6
NE	27.0	40.4	29.9	22.2	15.7
Průměr na škále 1 - 4	2.13	2.33	2.19	2.05	1.91
Směrodatná odchylka	0.97	1.02	0.94	1.02	0.86
N pro průměr	214	48	62	60	44
PARTNER REAGUJE NA PROJEVY CITŮ					
1-ano	16.7	11.5	13.4	19.0	23.5
2-spíše ano	40.3	36.5	46.3	46.0	29.4
3-spíše ne	20.6	23.1	14.9	20.6	25.5
4-ne	11.6	17.3	14.9	11.1	2.0
nevím	10.7	11.5	10.4	3.2	19.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	57.1	48.1	59.7	65.1	52.9
NE	32.2	40.4	29.9	31.7	27.5
Průměr na škále 1 - 4	2.30	2.52	2.35	2.25	2.07
Směrodatná odchylka	0.92	0.96	0.94	0.91	0.85
N pro průměr	208	46	60	61	41

První generace v souladu s ostatními čísly nejvíce postrádá dostatečný hovor o pocitech, je zde vysoký celkový součet záporných odpovědí, nejnižší součet najdeme u generace nejmladší.

77,1% žen v partnerském soužití a 71,1% bezdětných žen hovoří o svých pocitech s partnerem dostatečně. Zaskočilo nás ale procento celkově záporných odpovědí u žen se třemi a více dětmi (50%). (Tab.B.48)

Nejvhodněji reagují na projevy citů partneři žen třetí generace, generace čtvrtá naopak nejvíce ze všech cítí spíše nevhodné reakce – možná muži v této generaci nejsou ještě tak zkušení a nejsou si jisti, jaké reakce žena potřebuje.

Vysloveně nevhodné reakce na city mají partneři žen se třemi dětmi (35,7%) a v celkovém součtu negativních odpovědí je toto číslo velmi vysoké – 57,1%. (Tab.B.48)

2.4 Velmi diskutované rozhodování – kariéra vs.rodina

„Potěšení, které lze získat ze sebeobětování, je v panujícím hédonickém klimatu už obtížné i vysvětlit.“ (Možný, 1990:83)

Ať už žije mladý pár v manželství nebo spolu žijí v nesezdaném soužití, musí si mezi sebou a především sami v sobě vyřešit otázku priorit. V dnešní době jsou v práci na člověka kladeny stále vyšší nároky, jak na výkonnost, tak i na čas. Statisticky se v práci tráví více času než dříve, ve větším časovém presu a možnost přesčasů bývá zakotvena již v pracovní smlouvě.

Pokud oba z páru pracují, zvyknou si na určitou životní úroveň, kterou pak těžko opouštějí. Možná, že právě představa rapidního propadu životní úrovně spolu s obavou o slušnou budoucnost svého dítěte je strašákem do té míry, že mateřství raději oddálí a věnují se budování kariéry.

Dalším důvodem, a dle mého mínění mnohem silnějším, pro odložení rodiny do pozdějších let je bytová situace. Můžeme na tento fakt nahlížet pozitivně – mladí lidé cítí silnou zodpovědnost za svůj život i za život svých budoucích potomků a chtějí jim zajistit optimální podmínky pro rozvoj. S největší pravděpodobností je i u mladých párů rodina jednou z nejvyšších hodnot a snaží se ji vybudovat co nejlépe. K podobnému názoru se přiklání i Kocourková s Rabušicem (2006:16), kde jsou uvedeny ještě další důvody změněné demografické situace, jako například za druhou nejdůležitější je považována potřeba najít si práci, jako třetí mít dostatečný příjem. Zajistit si bydlení je na prvním místě.

„Provedená analýza s přihlédnutím k výsledkům příjmové situace jiných rodinných typů podle údajů statistiky rodinných účtů prokázala posun mladých rodin spíše do dolních příjmových pásem, avšak větší příjmovou diferenciaci oproti starším rodinným typům. Již v této věkové skupině se začíná projevovat diferencující vliv vzdělanostního kapitálu na příjmovou situaci rodin a postupně se tak porušuje předchozí příjmová nivelizace domácností.“ (Petrová, 1995:30) Dnes po více než deseti letech je situace podobná v tom, že stále pociťuje pár s malým dítětem finanční tlak a v rozhodování, zda mít dítě, se finanční hledisko objevuje na čelních místech.

Příroda však s odkládáním mateřství asi není spokojená a snad nám dává najevo, že bychom jí měli více naslouchat. Ve chvíli, kdy se pár rozhodne konečně dítě mít s pocitem zvážení všech pro a proti, může začít bojovat s rizikem snížené plodnosti.

"Navíc se tyto problémy budou dál zhoršovat. Dokonce se uvažuje, že během příštích dvaceti let se může počet dvojic se sníženou plodností až zdvojnásobit. V takovém případě by pomoc odborníků potřeboval již téměř každý třetí pár," řekl Právu ve středu docent Tonko Mardešič ze Sanatoria Pronatal v Praze, které se zabývá asistovanou reprodukcí. (www.pravo.cz)

Tabulka A.54
OPUSTILA BY
PARTNERA PŘÍPADĚ,
ŽE BY NECHTĚL DĚTI
Q_57

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	18.5	15.4	20.9	23.8	11.8
2-spíše ano	43.3	40.4	46.3	46.0	39.2
3-spíše ne	11.2	11.5	4.5	6.3	25.5
4-ne	4.7	11.5	3.0	1.6	3.9
nevím	22.3	21.2	25.4	22.2	19.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	61.8	55.8	67.2	69.8	51.0
NE	15.9	23.1	7.5	7.9	29.4
Průměr na škále 1 - 4	2.03	2.24	1.86	1.82	2.27
Směrodatná odchylka	0.79	0.94	0.70	0.67	0.78
N pro průměr	181	41	50	49	41

Nejvíce žen, které by opustily partnera, když by nechtěl dítě, najdeme ve třetí generaci. Je to generace, která aktuálně řeší otázku počtu dětí a rozhodnutí, kdy a zda mít děti. Oproti tomu v poslední generaci je velké procento žen (29,4%), které by partnera kvůli tomu neopustily. Stále to však není více než polovina žen poslední generace. Je tedy zřejmé, že pro všechny generace žen je dítě důležité pro další pokračování vztahu a můžeme snad říci i pro plnohodnotný prožitek života ženy.

Čísla podle počtu dětí mluví takto (Tab.B.54) – ženy s jedním dítětem (celkově 66,7%) a ženy se dvěma dětmi (68,4%) by muže většinou opustily, ale ženy s větším počtem dětí v celkovém součtu negativní odpovědi dosáhly 35,7% neopuštění muže. Je jasné, že ženy se na tuto otázku dívají ze svého současného pohledu a své situace. Proto není problém nemít další dítě pro ženy s více než

dvěma dětmi. Neplatí však, že by bezdětné ženy byly v tomto rozhodování radikálnější – ty by v součtu pozitivních odpovědí byly pro odchod jen v 55,3%.

2.5 Plodnost

„Until recently people assumed that the cause of infertility lies almost always in the woman. As long as the man was potent, he was automatically considered fertile.“ (Konečná, 2006:15)

Plánované rodičovství je dnes běžnou praxí, přispívá tomu i masové používání antikoncepce. Všeobecně se mluví o poklesu porodnosti, důvod k tomu nemusí být ovšem nutně nechut' mladých lidí mít děti, ale u zvyšujícího se počtu žen problém s otěhotněním.

„Příčina neplodnosti je rovnoměrně rozdělena mezi oba partnery,“ soudí doktor David Rumpík z Kliniky reprodukční medicíny ve Zlíně. „Ve 40 procentech případů bývá za neplodnost odpovědná žena, v dalších 40 procentech muž. Dvacet procent příčin zůstává nevyjasněno“. (www.novinky.cz)

Kromě toho roste počet dětí, které se narodí rodičům, kteří spolu sice žijí, ale své soužití nestvrdili oficiálně – i toto číslo bývá dle statistického úřadu ukazatelem plodnosti – přesněji „mimomanželské plodnosti“. „Od roku 1998 podíl mimomanželské plodnosti na celkové úhrnné plodnosti začal převyšovat podíl z absolutních počtů. Růst intenzity mimomanželské plodnosti v období 2001 - 2005 se stal základním aspektem růstu celkové úhrnné plodnosti.“ (www.czso.cz)

Je zajímavé, že v různých pramenech se zaměřuje plodnost s porodností – jsme přesvědčeni, že ČSÚ má na mysli právě mimomanželskou porodnost.

Zatímco v roce 1989 činil procentuální podíl živě narozených mimo manželství ze všech živě narozených 7,9%, v roce 2004 to bylo již 30,6% (Kocourková, Rabušic, 2006:23). „Analýza ukázala, že hlavní determinantou vzestupu narozených svobodným matkám je změna struktury podle rodinného stavu (zejména přesun mezi svobodnými a vdanými ženami), méně přispěl nárůst

intenzity plodnosti svobodných žen a snížení plodnosti vdaných žen.“(Kocourková, Rabušic, 2006:44)

Plánování dítěte i prožívání těhotenství oběma partnery je podle psychologů velmi důležité pro budoucí harmonický vztah. Všeobecně se stále ještě má v populaci za to, že dítě patří především k matce, ale i toto jednostranné vnímání se pomalu mění. Stále sice bývá obvyklejší, že se na mateřské dovolené setkáváme více s matkami, ale otce na mateřské potkáváme častěji a častěji. Naší hypotézou je, že ženy mladších generací budou od svých partnerů očekávat vyšší podíl otce na výchově dětí. Budou si přát, aby se otcové svým ratolestem více věnovali a byli připraveni se o dítě postarat, když si matka potřebuje na chvíli odpočinout nebo odejít na návštěvu. Životní styl i na mateřské dovolené se změnil, matka, která nechá dítě hlídat a vyrazí se odreagovat s kamarádkou, není výjimkou a společnost se na ně nedívá nechápavě. I když matky nemají známé, za kterými by i s dítětem mohly zajít, ve větších městech vyrůstají jako houby po dešti mateřská centra, která matkám pomáhají, a to nejen s péčí o děti, ale také tím, že dávají matkám šanci se potkávat a sdílet své radosti i starosti a předávat si cenné zkušenosti.

2.6 Rodinný rozpočet

Hospodaření s financemi a rozhodování o rodinném rozpočtu a hlavně o výdajích rodiny je jedním z nejvýznamnějších oblastí. Dobře hospodařit s penězi znamená pro rodinu klidnější období, jakýkoli krok vedle může v rodině vyvolat nerovnováhu a začít tak obtížné a rizikové období. Vzhledem k tomu, že se v Rakovníku, stejně asi jako ve většině malých měst pohybují platy níže, než jsou průměrné platy, finanční situace má velký vliv na chod rodiny a hlavně na její vnitřní pohodu.

Zajímalo nás také, zda mají ženy k dispozici finanční prostředky pro svou potřebu a zvolili jsme ještě další možnost – tázání se na konkrétní částku, kolik utratí měsíčně za kosmetiku. Tím se nám potvrdí, zda mají ženy volné prostředky a také, zda se jejich výše napříč generacemi liší. Naší hypotézou je, že mladší ženy budou za kosmetiku utrácet více.

Celkově se částky utracené za kosmetiku pohybovaly většinou do 1.000,-Kč. Pokud se taková částka vyskytla, bylo to u nejmladší generace, která má většinou

prostředky pro sebe a nemusí živit děti. Z tohoto důvodu si může dovolit i větší výdaje za kosmetiku – většina respondentek nejmladší generace napsala částku 500,-Kč. Ve třetí generaci byly částky rozličnější, přesto se opět většina shodla na částce 500,-Kč, vyskytly se zde však i částky 100,-Kč v pěti případech. Předposlední generace se pohybovala ve financování kosmetiky o trošku výše, vyskytly se i odpovědi 700,- a 800,-Kč – ale nejčastější odpovědí bylo taktéž 500,-Kč. První generace částky snížila na průměrných 250,-Kč, odpovědi byly většinou 200 nebo 300Kč. Potvrdilo se nám, že poslední dvě generace jsou schopny utratit za kosmetiku více, než starší ženy.

Každá rodina má svůj vlastní systém hospodaření s financemi. Celkově můžeme rozlišit 3 základní možnosti, jak naložit s finančními prostředky. „Společná kasa“, do které přijdou všechny příjmy, bude pravděpodobně více zastoupena u starších ročníků. Otázkou je pak pouze, zda si z ní mohou oba dva partneři brát finance pro vlastní potřebu, a nebo zda je jeden z partnerů tím, kdo prostředky přiděluje i partnerovi v případě potřeby. Fakt, kdo má v rodině finance pod kontrolou, nemusí nutně korespondovat s dominancí takového člověka nebo s jeho postavením v rodině. Existují rodiny, ve kterých má muž rozhodující slovo, a přesto svěří hospodaření s penězi ženě, která má o chodu domácnosti většinou detailnější přehled.

Druhou možností je, že určitou část příjmů dá pár dohromady, většinou na finanční zajištění chodu domácnosti a na nákup vybavení bytu či domu, a druhou část mají pro vlastní potřeby. Není tedy nutné, aby navzájem znali výšku svých příjmů – jev, který podle naší hypotézy budou preferovat mladší lidé.

Poslední možností, také typičtější pro mladé – hlavně pro ty zvyklé žít déle bez partnera – je vůbec nedávat nic do společné kasy, žít a utrácet každý za sebe a maximálně se dohodnout o nějaké větší společné investici typu „nová sedačka“.

Druhá a třetí možnost umožňuje oběma partnerům větší svobodu a pocit nesvázanosti, a proto by je mladí lidé měli preferovat.

Tabulka A.41
KDO HOSPODAŘÍ S PENĚZI
Q_41

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
já(respondent)	31.8	42.3	31.3	25.4	29.4
partner	3.0	3.8	1.5	3.2	3.9
oba	61.4	53.8	65.7	66.7	56.9
neví, bez odpovědi	3.9	0.0	1.5	4.8	9.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V první zkoumané generaci je patrná tendence, aby o financích rozhodovala jedna osoba, a to žena. Ve všech generacích získali muži malé procento, není tedy obvyklé, aby s rodinnými financemi hospodařil muž. Oba partneři hospodaří s financemi nejčastěji, nejsilněji takto odpověděly druhá a třetí generace. Nízké číslo u poslední generace může být dáno tím, že partneři ještě nemají společný rozpočet, pouze větší investice financují společně a běžné platby pak mají rozděleny například podle výšky příjmů obou partnerů.

Největší rozhodovací pravomoci o rozpočtu má žena rozvedená či bez partnera (73,8%), pak ženy bezdětné (34,2%) a ženy se dvěma dětmi (31,6%).
(Tab. B.41)

Tabulka A.20
MÁ VOLNÉ PROSTŘEDKY Z ROD. ROZPOČTU
PRO OSOBNÍ POTŘEBU
Q_20

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nemá vlastní rodinu	18.9	5.8	7.5	17.5	49.0
ano	67.0	73.1	76.1	66.7	49.0
ne	12.9	21.2	14.9	12.7	2.0
neví, bez odpovědi	1.3	0.0	1.5	3.2	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Největší procento žen, které z rodinného rozpočtu nemají volné prostředky pro sebe, najdeme v první generaci. Podle Tab. B.20 je další skupinou s omezenou možností prostředků pro sebe skupina žen se třemi a více dětmi (42,9%), na druhou stranu ženy žijící v manželství mají z 78,5% prostředky pro sebe, největší procento mají ženy se dvěma dětmi (81,6%). Nedokážeme najít jasné vysvětlení tohoto faktu, nabízíme tuto možnost – u žen s více dětmi než dvěma to může být dáno jejich dřívějším narozením, dnes již není tak běžné mít tři děti. K vysvětlení

nám nepomůže příliš ani vzdělání, protože u žen se třemi a více dětmi mělo 57,1% středoškolské vzdělání s maturitou, 21,4% vysokoškolské a 14,3% žen bylo vyučeno – pokud je žena vyučena, měla nejpravděpodobněji tři a více dětí. Vysokoškolačky měly z 37,8% jedno dítě a 32,9% žádné dítě. (Tab.B.67) I když v poslední generaci téměř polovina žen ještě děti nemá, ty ženy, které je mají, neodpovídaly, že by neměly volné prostředky pro sebe, oproti první generaci, kde téměř čtvrtina žen pro svou potřebu prostředky nemá.

Zajímavé je srovnání Tab.A.20 a následující Tab.A.21B., konkrétně téma „společné kasy“. První a druhá generace je přesvědčena, že by příjmy obou partnerů měly přijít do společné kasy, zatímco v nejmladší generaci najdeme i názor, že ne (7,8%) a navíc se 11% žen této generace k otázce vyjádřilo nejasně. Partnerské soužití v této generaci je nejvolnější, což se projevuje i v rodinném rozpočtu. V korelaci s počtem dětí (Tab.B.21B) je opět zajímavé, že nejvyhraněněji se ke společné kase kladně vyjádřily ženy se dvěma dětmi („ano“ – 57,1% a v celkovém součtu kladných odpovědí je to nejvyšší procento souhlasu – 93,9%!). Ale ženy se třemi a více dětmi dosáhly v celkovém součtu kladných odpovědí o dosti menšího čísla – 78,6%. Další ostrý celkový souhlas vyjádřily ženy žijící v manželství – 92,6%.

Podobné výsledky nám ukazuje i první část tabulky, týkající se znalosti výšky svých příjmů. Stejně jako v otázce společné kasy i zde najdeme celkově největší procento souhlasu u žen se dvěma dětmi – 99% těchto žen je celkově přesvědčeno, že by měli partneři znát výšku svých příjmů – z tohoto čísla se jasně „ano“ vyslovilo 67,3%. (Tab.B.21B) Další skupinou s celkovým procentem kladných odpovědí – 99,2% - jsou ženy vdané. Podle generací je nejvyhraněnější v kladných odpovědích třetí generace, procenta celkového součtu se však zásadně neliší, v poslední generaci se například vůbec nevyskytla negativní odpověď, a to ani v součtu, což je zajímavé, neboť v předešlých číslech se v otázce financí prajeвила jako liberální.

Tabulka A.21B
**MAJÍ PARTNERI ZNÁT VÝŠKU SVÉHO
 PŘÍJMU, MAJÍ BÝT**

**PLATY PARTNERŮ VE 'SPOLEČNÉ KASE'
 Q_23 Q_24**

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

MAJÍ PARTNERI ZNAT VÝŠKU SVÉHO PŘÍJMU

1-ano	61.4	61.5	61.2	68.3	52.9
2-spíše ano	34.8	34.6	35.8	27.0	43.1
3-spíše ne	1.3	1.9	1.5	1.6	0.0
4-ne	1.3	1.9	1.5	1.6	0.0
nevím	1.3	0.0	0.0	1.6	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	96.1	96.2	97.0	95.2	96.1
NE	2.6	3.8	3.0	3.2	0.0
Průměr na škále 1 - 4	1.42	1.44	1.43	1.35	1.45
Směrodatná odchylka	0.59	0.64	0.61	0.60	0.50
N pro průměr	230	52	67	62	49

MAJÍ BÝT PLATY PARTNERU VE 'SPOLEČNÉ KASE'

1-ano	42.1	44.2	43.3	44.4	35.3
2-spíše ano	41.2	44.2	46.3	39.7	33.3
3-spíše ne	7.7	7.7	4.5	7.9	11.8
4-ne	3.9	3.8	1.5	3.2	7.8
nevím	5.2	0.0	4.5	4.8	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	83.3	88.5	89.6	84.1	68.6
NE	11.6	11.5	6.0	11.1	19.6
Průměr na škále 1 - 4	1.72	1.71	1.63	1.68	1.91
Směrodatná odchylka	0.78	0.78	0.65	0.77	0.95
N pro průměr	221	52	64	60	45

Finance rodiny jsou úzce spjaty s platem obou partnerů. Se vzrůstajícím počtem dětí by měla klesat tolerance žít dlouhodobě nepracujícího partnera. Je tomu však jinak, nejmenší toleranci ukázaly ženy bezdětné (celkově záporná odpověď 71,1%) a ženy s jedním dítětem (68,9%). Nejvyšší procento žen, kterým by jasně nevadilo žít nepracujícího partnera, najdeme u žen se třemi a více dětmi. Je možné, že tyto ženy byly na muži závislé delší dobu než ostatní ženy, a proto teď, když potřebuje muž, jsou více připraveny ho žít. Je ale jasné, že v rodině se třemi dětmi je jakákoli změna ve výšce příjmu hodně znát.

V generačním srovnání jsou nejvíce tolerantní ženy první generace – celkově 34,6% by partnera živilo, ale v poslední generaci je to jen 19,6% (jasně „ano“ odpověděla jen 2%).

O důležitosti dostatku finančních prostředků pro kvalitní fungování rodiny je nejsilněji přesvědčena třetí generace. Ženy první a čtvrté generace se v tomto

názoru velmi podobají. Ženy se třemi dětmi jsou o důležitosti financí přesvědčeny nejméně – celkově ne odpovědělo 42,9%. Ženy s jedním dítětem vidí finanční hledisko jako důležitou podmínku fungování rodiny – celkově 80%. (Tab.B.21A)

Tabulka A.21A
**OCHOTA DLOUHODOBĚ ŽIVIT NEPRACUJÍCÍHO PARTNERA,
 FINANČNÍ PROSTŘEDKY PODMÍNKOU PRO KVALITNÍ RODINU
 Q_21 Q_22**

(v procentech)	Celkem	Rok narození – kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

OCHOTA DLOUHODOBĚ ŽIVIT NEPRACUJÍCÍHO PARTNERA

1-ano	6.4	11.5	3.0	9.5	2.0
2-spíše ano	19.3	23.1	22.4	14.3	17.6
3-spíše ne	38.2	30.8	41.8	33.3	47.1
4-ne	27.0	25.0	22.4	34.9	25.5
nevím	9.0	9.6	10.4	7.9	7.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	25.8	34.6	25.4	23.8	19.6
NE	65.2	55.8	64.2	68.3	72.5
Průměr na škále 1 - 4	2.94	2.77	2.93	3.02	3.04
Směrodatná odchylka	0.89	1.00	0.80	0.98	0.75
N pro průměr	212	47	60	58	47

FINANČNÍ PROSTŘEDKY PODMÍNKOU PRO KVALITNÍ RODINU

1-ano	18.9	21.2	19.4	22.2	11.8
2-spíše ano	53.6	42.3	53.7	60.3	56.9
3-spíše ne	16.7	21.2	13.4	9.5	25.5
4-ne	9.0	13.5	10.4	6.3	5.9
nevím	1.7	1.9	3.0	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	72.5	63.5	73.1	82.5	68.6
NE	25.8	34.6	23.9	15.9	31.4
Průměr na škále 1 - 4	2.16	2.27	2.15	2.00	2.25
Směrodatná odchylka	0.84	0.96	0.87	0.77	0.74
N pro průměr	229	51	65	62	51

2.7 Oslavy

Rodiny se odlišují také v tom, zda vůbec a jakým způsobem realizují oslavy. Pokud se v rodině neslaví svátky, které se v jiných rodinách obvykle slaví, trpí tím především děti, které se mezi sebou ve škole i školce rádi chlubí velikostí oslav a množstvím dáreků. Jedním z příkladů jsou Svědci Jehovovi neslavící Vánoce. V době, kdy se komunikace ve skupinách točí hlavně kolem Vánoc, se tyto děti cítí odstrčené.

Samotné rodinné oslavy mají funkci kohezní. Pomáhají pocitu sounáležitosti, jsou něčím, co drží rodinu pohromadě. Na oslavy se často vzpomíná a vyprávějí se historiky – opět jak jinak než rodinné.

Bývalo běžnou praxí, že oslavy připravovaly ženy, dnes tomu tak ale vždy není. Tím, že se stírá rozdíl mezi mužskými a ženskými pracemi, i příprava oslav není jen ženskou doménou.

Rozdílné názory se často týkají i neohlášených návštěv. Některé rodiny je berou jako narušení své suverenity, pro jiné nejsou vůbec problémem. Naopak. Berou je jako příjemné zpestření všedního života. Souvisí to s otevřeností rodiny a samozřejmě se schopností jedinců improvizovat.

Naší hypotézou je, že mladší generace budou otevřenější, oslav se budou účastnit i přátelé, nejen nukleární rodina. Předpokládáme také slavení „novějších svátků“, které do Čech přišly z anglofonních zemí. Takovým svátkem, jehož slavení se bude pravděpodobně lišit, je svátek sv. Valentýna, který si získal popularitu u mladších generací.

Tabulka A.57
SLAVÍ
Q_62A Q_62B Q_62C Q_62D Q_62E
Q_62F Q_62G Q_62H

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
Vánoce	98.3	96.2	97.0	100.0	100.0
MDŽ	8.2	3.8	4.5	12.7	11.8
narozeniny	96.6	94.2	98.5	98.4	94.1
svátky	84.1	76.9	82.1	88.9	88.2
Sv. Valentýn	25.8	5.8	14.9	36.5	47.1
Den otců	3.0	0.0	1.5	3.2	7.8
1. máj/svátek lásky	15.5	9.6	7.5	20.6	25.5
žádný z uvedených svátků	0.4	1.9	0.0	0.0	0.0

Naše hypotéza se potvrdila, téměř polovina žen nejmladší generace slaví sv. Valentýna, ale zajímavé je, že slaví i jako nejpočetnější skupina 1. máj jako svátek lásky. Překvapivé číslo je u slavení MDŽ, nejvíce slaví tento svátek třetí generace, ale hned po ní také poslední generace. Nejnížší čísla najdeme u první generace, a to jak u MDŽ, kde to můžeme zdůvodnit možnou alergií na slavení dříve propagovaného svátku, zatímco poslední generace jakoukoli agitaci nezažila, tak stejně nízká čísla najdeme i u slavení svátků. Nejmladší generace si možná snaží

více užít možnosti slavení a využívá jich, což můžeme vidět například u Dne Otců, který není jako svátek příliš propagovaný.

Den Otců slaví 7,9% žen bezdětných – toto číslo mohly způsobit ženy čekající potomka, které jsme také oslovily, ale ženy se 3 a více dětmi tento svátek vůbec neslaví – 0%. I první máj slaví nejvíce ženy bezdětné (26,3%) a ty mající partnera (20%). MDŽ slaví nejvíce také ženy bezdětné (11,8%) a pak ženy rozvedené a bez partnera (9,5%) – Tab.B.57.

Tabulka A.58
KDO SE ÚČASTNÍ OSLAVY NAROZENIN
Q_63A Q_63B Q_63C Q_63D Q_63E

(v procentech)	Celkem	Rok narození – kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
rodiče	79.8	55.8	91.0	85.7	82.4
děti	65.7	96.2	85.1	61.9	13.7
sourozenci	67.8	50.0	71.6	69.8	78.4
přátelé	50.6	50.0	43.3	46.0	66.7
neví, bez odpovědi	0.9	0.0	1.5	1.6	0.0

Nejvíce přátel je přítomno při oslavách poslední generace, ale také u generace první. Druhá generace a poslední nejvíce ze všech preferuje u svých oslav i přítomnost sourozenců. Rodiče bývají nejčastěji přítomni u oslav všech generací, nejvíce však u druhé generace. V souvislosti s počtem dětí se vyskytlo číslo 100% u přítomnosti dětí při oslavách, ale nejmenší číslo (35,7%) u přítomnosti sourozenců, ale i přátel (35,7%). Zatímco u žen bez partnera a rozvedených, stejně jako u těch s partnerem se z 57,1% účastní oslav přátelé, v manželství se toto číslo sníží na 44,6%. Manželé mají potřebu oslavit událost spolu a nepotřebují k tomu tolik ostatní lidi. (Tab.B.58)

Tabulka A.60
CO UDĚLÁ PARTNER V DEN NAROZENIN PARTNERKY
Q_67A Q_67B Q_67C Q_67D Q_67E

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nemá partnera	7.3	5.8	4.5	1.6	19.6
uvaří	4.7	3.8	3.0	3.2	9.8
koupí dárek	81.1	86.5	80.6	88.9	66.7
připraví oslavu doma	6.9	7.7	4.5	4.8	11.8
pozve na večeři	24.0	23.1	16.4	30.2	27.5

Pokud se partner rozhodne sám uvařit, pak je to většinou partner ženy poslední generace. Nežijí spolu tak dlouho jako v ostatních generacích, někdy spolu ve společné domácnosti nežijí a to, že partner uvaří, může naznačovat, že rád tráví čas se ženou i doma. Zároveň tito muži nejčastěji ve srovnání s ostatními připraví doma oslavu. Nejčastěji zvou své ženy partneri respondentek třetí generace, což může být dáno i tím, že chtějí uniknout běžnému trávení času spolu doma a strávit společně slavnostní chvíle na „jiném území“.

V souvislosti s počtem dětí zvou na večeri nejčastěji partneri bezdětných žen (32,9%) a žen žijících v partnerství (40%), snad jsou pro ně partnerky v takovém stadiu známosti nejméně jisté. Oslavu doma připravují muži žen s jedním dítětem (8,9%), v partnerství (8,6%) a v manželství (8,3%). (Tab.B.60)

Tabulka A.56
PŘÁLA BY SI TRÁVIT DOVOLENOU BEZ PARTNERA, RODINNÉ OSLAVY
JAKO DŮLEŽITÁ SOUČÁST ŽIVOTA
Q_59 Q_61

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

PŘÁLA BY SI TRÁVIT DOVOLENOU BEZ PARTNERA

1-ano	5.6	11.5	6.0	3.2	2.0
2-spíše ano	13.7	13.5	16.4	9.5	15.7
3-spíše ne	41.6	38.5	41.8	42.9	43.1
4-ne	29.2	25.0	25.4	38.1	27.5
nevím	9.9	11.5	10.4	6.3	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	19.3	25.0	22.4	12.7	17.6
NE	70.8	63.5	67.2	81.0	70.6
Průměr na škále 1 - 4	3.05	2.87	2.97	3.24	3.09
Směrodatná odchylka	0.85	0.98	0.86	0.77	0.76
N pro průměr	210	46	60	59	45

RODINNÉ OSLAVY JAKO DŮLEŽITÁ SOUČÁST ŽIVOTA

1-ano	28.8	25.0	32.8	31.7	23.5
2-spíše ano	39.9	38.5	41.8	34.9	45.1
3-spíše ne	21.0	25.0	16.4	22.2	21.6
4-ne	8.6	11.5	7.5	7.9	7.8
nevím	1.7	0.0	1.5	3.2	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	68.7	63.5	74.6	66.7	68.6
NE	29.6	36.5	23.9	30.2	29.4
Průměr na škále 1 - 4	2.10	2.23	1.98	2.07	2.14
Směrodatná odchylka	0.92	0.96	0.90	0.95	0.88
N pro průměr	229	52	66	61	50

Důležitost rodinných oslav pro rodinu cítí nejvíce druhá generace a nejméně první generace, u které najdeme i nejvyšší procento odpovědí „ne“. Všechny generace se zde ale pohybují, až na druhou, v podobných procentech od 63 do 68%. V souvislosti s počtem dětí je o jejich důležitosti nejméně přesvědčena skupina žen s jedním dítětem (celkově 40%), ale největší procento jasného „ne“ je u žen se třemi a více dětmi (14,3%) (Tab.B.56)

První část tabulky se týká trávení dovolené. Pravděpodobně proto, že první generace tráví v partnerství nejdelší dobu, si tato generace přeje celkově nejvíce trávit dovolenou bez partnera. Mohou tento čas brát jako zapomenutí na všední starosti a únik od každodennosti, které je partner logicky součástí. Přesto ve všech generacích převládá touha trávit s partnerem volný čas, respektive dovolenou. Třetí generace má vazbu na přítomnost partnera během dovolené nejsilnější, Tyto ženy už nestudují, jsou zapojeny v pracovním procesu a pracovní nasazení bývá dosti velké. Času, který mohou se svým partnerem trávit, není moc a navíc bývá vztah v začátcích, nebo rozhodně netrvá tak dlouho, jako je tomu u druhé generace. Vůbec největší touhu strávit dovolenou bez partnera mají ženy se třemi a více dětmi (celkově 35,7%), což může být opět spojeno s potřebou zapomenout na chvílku na povinnosti a starosti s tak velkou rodinou spjatými. (Tab.B.56)

2.8 Dovolená

Strávit společně volné chvíle, aniž by lidé museli myslet na své všední starosti, je pro mnohé luxusem. Proto je dovolená chvílí, kdy se dá uniknout ze všednosti a zažít něco výjimečného. Je důležité, aby si lidé odpočinuli, z toho důvodu často odjíždějí z místa bydliště a dle svých finančních možností volí buď pobyt v Čechách nebo v cizině. Volba místa i délky dovolené je důležitým rozhodnutím, na kterém můžeme částečně rozpoznat, kdo má v rodině hlavní slovo, nebo kdo rozhodne v případě neshody na některém detailu.

Druhým zajímavým aspektem, který můžeme z dovolené vysledovat, je chuť trávit tyto chvíle s partnerem. Naší hypotézou je, že páry, které nebudou se svým soužitím spokojené, budou preferovat dovolenou spíše oddělenou, aby nemusely během těchto vzácných dnů řešit jakékoli konflikty, které by jim mohly dovolenou pokazit.

Částečnou korelaci jsme našli u žen majících 3 a více dětí, které více než ostatní skupiny preferují dovolenou zvlášť (Tab.B.56) a které se zároveň z celkově 14,3% necítí šťastné. (Tab.B.25)

Dle některých psychologů je společná dovolená prvním testem vztahu, neboť jsou partneři spolu 24 hodin denně a mohou se u nich projevit i ty vlastnosti, které se snažili před sebou skrýt. Musí se snažit být k sobě tolerantní. Navíc se může přihodit nějaká nepředvídatelná stresová událost, a zátěžová situace je na světě. V těchto okamžicích se více než kdy jindy lidé buď utvrdí ve svém výběru partnera, nebo mohou zjistit, co konkrétně jim vadí a zodpovědět si otázku, zda jsou schopni tolerovat daný projev chování.

Styl trávení dovolené může poukázat také na charakterové vlastnosti člověka. Aktivní, sportovně založený člověk bude volit jiný styl dovolené než například postarší flegmatik zvyklý na své pohodlí. Teď samozřejmě velmi zjednodušujeme, ale každopádně se v trávení volného času všeobecně, zvláště pak dovolené, dají identifikovat zajímavé charakteristiky.

V dotazníku jsme dovolenou použili ještě pro zjištění dominantního partnera v páru. Vycházeli jsme z předpokladu, že rozhodnutí, kam jet na dovolenou, je důležitým rozhodnutím pro celou rodinu, a tedy ten, kdo má v tomto poslední či hlavní slovo, bude mít v rodině silné postavení. Naší hypotézou je, že v posledních generacích bude převažovat společné rozhodování, ale v první generaci budou ženy submisivnější a budou mít tendenci více se podříditi svému muži.

Naše hypotéza se nám v plné míře nepotvrdila, neboť partner nejvíce rozhoduje ve třetí generaci. Naopak ženy berou rozhodování nejvíce do svých rukou ve druhé generaci (11,9%). V ohledu na počet dětí je nejvíce dominantních žen ve skupině s 3 a více dětmi (14,3% rozhoduje o dovolené samo), nejméně dominantní jsou partneři žen, které dítě nemají (1,3% rozhoduje partner). Nejvíce rozhodují oba partneři u žen žijících s partnerem (82,9%) a těch žijících v manželství (81,8%) (Tab.B.61)

Tabulka A.61
KDO URČUJE MÍSTO DOVOLENÉ
Q_68

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
já (respondent)	8.2	7.7	11.9	6.3	5.9
partner	3.0	3.8	3.0	4.8	0.0
oba	72.5	69.2	70.1	84.1	64.7
neví, bez odpovědi	3.4	5.8	4.5	0.0	3.9
nemá partnera	8.6	5.8	6.0	3.2	21.6
neví, bez odpovědi	4.3	7.7	4.5	1.6	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

2.9 Rodinné mýty

Právě rodinné mýty jsou něčím, co pomáhá stabilitě rodiny, avšak někdy, pokud jsou pojímány dogmaticky, mohou fungovat zcela opačně.

„Sociální hodnota mýtu spočívala v tom, že se v něm spojoval společenský souhlas s vyprávěným dějem a osobní prožitek a oboje pociťovali vyprávěč i posluchač.“ (Hrdý, Soukup, Vodáková, 1994:138)

Pravděpodobně nejrozšířenějším mýtem je ten o lásce po celý život a nalezení „toho pravého/té pravé“. Myslím, že velké nebezpečí tkví v tom, že člověk se může přestat snažit vztah dále rozvíjet, začíná stagnovat. Jsem-li přesvědčena, že daný vztah je mi souzený, pak jeho kvalitu beru jako danou, pozitiva jsou samozřejmá a není potřeba se více snažit. O to tragičtější může být vystřízlivění, když se problémy neřeší. Idyla je narušena a člověk nemusí rozumět, proč se tak stalo. Navíc může začít cítit až existenciální krizi, neboť právě ten či ta pravá je jen jedna a šance na jiný vztah je dle dogmatického chápání nulová. Problémem je, když člověk „skutečnost porovnává s ideálem“ (Kopřiva, 1997:55), jak poukazuje Kopřiva v kapitole o konfliktu skutečnosti s ideálem, kterého samozřejmě skutečnost nemůže nikdy dosáhnout.

Tabulka A.10
VĚŘÍ V LÁSKU NA CELÝ ŽIVOT
Q_7

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedenás	partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	68.7	52.4	74.3	71.1	73.7	62.2	67.3	71.4
ne	18.5	33.3	15.7	14.9	17.1	24.4	17.3	14.3
neví, bez odpovědi	12.9	14.3	10.0	14.0	9.2	13.3	15.3	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejvyšší procento žen, které věří v lásku na celý život, má partnera a žádné dítě. Jasně zde můžeme pozorovat souvislost s otázkou č.6 a Tab.A.9, kde stejné dvě skupiny lidí nevidí rozdíl mezi mileneckou a manželskou láskou. I v otázce lásky na celý život pravděpodobně převládá emocionální, prožitková složka, lidé mající partnera si přejí, aby to byl „ten pravý“ a opět můžeme vycházet z pravděpodobnosti kratšího vztahu mezi partnery, než jak je tomu, když partneři spolu dojdou až k manželství. Vyšší procento těch, kteří v lásku na celý život nevěří, najdeme u rozvedených a žijících bez partnera. Roli zde může hrát i zklamání z předešlého vztahu, kterému třeba hodně obětovaly a o kterém mohly být přesvědčeny, že je to ten pravý vztah na celý život. Toto vysvětlení však nemáme nijak podložené, jen ho můžeme částečně podpořit faktem, že rozvod patří mezi jeden z nejtraumatičtějších zážitků v životě a je spojen často s pocitem selhání a zhroutením ideálů. Na druhém místě – 24,4% žen majících jedno dítě také v lásku na celý život nevěří, což je překvapivé číslo.

Irena Sobotková uvádí ještě další mýty ve všeobecné rovině. Prvním je „mýtus harmonie - jsme a budeme vždy šťastní“, který se velmi podobá mýtu lásky po celý život.

Druhým je „mýtus obětního beránka – někdo za to může, někdo je vinen“. A posledním je „mýtus přehnané soudržnosti – všichni vně rodiny jsou potenciální nepřátelé, nedá se jim věřit, je nutné držet maximálně spolu a bránit se tak ohrožení zvenčí“ (Sobotková, 2001:47). Tento poslední mýtus podporuje teorii o větším semknutí rodiny při nárůstu tlaku zvenčí, ať již společenského, ekonomického nebo jiného.

Mohli bychom sem zařadit i „ideál harmonického vztahu“, který v sobě všichni máme. (Trélaen, 2004:10).

Myslíme, že mýtus věčné lásky je pomalu na ústupu – jsme přesvědčeni, že se to ukáže i v dotazníku. Pravděpodobně jen malá část žen si myslí, že je láska věcí provždy danou. *Podle tabulek A.10 a B.10 se ukázalo, že většina žen věří v lásku na celý život a naše hypotéza se tedy nepotvrdila – ženy stále věří v mýtus lásky na celý život, což ale neznamená, že by pro fungování vztahu už nic víc nedělaly.*

Období	Číslo obyvatel
Období celkem	14 004
2016-2020	27 504
2011-2015	20 940
2006-2010	12 234
2001-2005	10 807
1996-2000	7 712
1991-1995	5 109
1986-1990	3 871
1981-1985	1 904
1976-1980	2 147
1971-1975	3 787
1966-1970	2 116
	(Převzato z [zdroj])

2.10 Specifika života na malém městě – Rakovník

2.10.1 Fakta o Rakovníku

Město Rakovník se rozkládá na katastrální ploše 1.850m a počet jeho obyvatel ve věku 15 – 59 let je 10.775 obyvatel, z čehož 5.445 připadá na ženy (k 31.12.2005). Poměr mužů a žen je zde tedy celkem vyrovnaný.

V roce 2006 byl bohužel dosažen záporný přírůstek počtu obyvatel ve městě, číselně minus 79 obyvatele. Poměr narozených chlapců (97) je trošku vyšší než děvčátek (81) za rok 2006.

Rakovník byl do přechodu na krajské uspořádání městem okresním. Je zde velmi dobře vybudovaná infrastruktura a dostupnost úřadů je také dobrá.

Velkou výhodou je bezesporu fungující nemocnice ve městě, Okresní ředitelství Policie ČR, sídla většiny firem a již zmíněné základní úřady.

Životní úroveň obyvatel je celkem dobrá, především díky tomu, že zde dobře funguje trh práce – za to vděčí Rakovník přítomnosti mezinárodních firem jako je Procter and Gamble Rakona, Eberspraecher, ATESO, Lasselsberger a Valeo autoklimatizace.

Složení obyvatel nejlépe vystihuje následující tabulka:

Obyvatelstvo celkem		54084
z toho ženy		27524
Muži	Svobodní	10958
	Ženatí	12934
	Rozvedení	1847
	Ovdovělí	712
	Nezjištěno	109
Ženy	Svobodné	8571
	Vdané	12904
	Rozvedené	2147
	Ovdovělé	3787
	Nezjištěno	115

(www.czso.cz)

Zajímavým číslem, které může mít vliv i na instituci manželství a rodinu, je údaj o počtu věřících – z celkového počtu obyvatel okresu je věřících jen 7.795. A

to je ještě číslo, do kterého se promítají údaje z vesnic, kde žije velké procento starších občanů, u nichž je podíl věřících nejvyšší.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo čítá 27.181 osob, z nichž je nejvyšší procento zaměstnáno v průmyslu (7 687). Rakovník leží v blízkosti Prahy a i autobusové spoje se zlepšily natolik, že není problematické do Prahy denně dojíždět za studiem i za prací. Stále větší počet Rakovničanů v Praze pracuje, čímž se zase uvolňuje pracovní trh ve městě Rakovník.

Rakovník má 3 základní školy, jednu základní uměleckou školu, 2 učiliště, jedno gymnázium a 4 střední odborné školy. Nejvíce zastoupenou kategorií lidí z pohledu vzdělání - 18 534 obyvatel okresu je vyučeno nebo mají střední odborné vzdělání bez maturity. Úplné střední vzdělání s maturitou má 10 508 a vysokoškolské jen 2 629 obyvatel.

Nejsilnější věkovou kategorií je skupina věku 20 až 29 let (8 894). Pro náš průzkum je to výhodné, neboť právě tato věková skupina pravděpodobně řeší konflikt kariéra versus rodina.

Jak jsme již zmínili, Rakovník má dobře vybudovanou infrastrukturu, a proto si myslíme, že zde není problematické skloubit pracovní nasazení a péči o rodinu. Přestože většina rodin má alespoň jedno auto, spíše dvě, může kdokoli využít městskou hromadnou dopravu. I když intervaly spojů uvnitř města nejsou ideální, stále nabízí řešení pro ty, kteří se potřebují dostat na druhou část města. Rodiče mohou poslat své děti do školy ranním autobusem, důchodci také občas spojů využívají. Velmi často se domluví rodiče dětí bydlících blízko sebe a chodících do stejné školy a střídají se buď v odvozu dětí do školy, nebo chodí děti ve skupinách. Většina škol, až na jednu – 3. základní školu – se nacházejí v centru, a tak chodí děti do školy i na kroužky často samy. Dále je v Rakovníku 7 mateřských škol, které zhruba odpovídají poptávce. Jedinou velkou komplikací pro rodiče dětí chodících do mateřské školy jsou prázdniny, během kterých má vždy pouze jedna školka „službu“, ale kapacitně absolutně nedostačuje a rodiče musí řešit problém s hlídáním. Většinou jim pomáhají prarodiče, a to především rodiče matky (což potvrzuje Možný), které celkově pomáhají více.

2.10.2 Sociální kontrola

Podobně jako je tomu v jiných malých městech, i v Rakovníku funguje dost silně sociální kontrola. Ve městě se lidé mezi sebou znají, byť jen od vidění. Samozřejmě ne všechny informace, které o sobě lidé mají, jsou pravdivé, protože ačkoli lidé o sobě ví, nemusí se přímo stýkat a mít informace „od zdroje“. Stále nám však maloměstské klepy dokládají, že lidé mají zájem o život druhých lidí (obvykle větší než o svůj vlastní) a dokáží ho velmi bedlivě sledovat. Na náměstí, při vyřizování na úřadech, sportu nebo při posezení v restauraci se lidé pravidelně potkávají, ale stále ještě existuje mnoho lidí, kteří se neznají, nebo se neznají osobně. Většinou ale pokud chcete zjistit informace o někom „neznámém“, ve vašem okolí se najde někdo, kdo onoho neznámého bude znát.

Největší pozornost je věnována životnímu stylu a vztahům, hlavně v případě, že se vyskytnou jakékoli odchylky. V tom případě je daná osoba při všemožných událostech dotazována a hlavně ještě více sledována.

I v Rakovníku, jako v celé České republice, je nevěra tolerována, avšak není jednoznačně oceňována. Kvůli tomu, že lidé znají (být z doslechu) jak manželku, tak milenku, většinou si uvědomují obtížnost situace, do které se manželka či manžel dostali. Sympatie pak mluví pro manželku. Milenka je ve společnosti sledována, ale nemluvívá se o ní příliš lichotivě.

Kdo bývá hodně vidět na společenských akcích, o tom se také hodně mluví a částečně udává nové trendy na malém městě. Od oblíbené značky auta, přes obchod, kde nakupuje, až po restauraci a fitness centrum, které navštěvuje. Jednou z výrazných skupin tohoto typu jsou podnikatelé. Jenže právě oni potřebují mít doma pevné zázemí a fungující vztah, často manželství. Pro podnikatele a jeho život je tedy podpora od manželky nepostradatelná a ve své podstatě je i podmínkou dalších aktivit, jejich život bývá tak vytížený, že by bez ženy těžko zvládali dennodenní problémy. Proto si své ženy váží a potřebují ji jako skutečného partnera. A jejich život je pak sekundárně brán jako ten „normální“ a je tak i společností vnímán. Lidé v Rakovníku tedy pohnutky vedoucí k nevěře chápou, ale stále ji neberou jako normalitu, ani jako něco, co by mělo být hodno obdivu.

Malá města jsou také konzervativnější, lidé netíhnou příliš k experimentům ani k extravaganci – a to jak v módě, tak ve vztazích.

2.10.3 Bytová situace

Pro plnohodnotný vztah a o to více pro rodinu je bytová situace jedním ze zásadních faktorů pro fungování. Každá rodina potřebuje mít svůj prostor, kde se život řídí podle jejich pravidel. Jedna stará pravda tvrdí, že nedělá dobrotu, když „mladí“ bydlí pohromadě s rodiči. V Rakovníku je celkem 19 753 bytových domácností, z nichž na „úplné rodiny“ připadá 12 825 domácností, 2 658 jsou neúplné rodiny, nerodinných domácností je 376 a domácnosti jednotlivců činní 6 060.

Bytová situace v Rakovníku je řešena především byty v panelových domech, městský úřad nemá nyní k dispozici žádné zasíťované pozemky ke stavbě bytů či domů, ani k prodeji.

Ze statistických údajů vyplývá, že nejobvyklejším počtem obývaných místností jsou 3 – z celkového počtu obydlených bytů jich má 7 009 tři místnosti. Hned druhým nejobvyklejším způsobem je byt se dvěma místnostmi – 5 980 bytů. Zvážíme-li, že průměrný počet dětí v rodině klesl na 0,9, teoreticky to znamená, že jak rodiče, tak dítě má svůj pokoj, místnost, kam se mohou uchýlit. Takto mluví teorie, ale praxe bývá taková, že klasická rodina má dvě děti a průměr je snižován páry a rodinami, které děti nemají. Průměrný počet osob na byt je 2,7 a byt má průměrně obytnou plochu 54,4 m².

Rakovník má bohužel jedno specifikum – ceny nemovitostí tu stoupají výše, než je tomu v jiných městech obdobné velikosti. Je to dáno velmi výhodnou polohou města – blízkost Prahy (autem za půl hodiny) a Plzně (autem necelá hodina) a dále blízkost severním městům, jako jsou například Karlovy Vary, a tedy i blízkost hlavní tepny Praha-Karlovy Vary.

Podle statistiky Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Rakovníku řeší klienti, kteří se na poradnu obrátí, nejčastěji následující problémy. Na prvním místě jsou to „problémy rodinných vztahů“ a z toho především vztahy rodičů a dětí, druhou pozici zaujímají „vztahové problémy“, například odcizení partnerů. Nevěra je až na třetím místě. Z toho jasně vyplývá, že nevěra rozhodně není hlavním problémem současné společnosti v Rakovníku. A velmi podobná čísla vykazují i další poradny v republice, kde se nevěra jako problém číslo jedna nevyskytl. (www.amrp.cz, www.poradna-rakovnik.cz)

Sňatečnost v Rakovníku od roku 1993 (384 sňatků) klesla na 261 v roce 2003, velkou roli v tomto čísle by neměly hrát sňatky na hradě Křivoklát, protože i v předchozích letech se na Křivoklátě oddávalo (například průměrný věk nevěsty na Křivoklátě je 31,5 let). Naopak stejně jako v celé republice stoupla i v Rakovníku rozvodovost – v roce 1993 došlo k 171 rozvodům, zatímco v roce 2003 jich bylo již 212.

Tabulka A.26
BYDLÍ
Q_32A

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
samostatně	75.1	92.3	77.6	74.6	54.9
s rodiči	12.4	0.0	11.9	7.9	31.4
s rodiči partnera	5.2	1.9	4.5	6.3	7.8
neví, bez odpovědi	7.3	5.8	6.0	11.1	5.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.27
BYDLÍ
Q_32B

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
v rodinném domě	45.5	53.8	52.2	44.4	29.4
v bytě	46.8	46.2	46.3	44.4	51.0
na ubytovně	2.1	0.0	0.0	3.2	5.9
bez odpovědi	5.6	0.0	1.5	7.9	13.7
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejvíce žen, které bydlí s rodiči, najdeme v poslední generaci (31,4%), tyto ženy neměly ještě šanci se zcela osamostatnit. Dokonce i určitá část z nich bydlí s rodiči partnera (7,8%), ve třetí generaci žije s rodiči partnera také část žen. Zatímco v první generaci nežije s rodiči žádná žena, ve druhé generaci je to 11,9%.

Lehce převažuje bydlení v bytě nad bydlením v domě, někteří mladé ženy čtvrté generace žijí na ubytovně. Toto číslo může být dáno ženami pracujícími v Rakovníku pro mezinárodní firmy, které do práce dajíždějí a přes týden bydlí na ubytovně, nehledají si bydlení, kde by stejně netrávily příliš mnoho času. Nejvíce žen první generace žije v rodinném domě.

Ženy, které mají tři a více dětí, žijí většinou v rodinném domě (64,3%) stejně jako ženy vdané (58,7%). (Tab.B.27)

S rodiči žijí často ženy bez partnera a rozvedené (26,2%) a bezdětné ženy (26,3%). Samostatně žijí nejvíce ženy se dvěma dětmi (83,7%) (Tab.B.26)

**Tabulka A.29
KOLIK OBÝVÁ MÍSTNOSTÍ
Q_33**

(v průměrech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
Průměr	3.47	3.83	3.57	3.38	3.08
Směrodatná odchylka	1.07	0.92	0.96	1.08	1.23
N pro průměr	233	52	67	63	51

**Tabulka A.30
DO KTERÝCH MÍSTNOSTÍ NEVODÍ NÁVŠTĚVY
Q_34A Q_34B Q_34C Q_34D Q_34E**

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
do pracovny	8.6	7.7	7.5	6.3	13.7
do ložnice	80.3	86.5	86.6	73.0	74.5
do kuchyně	3.4	5.8	1.5	1.6	5.9
neví, bez odpovědi	8.6	5.8	7.5	7.9	13.7
nevodí návštěvy vůbec	3.9	7.7	0.0	6.3	2.0

Se zvyšujícím se věkem roste průměrný počet obývaných pokojů. Ženy se třemi dětmi obývají nejčastěji (42,9%) 3 pokoje, na druhém a třetím místě shodně (28,6%) 4 a 5 pokojů. 5 pokojů obývají nejčastěji ženy žijící v manželství – 28,1%. Ženy s partnerem obývají nejčastěji tři místnosti (41,4%). (Tab.B.28)

Tabuizovanou místností je u všech generací ložnice, ale síla tabu klesá s rostoucím ročníkem narození. Poslední generace více než jiné nevodí návštěvy do pracovny. Nejsilněji cítí tabu ložnice ženy v manželství (88,4%) a ženy se dvěma dětmi (86,7%) (Tab.B.30)

Tabulka A.31
VE KTERÉ ČÁSTI BYTU SE SETKÁVÁ S NÁVŠTĚVAMI
Q_35A Q_35B Q_35C Q_35D Q_35E

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
kuchyně	36.5	44.2	38.8	30.2	33.3
obývací pokoj	88.8	82.7	94.0	87.3	90.2
pracovna	5.2	7.7	7.5	3.2	2.0
jídlna	10.3	7.7	10.4	14.3	7.8
jinde	4.3	3.8	1.5	6.3	5.9

I v této tabulce se potvrdilo, že nejmladší lidé vodí návštěvy do pracovny nejméně ze všech. Nejčastějším místem setkávání je u všech generací obývací pokoj, s tím, že je nejvíce oblíben u druhé generace. Také kuchyně má stále své místo ve společenském styku – dosáhla dosti vysokých hodnot, nejvíce je však oblíbena u první generace. Pokud vyplňovaly respondenty doslovně jiná místa, nejčastěji se objevovalo, že vodí návštěvy na zahradu a také často do všech pokojů.

Nejvíce se v kuchyni setkávají s návštěvami ženy se třemi a více dětmi (57,1%), i ty však mají jako nejobvyklejší místo obývací pokoj (78,6%). Vyšší procento setkávání se v kuchyni jsme zaznamenali i skupiny žen žijících s partnerem (42,9%). Je možné, že je toto číslo vysoké proto, že mladé páry obývají (i dle našeho průzkumu) statisticky menší počet místností, a proto mají občas společný prostor pro kuchyni a obývací pokoj. Tento názor může částečně podpořit velmi nízké procento u této skupiny pro návštěvu pracovny (1,4%) – tyto páry často pracovnu nemají. (Tab.B.31)

Tabulka A.32
MÁ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_36

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
vlastní místnost	25.8	25.0	20.9	19.0	41.2
vyhrazená část pokoje	18.5	25.0	16.4	11.1	23.5
nemá vyhrazený prostor	54.5	50.0	61.2	66.7	35.3
bez odpovědi	1.3	0.0	1.5	3.2	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ženy nejmladší generace mají nejčastěji místnost, která je k dispozici pouze jim. V korelaci s počtem dětí, pokud je žena bezdětná, má ve 48,7% svou vlastní

místnost. Toto procento klesá s příchodem prvního dítěte – 75,6% žen pak nemá vlastní prostor – ani tedy vyhrazenou část pokoje. 67,8% vdaných žen a 68,4% žen s jedním dítětem také nemá vyhrazený prostor pro sebe. (Tab.B.32) Nejvíce postrádají vlastní prostor ženy ze třetí generace – příchod dítěte znamená zajištění dětského pokoje nebo v malém bytě alespoň dětského koutku a ten velmi často vystřídá původní ženin prostor. Celkově ženy ve většině případů svůj vyhrazený prostor nemají.

Tabulka A.33
PARTNER MÁ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_37

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
vlastní místnost	23.2	25.0	20.9	22.2	25.5
vyhrazená část pokoje	20.2	26.9	20.9	17.5	15.7
nevyhrazená část pokoje	3.9	1.9	4.5	4.8	3.9
nemá vyhrazený prostor	41.2	34.6	41.8	52.4	33.3
nemá partnera	10.7	9.6	10.4	3.2	21.6
bez odpovědi	0.9	1.9	1.5	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

U partnerů žen je situace ze statistického hlediska o trochu lepší. Zatímco vlastní vyhrazený prostor nemá průměrně 54,5% respondentek, u jejich partnerů je to o 10% méně – tedy 41,2%. Pokud žena má pro sebe vlastní místnost, je to většinou žena z poslední generace, avšak u mužů to není spojeno s generací, čísla jsou ve všech generacích obdobná.

Tabulka A.34
DĚTI MAJÍ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_38

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
každé svůj pokoj	39.5	61.5	55.2	30.2	7.8
dětský pokoj dohromady	21.5	23.1	28.4	27.0	3.9
nemají vlastní pokoj	4.3	3.8	6.0	4.8	2.0
nemá děti	28.8	3.8	9.0	33.3	74.5
bez odpovědi	6.0	7.7	1.5	4.8	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

V první generaci jasně převládá, že děti (u těchto žen většinou dospělé) mají každé svůj vlastní pokoj, což je důležité pro jejich pocit suverenity i pro možnost alespoň částečného osamostatnění se od rodičů. Nejvyrovnanější poměr mezi vlastním pokojem a jedním dětským pokojem pro více dětí je ve třetí generaci, kde si i rodiče svůj vlastní prostor těžce hledají.

Děti žen žijících v manželství mají svůj pokoj v 53,7% a nejlépe jsou na tom děti žen s jedním dítětem – 73,3% má vlastní pokoj. Je jasné, že se v bytě či domě ještě najde prostor pro jeden dětský pokoj, než pro dva (51% žen se dvěma dětmi) či tři a více dětí (vlastní pokoj 50%) – přesto výrazně nekleslo číslo pro dvě a tři či více dětí. (Tab.B.34)

III.KAPITOLA

Problematika generací

3.1 Generace jako určitá skupina obyvatelstva

“V průběhu života se osobnost člověka mění. Mění se spolu s biopsychickým vývojem a v souvislosti se změnami prostředí, pozic a rolí, kterými jedinec prochází.“ (Havlík, 2002:51)

Není tedy výjimkou, že v různých etapách života se na stejné problémy díváme různě. Mladý člověk se snaží poznávat co nejvíce nových věcí, a má tedy priority trochu jinde než člověk, který je už například v důchodovém věku. Logicky mají tedy různé generace různé pohledy na svět a není výjimkou, že tento pohled může být i zcela opačný. Starší lidé mohou mít tendenci v dobré víře předávat své životní zkušenosti mladým, mladí si často chtějí najít cestu životem sami. A právě odlišné názory a pohledy mohou způsobovat mezigenerační spory – mladí nadávají na důchodce, důchodci si stěžují, že je dnes ta mládež hrozná.

Abychom mohli problematiku generací vysvětlit, je třeba správně porozumět klíčovému slovu generace, a také dalšímu klíčovému pojmu v sociologii generací – kohortě.

Sociologie používá pro rozlišení skupin osob různě narozených pojmy kohorta a generace. „Kohorta je skupina lidí narozených v určitém přesně daném časovém úseku a tento pojem se používá především v rámci empirického výzkumu.“ (Holubec – nepublikované přednášky *Sociologie rodiny a generací*, 2007:3). Našemu mapování tedy odpovídá tato první definice, neboť respondenti jsou rozděleni dle jednotlivých ročníků narození. Na druhou stranu však díky většímu časovému rozptylu ročníků narození v našem šetření – pět a i deset let – můžeme používat i druhého sociologického pojmu „generace“, kterým rozumíme skupinu lidí, které spojuje život ve stejné době a tedy i podobná generační zkušenost.

Dalším významem slova generace v sociologii je „rozlišení lidí podle věku v současné společnosti. V tomto případě můžeme pojem generace nahradit i pojmem životní etapy.“ (Holubec, 2007:4).

Podobná generační zkušenost způsobuje, že lidé určité generace mají k sobě blíže, je pravděpodobnější, že si v některých názorech budou rozumět, protože prožili podobnou společenskou situaci.

„Jako **generace** je označována velká skupina lidí, kteří jsou socializováni přibližně ve stejné době, a poji je proto dobově podmíněný styl života a způsob myšlení. Generace je pojem neostrý, příslušnost do stejné generace je relativní, závislá na kontextu. Do stejné generace patří lidé přibližně stejně staří, příslušníky jedné generace lze označovat za vrstevníky.“ (www.wikipedia.org)

Generace můžeme zkoumat dvěma různými způsoby. Buď můžeme sledovat danou skupinu dlouhodobě a podívat se na to, jak se mění jejich životní postoje a názory, a nebo se podívat na různé generace z jednoho časového bodu.

Dlouhodobý výzkum může přinést zajímavá data v tom ohledu, že sledujeme stále stejné osoby, a tedy můžeme jasně sledovat jejich vývoj. Eliminujeme proměnné v tom smyslu, že základní charakteristiky jedince zůstávají stejné. Příkladem takového longitudinálního výzkumu může být projekt dokumentaristky Heleny Třeštílkové, které se podařilo zmapovat rodinný život a pak se do stejné rodiny podívat po delší době – po dvaceti letech. Na druhou stranu může být nevýhodou přirozený společenský vývoj a měnící se podmínky ve společnosti, kterým se jedinec musí naučit přizpůsobovat. Pro příklad nemusíme v České republice chodit daleko – život po sametové revoluci se změnil o 180°, a musíme tedy počítat s tím, že jedinci nejen že prošli určitým osobním vývojem, ale navíc museli reagovat na změnu situace ve společnosti a tedy na vnější faktory.

Toto možné zkreslení externími faktory¹³ je minimalizováno, zvolíme-li druhou možnost, pozorování nebo dotazování daných generací z jednoho časového bodu. Respondenti vypovídají za stejných vnějších podmínek, proto je zkreslení minimální. Jedná se však o rozdílné jedince, jiné povahy, a proto nemusejí jejich názory být spojeny pouze s podobnou generační zkušeností, ale promítají se do nich životní zkušenosti každého individua.

Svět se v posledních desetiletích mění rychleji než kdykoli předtím, i život lidí je rychlejší. Vliv na tuto situaci mají samozřejmě informační technologie i celkový vědecko-technický pokrok. Pro Českou republiku je velmi důležitá ještě

---

¹³ Pod externími faktory si nepředstavujeme jen politickou situaci, ale i ekonomické tlaky, které jsou v jeden daný moment v čase stejně působící na všechny jedince. Dále uvažujeme i přístup

jedna změna, která měla na společnost obrovský vliv. Je jí sametová revoluce. Revoluce zvítězila a přinesla mnoho změn. „Dochází k částečné více nebo méně radikální výměně vládnoucích elit a k přeskupení ve vyšších společenských vrstvách, ke změnám sociální struktury a mobilních mechanismů.“ (Havlík, 2002:82) Po revoluci došlo ve společnosti k rozvolnění, lidem se otevřelo více možností nejen v cestování, ale třeba i v trávení volného času. Pro strukturu společnosti byla patrně největší změnou její markantnější stratifikace a tím drastičtěji se prohlubující rozdíly mezi lidmi. Vznikla silná skupina podnikatelů, začaly se uplatňovat tržní mechanismy a rozdíly ve střední třídě se zvětšují. Rozevírají se ekonomické nůžky¹⁴ a zvětšující se sociální nerovnost způsobuje tlaky ve společnosti, které mohou vést k sociálním konfliktům.

Jak se jednotlivé generace cítí šťastné?

Tabulka A.25
CÍTÍ SE ŠŤASTNÁ
Q_31

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	36.9	32.7	34.3	41.3	39.2
2-spíše ano	44.6	40.4	50.7	41.3	45.1
3-spíše ne	11.2	15.4	9.0	11.1	9.8
4-ne	3.9	3.8	3.0	4.8	3.9
nevím	3.4	7.7	3.0	1.6	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	81.5	73.1	85.1	82.5	84.3
NE	15.0	19.2	11.9	15.9	13.7
Průměr na škále 1 - 4	1.81	1.90	1.80	1.79	1.78
Směrodatná odchylka	0.79	0.83	0.73	0.83	0.79
N pro průměr	225	48	65	62	50

V souhrnných číslech se nejvíce šťastna cítí druhá generace – tyto ženy mají již děti, pravděpodobně jsou finančně zajištěny a mají vlastní bydlení. Pokud neřeší partnerské problémy nebo problémy s dětmi, nenacházejí se v typicky obtížném období života.

Naopak ženy první generace mají oproti jiným nejvyšší procento u negativních odpovědí. Důvodů může být více. Děti již odešly z jejich rodiny a jejich

k informacím i vědecko-technický pokrok, který může také do jisté míry rozhodování lidí ovlivňovat.

¹⁴ Termín „ekonomické nůžky“ jsme si vypůjčili z ekonomie a myslíme tím rozdíl celkové ekonomické úrovně obyvatel .

partnerský vztah může procházet krizí, rozhodně tedy velkou změnou. Navíc se mohou začít hlásit zdravotní problémy a také pro ženu obtížné období přechodu, možná také nevidají vnoučata, jak by si představovaly, nebo ještě vnoučata nemají, což je může také trápit. S rostoucí konkurencí na pracovním trhu na ně mohou být činěny tlaky v práci, ony již nestíhají tolik práce jako dříve. Je tedy mnoho věcí, které jim připomínají, že již nejsou tak mladé.

Nejméně šťastné jsou ženy bezdětné (celkově negativně odpověděly z 18,4%) a ženy bez partnera a rozvedené (celkově 26,2% negativních odpovědí). Jako nejméně šťastnější se ukázaly ženy s partnerem (celkově kladně odpověděly z 87,1%) a v manželství (celkově 83,5%) (Tab.B.25) Snad si můžeme poslední údaj vyložit tak, že pokud ženy do manželství vstoupí, činí tak po zvážení všech pozitiv i negativ, pečlivě vybírají, a pak se tedy ve svazku cítí šťastné.

Zajímalo nás, zda se liší mezi generacemi touha se svým současným partnerem zestárnout, protože první generace mají za sebou již velkou část života a určitě se nad stárnutím zamýšlejí. Jak se ale na soužití s partnerem dívá mladá generace, ve které by měl být kult těla, který s rostoucím věkem klesá a opadá.

Tabulka A.46
CHCE ZESTÁRNOUT SE SVÝM SOUČASNÝM PARTNEREM
Q_46

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nemá partnera v současné době	9.4	5.8	9.0	4.8	19.6
ano	75.1	78.8	70.1	84.1	66.7
ne	10.3	11.5	14.9	7.9	5.9
bez odpovědi	5.2	3.8	6.0	3.2	7.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejvyšší čísla najdeme překvapivě u druhé a třetí generace – druhá generace s partnerem nejvíce ve srovnání s jinými zestárnout nechce, třetí generace naopak chce s partnerem zestárnout.

Ženy se třemi dětmi a více z 21,4% s partnerem zestárnout nechtějí. Avšak ženy se dvěma dětmi už zestárnout s partnerem z 83,7% chtějí (proti 78,6% žen se 3 a více dětmi), nejvíce ale chtějí zestárnout s partnerem ženy žijící v manželství. (Tab.B.46)

Tabulka A.47
PŘEJE SI, ABY BYL PARTNER PŘÍTOMEN V OKAMŽIKU SMRTI
Q_47

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nemá partnera v současné době	9.4	5.8	9.0	4.8	19.6
ano	54.9	53.8	49.3	63.5	52.9
ne	26.6	34.6	31.3	23.8	15.7
bez odpovědi	9.0	5.8	10.4	7.9	11.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Vyšší věk se na přání mít partnera u sebe v okamžiku smrti neprojevil. Jen třetí generace by si mnohem více než ostatní u sebe partnera v den poslední přála.

Nejvíce si přejí mít u sebe partnera v okamžiku smrti ženy se 3 a více dětmi (64,3%), vdané (64,5%) a žijící s partnerem (64,3%). Nejvyšší číslo v negativní odpovědi vyslovily ženy s jedním dítětem (37,8%). Ty možná doladují v soužití detaily, nejsou ještě s partnerem tak sehrané a drobná nedorozumění mohou mít na odpověď vliv. (Tab. B.47)

3.2 Dělení generací v Americe a možné společné rysy s generacemi v České republice

Je zajímavé, že názvy jednotlivých generací a jejich dělení v celém světě bývá spojeno s literaturou. Literatura reaguje na společnost a vyjadřuje se k aktuálním problémům. Čtenáři se pak mohou s postavami z knih ztotožnit a používají postupně postavy z filmů a knih pro označení typu lidí.

Jednou z nejznámějších generací anglicky mluvících zemích je „beat generation“. Toto hnutí vzniklo ve druhé polovině 50. let a týká se více méně pouze USA. „Vyznačovali se nonkonformním způsobem života, stavěli se do konfrontace s tradičním způsobem života a s tradiční literaturou. Pokoušeli se najít vlastní styl, ten se projevoval především v popisu svých životních zkušeností – toulání se po USA, happeningy, experimenty s drogami.“ (www.wikupedia.org) „Pojem „beat“ pochází od Herberta Hunkeho, který toto slovo používal pro stav, v jakém se nacházel v období své drogové závislosti - znamenalo zbitý, zničený, unavený,

vyčerpaný.“ (wikipedia.org) Veřejné přihlášení se k drogové inspiraci je pravděpodobně to, co se projevilo v České republice mnohem později, s rozšířením trhu s narkotiky. Beat generation je spojena s hnutím „hippies“, které ovlivnilo svým svobodným přístupem k životu takřka celý svět, například v příklonu k levicovější politice.

Během prvních deseti let 20. století se začalo mluvit v Americe o „Interbellum Generation“ (1901–1910), která měla sloužit k označení lidí, kteří byli příliš mladí na to, aby sloužili v armádě během 1.světové války, ale ve většině pak starší, než aby narukovali v 2.světové válce. “Members of this generation came of age either during the Roaring Twenties or the initial phase of the Great Depression.” (wikipedia.org)

Po této generaci nastupuje “Greatest Generation” (1911–1924), která bojovala v 2. světové válce a mnoho z nich i v Korejské válce. “The "Greatest Generation" went on to give birth to the majority of the Baby Boomers (1945-1964), who then challenged their authority during the turbulent 1960s and early 1970s, especially over the issue of the Vietnam War.”(wikipedia.org)

Sociologicky velmi důležitý je “baby boom”, který zaznamenala také Česká republika. Po druhé světové válce a jejích hrůzách viděli lidé perspektivu v pokračování lidského rodu a po návratu z války byla vlna vysoké porodnosti. Tito lidé měli pak vlastní děti v sedmdesátých letech, velmi známá silná generace. Důležitý je v tomto ohledu posun hodnot, manželství je důležitou součástí “společenské kariéry”.

Další významnou generací je v anglicky mluvících zemích “Generace X” (1965–1983) nebo “Baby Busters” nebo “13th Generation”, označující jedince narozené mezi lety 1965 a 1980. Pro tento prostor byly důležitými událostmi např. pád Berlínské zdi nebo ustupující koloniální imperialismus. Jaké charakteristiky by měla generace X v České republice?

“During the early 1990s, the media portrayed Generation X as a group of flannel-wearing, alienated, overeducated, underachieving slackers with body piercings, who drank franchise-store coffee and had to work at McJobs, concepts that had some truth to them but were in many cases stereotypes.” (wikipedia.org) Dle tohoto popisu by generace X v České republice byla posunuta do pozdějších let, do let kolem Sametové revoluce. Lidé byli lační po zkoušení nových věcí a hledání nových přístupů k životu. Generace X by u nás zažila komunistickou éru, ve které

vyrůstala a musela se vyrovnat s obrovskou změnou ve společnosti¹⁵, která po roce 1989 nastala. Styl oblékání i života byl většinou inspirován “Televizním klubem mladých” nebo “Mladým světem”, ale samozřejmě největším trendem byly zahraniční časopisy, často starší vydání Burdy a jiných. V anglicky mluvících zemích byl pro generaci X důležitý časopis “Time magazine”. (viz příloha č.1 – Cover of Issue of Time magazine)

Následující generací je dle členění Wikipedie “MTV Generation” (1975–1985). “**MTV Generation** is a term that has been widely used to define a generation of teenagers and young adults from the 1980s who are influenced by fashion trends, music, and slang terms shown in music videos on the newly created cable channel MTV. MTV Generation has often been associated as a neologism for Generation X.” (www.wikipedia.com) Pro Čechy není pravděpodobně takový rozdíl mezi generací X a MTV a hlavně by byla posunuta do pozdějších let. Na druhou stranu i u nás najdeme podobnou paralelu, kdy televize, respektive určitý program, inspirovala mladé lidi. Pravděpodobně největší vliv měla ve své době televizní hitparáda “Eso” a módní ikonou tehdy byla pro mnoho lidí Tereza Pergnerová. Proč se jí stala? Byla jednou z mála, která se přiznala k drogové zkušenosti a otevřeně o ní hovořila, byla svá a jiná a působila nezávisle. Měla úplně jiný styl v oblékání – hodně mladých ji mělo za vzor. Důležitou součástí image se v posledních letech této generace staly mobilní telefony. Zaznamenaly, stejně jako v dalších zemích, raketový nárůst a rozšíření mezi větší počet obyvatel. Díky tomu už nebyly spjaty jen s podnikateli, ale staly se dostupnějšími i pro běžné uživatele.

Po MTV přišla Generace Y (1981–cca.1999). “Use of the term Generation Y (often shortened to Gen Y or Ygen or Gyen) to describe any cohort of individuals is controversial for a variety of reasons.” Takové označení se začalo používat převážně pejorativně a pro označení podobné kohorty jako generace MTV. Tuto generaci charakterizují podle wikipedie následující vybrané znaky:

- Underage drinking and illicit drug use is prevalent among high school and college age members of Generation Y. In urban areas, rave culture was known for its influence on Ecstasy usage. Marijuana, methamphetamine, cocaine, and inhalants seem to be most favored. However, statistically,

---

¹⁵ Po roce 1989 nastala v České společnosti změna ve všech sférách života – politikou počínaje a životním stylem konče. Přizpůsobit se těmto zevrubným změnám bylo zvláště pro jedince žijící v minulém režimu déle těžké.

today's teens are less likely to smoke, drink, do illegal drugs, get pregnant, commit a crime, or drop out of school than their parents in the 1970s.^[6]

- Childhood obesity is another health problem that has plagued Generation Y, and X to a lesser extent before them. Notably, Generation X is the first generation to have junk food readily available in schools. Planning of communities has added to this problem, as many parents of Generation Y have a commonality of moving to sprawling suburban areas with poor mass transportation and few places to walk.^[7]
- Members of this generation are facing higher costs for higher education than previous generations.
- As members of Generation Y in the United States begin to enter colleges and universities in large numbers... Many college advisors and administrators worry that this could have a negative effect on Generation Y's social progress, ego, and developing maturity.
- Members of Generation Y have also been found to - more so than members of previous generations - have negative attitudes towards family life and child-bearing.

Podobné znaky by mohly charakterizovat tuto kohortu i v české společnosti. Obdobné ročníky v Čechách se také potýkaly s požíváním alkoholu, aniž by jim bylo 18 let, a omamných látek. Na užívání drog mělo u nás vliv uvolnění trhu a pro obyvatele i pocit celkového uvolnění atmosféry ve společnosti. Obezita dětí není zatím u nás velkým problémem, ale nebezpečným signálem, který by na její růst mohl mít vliv, je zvyšující se počet automatů na potraviny na školách – automatů, které prodávají sladké sušenky, chipsy, colu a další sladké nápoje. Navíc rodiče nemají většinou tolik času, aby mohli s dětmi během týdne sportovat – ve většině časových os v dotaznících se tělesná aktivita s dětmi během týdne nevyskytuje.

Na přelomu tisíciletí se řešila otázka financování školství a i tento znak odpovídá našemu prostředí v tom smyslu, že se stále častěji řeší možnost zavedení školného na univerzitách. Statisticky může mít vliv na rostoucí investice do školství i rostoucí počet soukromých škol. Navíc se navyšují počty studentů na vysokých školách a stejně jako v zahraničí i u nás mají někteří odborníci obavy, aby tento fakt neovlivnil kvalitu studentů.

Naší hypotézou však je, že tato generace, ač si je vědoma jak pozitiv, tak i negativ rodinného života, bude stále vidět v manželství i rodině jistý vyšší smysl, cosi, co může dát člověku zázemí, oporu a bezpečí.

„In his book *Growing Up Digital*, business strategist and psychologist Don Tapscott coined the term "**Net Generation**" for the group, pointing at the significance of being the first to grow up immersed in a digital—and Internet—

driven world. The NetGen research conducted by Don's company New Paradigm follows those individuals born between 1977 and 1997.” (wikipedia.org - generation)

Internetová generace (1994–2005), nebo také generace Next (Generation Next) se teoreticky vyvíjela v takřka celém světě obdobně. Díky tomu, že internet propojil celý svět a nesmírně usnadnil (ve smyslu zrychlení) komunikaci mezi lidmi, stal se jakoby dalším sociálním prostorem, byť virtuálním. Běžnou aktivitou mladých lidí je chatování, často si přes internet hledají přátele, dokonce i životní partnery. Největší změnou je tedy přístup k informacím a komunikace novým způsobem, rychle ale odlidštěně, jak si někteří ztěžují. V přehrávání hudby se objevila pohodlná a praktická novinka v podobě MP3 přehrávače. Celkově se užitná technika velmi přiblížila spotřebitelům, zásluhu na tom má bezesporu i pomalu posilující koruna, a tím zlevňující technika. Ruku v ruce s využíváním možností internetu jde jazyková úroveň mladých lidí, kteří mají obrovskou motivaci naučit se jazyk, který je pro počítačovou komunikaci nezbytný – angličtinu. Lidé mohou díky internetu a znalosti angličtiny komunikovat s lidmi na opačné polokouli.

In their book, *Connecting to the Net. Generation: What Higher Education Professionals Need to Know About Today's Students*, Reynol Junco and Jeanna Mastrodicasa (2007) found that in a survey of 7,705 college students in the US:

- 97% own a computer
- 94% own a cell phone
- 76% use Instant Messaging.
- 15% of IM users are logged on 24 hours a day/7 days a week
- 34% use websites as their primary source of news
- 28% own a blog and 44% read blogs
- 49% download music using peer-to-peer file sharing
- 75% of students have a Facebook or social networking account
- 60% own some type of expensive portable music and/or video device such as an iPod.

V české společnosti je počítač běžně přístupný, zvláště mladší ročníky využívají internet, e-mail nebo chat téměř každodenně. Dokonce i na školách se dnes zadávají některé domácí úlohy tak, že jsou vyplňovány přímo po síti a pak dostanou od učitele výsledek – často v podobě známky. Lidé, kteří v dnešním světě internet nemají, se mohou ocitnou ve svízelné situaci, která se však dá řešit pomocí známých majících internet či internetových kaváren. Mobilní telefon má také téměř každý, pro rodiče je výhodné, že se mohou svému dítěti kdykoli dovolat a mají o

něm tak přehled. Navíc se začínají postupně rozvíjet i služby operátorů, a tak bude pravděpodobně brzy možné si běžně najít pozici, kde se dítě právě nachází.

Poslední generaci náš dotazník nepostihne, neboť jejich postoje k rodinnému životu a manželství se teprve formují. Přesto jistý vliv na rodinu mají – a to ve smyslu soužití se svými rodiči, a tedy přirozeně ovlivňují i své rodiče.

Jak se liší vzdělání a zaměstnání našich respondentů v generačním srovnání?

Potvrdila se vzrůstající tendence mít vysokoškolské vzdělání, v poslední generaci už má třetina žen vysokoškolské vzdělání.

Většina žen je ve všech generacích zaměstnána, vyšší počet žen na mateřské dovolené najdeme ve třetí generaci. (Tab.A.65)

Pokud je žena podnikatelka, pak má častěji tři a více dětí (14,3%) než jiný počet dětí. (Tab.B.65)

Tabulka A.67
VZDĚLÁNÍ
Q_VZDEL

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
základní	1.3	5.8	0.0	0.0	0.0
vyučena	4.7	5.8	4.5	3.2	5.9
střední bez maturity	4.7	7.7	4.5	6.3	0.0
střední s maturitou	60.9	61.5	64.2	58.7	58.8
vysokoškolské	27.0	17.3	25.4	31.7	33.3
nedokončené	0.4	0.0	1.5	0.0	0.0
bez odpovědi	0.9	1.9	0.0	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.65
ZAMĚSTNÁNÍ
Q_ZAM

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
zaměstnaná	82.0	82.7	89.6	73.0	82.4
nezaměstnaná	3.9	5.8	0.0	1.6	9.8
na mateřské dovolené	8.2	0.0	4.5	20.6	5.9
podnikatelka	4.7	7.7	6.0	3.2	2.0
bez, odpovědi	1.3	3.8	0.0	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.66
PLAT/PŘÍJEM
Q_PLAT

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
do 10-ti tisíc Kč	18.0	15.4	14.9	27.0	13.7
10-15 tisíc Kč	31.8	28.8	32.8	25.4	41.2
15-20 tisíc Kč	29.2	40.4	41.8	15.9	17.6
nad 20 tisíc Kč	17.6	13.5	10.4	27.0	19.6
neví, bez odpovědi	3.4	1.9	0.0	4.8	7.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Většina žen, jejichž příjmy jsou vyšší než 20 tisíc Kč, se nachází ve třetí generaci. Ženy se snaží vybudovat kariéru před tím, než nastoupí na mateřskou dovolenou, aby se po ní mohly vrátit do práce za slušných podmínek. Vyšší procento v této generaci u platu nižšího než 10 tisíc je pravděpodobně dáno příjmem na mateřské dovolené. Nejčastěji berou ženy mezi 10 a 15 tisíci korun.

Nad 20 tisíc mají ženy bezdětné (28,9%), nejméně pak ženy se třemi a více dětmi (7,1%), které mají naopak velký podíl výšky platu do 10 tisíc (28,6%), opět možná způsobený výškou mateřské dovolené. (Tab.B.66)

Také v otázce náboženského vyznání bychom mohli najít rozdíly. Generace, která zažila komunistickou éru, by mohla mít stále k náboženství větší nepochopení a také menší výběr z náboženských směrů. Mladší generace by nemusely tolik

postihovat předsudky, ale musíme brát v úvahu, že se společnost stále více sekularizuje a rychlý vědecko-technický pokrok víře nenahrává.¹⁶

Tabulka A.73
NÁBOŽENSKÉ VYZNÁNÍ
Q_VYZN

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
věřící	9.9	9.6	4.5	9.5	17.6
bez vyznání	85.8	82.7	91.0	87.3	80.4
neví, bez odpovědi	4.3	7.7	4.5	3.2	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Částečně se nám hypotéza potvrdila v tom smyslu, že v poslední generaci se k vyznání přiznalo nejvíce žen. Většinou se vyskytovalo katolické vyznání, pokud ho detailně vyplnily, k čemuž však většinou nedošlo. Ani v jednom případě jsme se nesetkali s jakýmkoli východním náboženstvím, jako je například buddhismus, který býval v době studií této generace populární. Všeobecně jsme však potvrdili pověst o Středočeském kraji a Rakovnicku jako nejateističtějším regionu v republice – bez vyznání je 85,8% respondentek.

35,7% žen majících 3 a více dětí jsou věřící a i vyšší číslo oproti průměru v této skupině odpovědělo vyhýbavě (neví 14,3%). Nejméně je věřících žen ve skupině s dvěma dětmi (jen 4,1%). (Tab.B. 73)

Tabulka A.74
VZDĚLÁNÍ PARTNERA
Q_81A

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
základní	0.4	1.9	0.0	0.0	0.0
vyučena	20.2	26.9	19.4	20.6	13.7
střední bez maturity	6.9	3.8	9.0	11.1	2.0
střední s maturitou	43.3	44.2	44.8	42.9	41.2
vysokoškolské	16.3	15.4	14.9	19.0	15.7
bez odpovědi	12.9	7.7	11.9	6.3	27.5
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁶ Přesto mnoho předních lékařů v Bohu věří, cítí a i vidí ve své praxi, že je něco více nad námi. Při rozhovorech po vyplňování dotazníků jsme se často setkali s názorem, že lidé, respektive ženy věří právě v ono „něco“, co člověka převyšuje, nenazývají to však Bohem. Možná vyslovit, že věříme v Boha, je stále ještě složité.

Zde se nám nepotvrdila hypotéza o rostoucím počtu vysokoškolsky vzdělaných jedinců v poslední generaci, neboť nejvíce partnerů vysokoškoláků nalezneme ve třetí generaci. Je možné, že někteří školu dodělávají a ukončené vysokoškolské vzdělání tedy nemají. Na druhou stranu by se tato komplikace musela projevit i v tabulce o vzdělání žen, kde jasně poslední generace má nejvyšší podíl vysokoškolaček.

I u partnerů převládá ve všech generacích středoškolské vzdělání s maturitou.

Ve spojitosti s počtem dětí mají partneři žen se třemi a více dětmi z 28,6% vysokoškolské vzdělání, což je dvojnásobek, než jaké je průměrné číslo (16,3%) zastoupení vysokoškoláků. (Tab.B.74)

Dalším ukazatelem rozdílnosti generací by mohl být věkový rozdíl mezi partnery. Někteří odborníci podotýkají, že s rostoucí mírou rozvodovosti budou častější opakovaná manželství a může se zvyšovat věkový rozdíl mezi partnery.

Tabulka A.76
VĚKOVÝ ROZDÍL
RQ_81B

(v průměrech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	202	48	59	58	37
Průměr	4.05	4.76	4.25	3.70	3.29
Směrodatná odchylka	3.06	4.09	2.41	2.71	2.78
N pro průměr	186	45	57	50	34

V této tabulce máme dosti velkou odchylku, spokojíme se tedy s posouzením stoupající či klesající tendence. S rostoucím věkem se zvyšuje i průměrný věkový rozdíl partnerů. Mladé generace si své partnery mají šanci najít hlavně ve škole, kde dva roky rozdílu jsou velmi znát, nebo v zájmových činnostech. S přibývajícím věkem se dostávají do více věkově heterogenních skupin, věkové rozdíly již nejsou tolik znát.

Toto naše zdůvodnění můžeme doložit na příkladu desetiletého rozdílu mezi partnery – zatímco rozhled muže ve 25 letech bude neporovnatelný s rozhledem dívky v 15-ti, o deset let později se jejich horizonty poznání přiblíží.

Nejvyšší věkový rozdíl mají mezi sebou partneři se třemi a více dětmi (průměrně 5,62 roku), nejmenší ženy bezdětné (3,68 roku) a vdané ženy (3,8%).

Ženy rozvedené, pokud mají partnera, si hledají staršího o průměrně 6,77 let. Záměrně jsme uvedli pouze ženy rozvedené, neboť ty uváděly věkový rozdíl partnerů pouze v případě, že žily v partnerském svazku. (Tab.B.76)

Očekávali jsme rozdílné výsledky u časových os, které měly reprezentovat denní činnosti žen. Ve všech generacích však ženy většinu času tráví v práci (nebo poměrně s tímto časem péčí o dítě, pokud jsou na mateřské dovolené) a zbytek času věnují domácnosti a dětem. Pouze ve 27% se vyskytl během týdne prostor pro volný čas, který byl většinou vyplněn u žen třetí a čtvrté generace cvičením, zatímco pokud měla čas pro sebe žena první generace, trávila ho relaxováním, či u knihy. Víkendy bývají spojeny s úklidem domácnosti, na který není přes týden čas – u všech generací, a u posledních dvou generací se objevily volnočasové aktivity s rodinou – např. výlety.

IV.KAPITOLA

Děti v rodině

4.1 Děti v rodině

„Rodičovská láska pomáhá překonat obtížné překážky a vykonat neuvěřitelné věci. Učí nezištné obětavosti.“ (Foučková, 1997:147)

Důležitým faktem v rodině je počet dětí, které tu vyrůstají. Každý z nás je ve svém osobním životě více či méně ovlivněn orientační rodinou, rodinou, která nám dala kořeny a dovedla nás až k osamostatnění od rodičů a k začátku naší samostatné existence. Vzory chování, které v této orientační rodině fungují, jsou nám od malička vštěpovány a my je automaticky vnímáme do určitého věku jako ty jediné a zcela správné. Vzorům chování se učíme hlavně prostřednictvím hry. „Lidé si odnepaměti hráli, a to nejen v době dětství, kdy si člověk „musí“ hrát a kdy je hra přípravou na život...Svátky, v nichž se hry odehrávaly, fázovaly běh lidského života, byly událostí, na niž bylo potřeba se připravit, z níž bylo možno se těšit, na niž bylo možno vzpomínat. „ (Pelcová, 2001:129) Zvláště děti na prvním stupni dokáží za svou rodinu velmi urputně bojovat.

Velký vliv na chod rodiny má samozřejmě také kultura, ve které člověk vyrůstá, a tedy kulturní vzory, které si osvojuje. „Kulturní vzor je koherentní systém společenských institucí, forem chování, hodnot a norem charakteristických pro danou společnost a kulturu, který je obecně přijímán, napodobován, vstupuje do procesu socializace jedinců a reprodukuje se v kulturních výtvorech a stabilizuje ve zvycích a obyčejích.“ (Hrdý, Soukup, Vodáková, 1994:79)

Kromě společenských faktorů je určující celkové nastavení rodiny, vztahy mezi rodiči, jejichž osobnosti slouží v prvních více jak deseti letech jako vzory hodné napodoby.

Tabulka A.55
PODÍL NA VÝCHOVĚ DĚTÍ
 Q_58

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
nemá děti	22.3	3.8	7.5	25.4	56.9
výhradně já (respondent)	0.9	1.9	1.5	0.0	0.0
převážně já (respondent)	27.9	32.7	35.8	28.6	11.8
na půl	45.1	57.7	50.7	44.4	25.5
Neví, bez odpovědi	3.9	3.8	4.5	1.6	5.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Nejčastěji odpovídaly všechny generace, až na tu poslední, že převažuje rovnocenný a vyrovnaný podíl na výchově dětí. Je tomu tak nejvíce v první generaci, kde bychom čekali převažující číslo u ženina podílu na výchově. V první generaci je však vyšší i číslo převažujícího podílu ženy, který je nejvyšší u druhé generace oproti jiným.

Nejvíce se podílejí na výchově dětí oba partneři, pokud mají jedno dítě (64,4%), a pak také partneři mající 3 a více dětí (57,1%) a partneři žijící v manželství (54,5%) (Tab. B.55).

Rodina je zásadním místem v procesu socializace jedince, místem stability a zázemí, odkud může malé dítě začít bez obav zkoumat svět. Je důležité, jaké osoby se v tomto prostředí vyskytují a jaký má rodina charakter – zda otevřený a její členové se setkávají ještě s jinými lidmi, rodině blízkými a dítě pak není úzkostlivě fixováno jen na rodiče, je zvyklé komunikovat s přáteli rodičů. Nebo si rodina naopak přísně střeží své soukromí, pro člověka zvenčí je obtížné se k jejím členům blíže dostat. Toto základní nastavení dítě podvědomě vnímá a vychází z něj jako ze základu pro svůj další rozvoj. Především má vliv přílišná úzkost jednoho z rodičů nebo v extrémních případech úplné odříznutí dítěte od kolektivu.

Tabulka A.1
POČET VLASTNÍCH DĚTÍ
Q_CHA

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
žádné	32.6	3.8	10.4	36.5	86.3
1 dítě	19.3	9.6	25.4	27.0	11.8
2 děti	42.1	69.2	56.7	36.5	2.0
3 děti	5.6	15.4	7.5	0.0	0.0
4 děti a více	0.4	1.9	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

První generace měla většinou jasně dvě děti, jedno dítě bylo méně obvyklé než je tomu u dalších generací. Ve druhé generaci má už čtvrtina žen jedno dítě. Čísla u posledních dvou generací nemusejí být konečná, proto z nich nechceme stanovovat závěry. I ve třetí generaci převládají dvě děti nad jedním.

Tabulka A.2
POČET DĚTÍ V RODINĚ, VE KTERÉ ŽIJE
Q_CHB

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
žádné	22.7	13.5	10.4	27.0	43.1
1 dítě	20.2	17.3	20.9	28.6	11.8
2 děti	41.6	51.9	47.8	34.9	31.4
3 děti	8.2	7.7	11.9	4.8	7.8
4 děti a více	3.4	1.9	6.0	0.0	5.9
neví, bez odpovědi	3.9	7.7	3.0	4.8	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.3
POČET DĚTÍ V RODINĚ, VE KTERÉ VYRŮSTALA
Q_CHC

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
žádné	1.3	1.9	0.0	3.2	0.0
1 dítě	8.2	3.8	9.0	9.5	9.8
2 děti	55.7	57.7	65.7	68.3	70.6
3 děti	18.5	23.1	19.4	17.5	13.7
4 děti a více	5.4	13.5	5.0	1.6	5.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Vyšší počty dětí v rodině zaznamenala druhá generace, kde se vyskytují i 4 a více dětí (tento vysoký počet dětí je možný u poslední generace, ale do tohoto čísla se mohou promítnout ještě sourozenci respondentek, pokud ženy nežijí samy). Nejobvykleji se v průměru potvrdila rodina se dvěma dětmi. Ženy žijící v manželství mívají nejčastěji (53,7%) 2 děti (Tab. B.2).

V žen první generace se občas vyskytl počet dětí 4 a více (13,5%), ale tato kategorie takřka mizí u třetí generace. Jedno dítě nebylo v rodině, kde vyrůstaly ženy první generace, obvyklé. Ženy, které nemají žádné dítě, pocházejí z 69,7% z rodin dvoudětných. Ženy, které mají 3 a více dětí, vyrůstaly z 50% ve dvoudětných rodinách, ale z 21,4% z rodin se 4 a více dětmi. (Tab. B.3)

4.2 Přítomnost otce u porodu

Po roce 1989 se do České republiky dostalo mnoho nových trendů a to i v oblasti porodnictví. Nejen, že se začaly na některých gynekologicko-porodnických odděleních používat alternativní způsoby porodů, ale větší změnu vidíme v možnosti přítomnosti otce u porodu a pro rodičku tím i větší pocit podpory, snad i bezpečí a domova. Podle gynekologů i psychologů je přítomnost otce u porodu důležitá hlavně pro něho, pro vytvoření užší vazby mezi dítětem a otcem. Navíc může mít otec pocit sounáležitosti a také hluboký zážitek v náročné situaci stmelí oba partnery. Mnoho žen dnes preferuje přítomnost otce u porodu, pokud chce i partner.

Vzhledem k tomu, že dříve tato možnost nebyla, není možné porovnávat rozdíl mezi generacemi. Trendem pro současnost však přítomnost otce u porodu bezesporu je.

Pro pouto mezi matkou a dítětem a pro zdravý vývoj dítěte je doporučováno kojení zhruba do jednoho roku života dítěte. Mnoho žen však zvažuje v otázce kojení také to, jak se na těle ženy kojení podepíše. Ženy se snaží držet krok s módními trendy, které jsou na ženskou postavu velmi náročné. Některé proto nekojí vůbec, nebo zkracují dobu kojení na minimum. S kultem těla a i sexuality se váže také nejnovější trend v porodnictví – ženy chtějí родit císařským řezem. Zdůvodňují to nejen strachem z bolesti, ale především nenarušením porodních cest.

Dalším z trendů je v dnešní společnosti možnost, že na rodičovské dovolené může být i otec, a není to výjimkou. Nejsme přesvědčeni, že by na malém městě došlo k rapidní proměně v generacích, stále očekáváme, že většina žen bude preferovat matku na mateřské dovolené, otce pouze v případě, že je příjem ženy velmi vysoký oproti muži. Pak zvažují především ekonomické hledisko.

Tabulka A.11
KDO MÁ BÝT S DĚTMI NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ
Q_8

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
matka	64.8	75.0	65.7	58.7	60.8
střídavě	33.9	23.1	31.3	41.3	39.2
neví, bez odpovědi	1.3	1.9	3.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

První generace má nejsilnější pocit, že je dobré, aby byla na rodičovské dovolené matka, přesně opačně je tomu ve třetí generaci, kde nejvíce žen oproti ostatním generacím -41,3% - by preferovalo střídavou péči. Se vzrůstajícím ročníkem narození se snižuje preference matky. V korelaci rodinného stavu a této otázky vyšlo najevo, že ženy bez partnera a rozvedené by z 45,2% volily střídavou péči a ženy bez dítěte volí z 42,1% také střídavou péči. Matku na mateřské dovolené hájí ženy žijící v manželství (71,1%) a ženy mající 3 a více dětí (71,4%). (Tab.B.11)

4.3 Socializace dítěte

Na dítě mají vliv celkem tři skupiny. Jsou jimi rodiče, škola a pak vrstevnická skupina. V různých fázích vývoje klade dítě větší důraz vždy na jinou z těchto skupin. Rodiče jsou pro dítě zásadní v prvních letech života, dokonce v prvních týdnech vnímá dítě sebe samo jako součást matky. „Teprve ve věku čtyř let začíná být pro dítě důležité uznání dětí stejného věku.“ (Kern a kol.,1999:231). V období puberty je naopak nejsilnější vliv skupiny, proto je zde i zvýšené riziko, že dítě, pokud není dostatečně sebevědomé, podlehne tlakům skupiny a snaží se být jejím konformním členem, někdy aniž by s pravidly skupiny bylo vnitřně ztotožněno.

V rámci rodiny je také zajímavé, z kolika dětí člověk pochází, kolik dětí vyrůstalo v jeho orientační rodině a kolik dětí si pak člověk přeje mít. Sourozenecké konstelace¹⁷ mají na jedince nezastupitelný vliv. Právě ve známém prostředí rodiny

¹⁷ Sourozeneckými a rodinnými konstelacemi se dnes zabývá mnoho odborníků, dokonce se promítají i do terapeutických metod. Vzorce, které máme zakódované, fungují na nevědomé rovině a je těžké se jich zbavit, nebo je nějakým způsobem upravit a odstranit bloky, jejichž existence si ani nemusíme být vědomi.

se prostřednictvím sourozenců učí dítě jak komunikovat jiným stylem s dospělými, s rodiči, a úplně jiným způsobem s vrstevníky. „ Adler pokládal pořadí narození sourozenců v rodině za ukazatel jejich budoucích postojů a vzorců chování. Typické znaky osobnosti nejstarších, prostředních a nejmladších dětí jsou podle tohoto pojetí dány jejich rodinnou konstelací.“ (Drapela, 2001:43)

I úroveň socializace je dána úrovní rodiny, některé rodiny připraví své členy pro život ve společnosti téměř dokonale, jiné nedostatečně a šanci pro takové členy jsou pak instituce, které se na výchově také podílejí a mohou socializaci napomoci – například škola. „...čím slabší rodina, tím povrchněji socializuje.“ (Možný, 1999:145)

Asi v každém vztahu může někdy dojít k hádce, je třeba, aby byla vnímána konstruktivně jako možnost určitého posunu. I pro děti mohou být různé formy řešení konfliktů poučením a občas se stane, že bývají konfliktům přítomny. I když se někteří rodiče v případě velkých neshod snaží takovou situaci před dětmi skrýt, dítě ji přesto může vycítit, i když nefunguje samo zrovna jako „hromosvod“. „Dítě vnímá rodinnou atmosféru přes chování matky.“ (Matějček, Dytrych, 2002:15)

4.4 Dítě v porozvodové situaci

Pro dítě je rozvod rodičů jednou z nejvíce traumatizujících zkušeností v životě, zkušeností, která má vždy vliv na život dítěte a vždy ho nějakým způsobem více či méně změní. Lidé jsou jen lidé, a tak málo z nich dokáže projít rozvodem racionálně, bez vzájemného osočování a útoků, s konstruktivním řešením vzniklých problémů. Dokáží-li spolu rodiče komunikovat během rozvodu i po rozvodu na úrovni, nesmírně tím život dítěte zjednoduší. Velký problém nastává bohužel ve velkém počtu případů, kdy rodiče ať vědomě či nevědomě používají dítě jako nástroj manipulace a zaslepeni svou pravdou nedokáží plně a citlivě vnímat projevy dítěte a jeho city i těžkou situaci. „Dítě, které je takto zahrnováno ať už nehoráznými nepravdami, nebo rafinovaně stylizovanými polopravdami, je totiž uváděno do role, která mu nepřísluší, které nemůže rozumět a pro kterou zdaleka ještě nedozrálo.“ (Matějček, Dytrych, 2002:51)

„Rozvod rodičů neznamena pro dítě jenom dezintegraci vztahu mezi matkou a otcem; v mnoha případech to také znamená přerušeni vztahu dítěte s jedním rodičem, obvykle s otcem – otcové se totiž nejenom jednoduše odstěhují z domova, ale v překvapivě velkém množství případů také ztrácejí kontakt s vlastními dětmi.“ (Schaffer, 1994:170)

Je třeba si uvědomit, že s rostoucí mírou rozvodovosti roste ve společnosti i podíl lidí, kteří zažili jako děti rozvod svých rodičů a museli se s touto zkušeností vyrovnat. Jediné pozitivum snad může být v tom, že rozvod přestal být vnímán jako něco výjimečného a stigma¹⁸ dětí z rozvedených rodin se snad zmenšuje.

Existuje ještě další souvislost dětí a rozvodovosti – dochází nezdřídka k situaci, že se děti v rodině učí žít s nevlastními sourozenci a také s nevlastním rodičem. Zde je velmi důležité, aby se žádné z dětí necítilo méněcenné. „Jenomže to, co je vlastní, máme sklon pokládat za „přirozené“, dané a samozřejmé, zatímco na všechno to nevlastní už tradičně pohlížíme s jistým podezřením. Jako by to bylo něco nepravého a nepatřičného, za co bychom se měli spíše stydět.“ (Matějček, Dytrch, 2002:63)

4.5 Určování hranic

Ačkoli si někdy děti i někteří rodiče myslí, že by bylo nejlepší, kdyby děti měly maximální možnost volnosti, zajímavé a možná na první pohled paradoxní je, že děti samy nakonec jasné hranice potřebují. „Děti vychovávané bez hranic se cítí samy, nemají osobnost, o niž by se mohly opřít.“ (Rogge,2004:69) Toto tvrzení potvrzují i například pedagogické hry typu „Opuštěný ostrov“ nebo „Ztroskotání¹⁹“, kdy si děti během hry samy volí pravidla, protože cítí, jak jsou důležitá.

Každá rodina má samozřejmě svá interní pravidla. V některých rodinách však nejsou hranice jasné dány a to může způsobit problémy, protože jeden člen očekává chování určitého typu, ale druhý si myslí, že určité chování naopak

---

¹⁸ Stigmata z rodiny nesou děti velmi těžce, zvláště proto, že s nimi nemohou nic dělat a kolektiv dětí dokáže být velmi krutý. Navíc děti vnímají svou rodinu velmi citlivě a jsou připraveni ji bránit do roztrhání těla – více viz např. Matějček: Rodiče a děti, a další

¹⁹ Jde o pedagogické hry, ve kterých jsou děti, žáci či studenti uměle uvedeni do určité situace a musejí se pak v jejím rámci chovat a přežít. Přežití se týká většinou volby vůdců, uvědomění si důležitosti základních práv a povinností a to přes vlastní zakoušení jejich důležitosti. V těchto hrách se také velmi osvědčuje skupinová práce, protože pak jednotlivé skupiny mohou vidět různé názory na stejnou věc a situaci a zamyslet se nad nimi.

očekáváno není. Nejen ve společnosti dětí, ale i ve společnosti dospělých jsou pravidla velmi důležitá.

Pro náš výzkum bude hlavně zajímavé, jak se změnila potřeba poslouchat své rodiče v době, kdy má člověk vlastní rodinu. V této otázce se může pohled různých generací lišit.

Zásadním obdobím pro určování hranic je kromě dospívání také „vylétání z hnízda“ – např. Plaňava, 1998). „K rodičovské pozici patří autorita. A s tou teď bývají velké starosti. Neboť k dozrávání patří, jak řečeno, mezigenerační konflikty, a tedy i střety s autoritou.“ (Plaňava, 1998:134)

Tabulka A.13
PRAVO RODIČŮ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA DOSPĚLÝCH DĚTÍ, PRAVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ POSLOUCHAT PŘIKAZY RODIČŮ, PRAVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA SVÝCH RODIČŮ
 Q_10 Q_11 Q_12

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

PRAVO RODIČŮ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA DOSPĚLÝCH DĚTÍ

1-ano	3.9	0.0	3.0	9.5	2.0
2-spíše ano	8.2	7.7	7.5	6.3	11.8
3-spíše ne	59.2	42.3	65.7	65.1	60.8
4-ne	28.3	50.0	22.4	19.0	25.5
nevím	0.4	0.0	1.5	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.0	7.7	10.4	15.9	13.7
NE	87.6	92.3	88.1	84.1	86.3
Průměr na škále 1 - 4	3.13	3.42	3.09	2.94	3.10
Směrodatná odchylka	0.71	0.64	0.65	0.80	0.67
N pro průměr	232	52	66	63	51

PRAVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ POSLOUCHAT PŘIKAZY RODIČŮ

1-ano	2.1	1.9	1.5	4.8	0.0
2-spíše ano	20.2	21.2	16.4	14.3	31.4
3-spíše ne	48.9	38.5	58.2	49.2	47.1
4-ne	22.7	38.5	17.9	20.6	15.7
nevím	6.0	0.0	6.0	11.1	5.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	22.3	23.1	17.9	19.0	31.4
NE	71.7	76.9	76.1	69.8	62.7
Průměr na škále 1 - 4	2.98	3.13	2.98	2.96	2.83
Směrodatná odchylka	0.74	0.82	0.66	0.79	0.69
N pro průměr	219	52	63	56	48

PRAVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA SVÝCH RODIČŮ

1-ano	3.0	0.0	3.0	6.3	2.0
2-spíše ano	9.9	5.8	9.0	11.1	13.7
3-spíše ne	51.5	28.8	52.2	58.7	64.7
4-ne	32.2	57.7	34.3	20.6	17.6
nevím	3.4	7.7	1.5	3.2	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.9	5.8	11.9	17.5	15.7
NE	83.7	86.5	86.6	79.4	82.4
Průměr na škále 1 - 4	3.17	3.56	3.20	2.97	3.00
Směrodatná odchylka	0.73	0.62	0.73	0.77	0.64
N pro průměr	225	48	66	61	50

S první otázkou se v životě musely prakticky vypořádat hlavně ženy první generace a jak vidíme, mají nejvyšší číslo v odpovědích „ne“. Nejjasněji se proti zásahům vyslovují ženy žijící v manželství – 90,9% - a ženy mající 2 děti (90,8%) nebo 3 a více dětí (92,9%). Oproti tomu by si nejvíce nechaly zasahovat do života ženy bez partnera nebo rozvedené (celkově 21,4%), které asi podporu rodičů

potřebují, a tím mají na rodiče užší vazbu spojenou někdy i s pocitem povinnosti poslouchat své rodiče. (Tab.B.13)

V druhé části tabulky můžeme pozorovat, že poslední generace žen volí oproti ostatním nejvíce možnost „spíše ano“, patrně proto, že bývají ještě na rodičích závislé. I zde ale celkově převládá tendence rozhodovat se samy za sebe a příkazy rodičů tedy neposlouchat. Myslíme si, že je to pozitivní zpráva, pro mladé lidi je totiž těžké se osamostatnit od rodičů a hlavně naučit se rozhodovat pouze za sebe, bez závislosti na názoru rodičů a bez pocitů špatného svědomí, když se rozhodnou jinak než rodiče. V korelaci s rodinným stavem a počtem dětí se ukázala podobná čísla jako v první části tabulky, jen ne už tak vysoká. Děti možná berou příkazy svých rodičů někdy jako doporučení, a proto nebyly ženy tak ostře proti. Například ženy se třemi a více dětmi jsou celkově proti „jen“ v 78,6%. Rozvedené ženy a ženy bez partnera by v 33,3% příkazy rodičů poslouchaly. (Tab.B.13)

Poslední část tabulky se týká práva dospělých dětí zasahovat do života rodičům. Pokud by zasahovaly, pak by to činily ženy třetí generace a ženy mající 1 dítě (17,8%). Neostřeji se vyslovily proti ženy se dvěma dětmi (celkově 86,7%) a ženy bez partnera a rozvedené (85,7%) – tyto ženy odpovídají vlastně celkově na dvě otázky v jedné – odmítly tímto zasahovat do života svých rodičů (ti jsou už velmi staří) a zároveň nechtějí zasahovat do života svých dětí, které se začínají osamostatňovat a nebo se před nedávnem osamostatnily. (Tab.B.13) A opět pokud některá generace odpoví kladně, je to třetí generace.

4.6 Tresty

Díky tomu, že má každá rodina svá interní pravidla pro vlastní fungování, vytvořila si i systém sankcionování, pokud dojde k porušení pravidel. Tvrdost trestů se také v různých rodinách liší. Pro některé rodiče jsou tělesné tresty zcela nepřijatelné, pro jiné jsou naopak nepostradatelnou součástí výchovy. Někteří lidé mají barvitě vzpomínky na své mládí, když je rodiče dlouhé minuty „hubovali“, mnohdy i lehce citově vydírali a děti si přály raději dostat rychle přes zadek a vše by bylo vyřešeno rychle a hned zapomenuto. Jiní si pamatují, jak museli naopak nosit vařečku rodiči, který měl „execuci“ vykonat.

Každá forma trestu má své klady i zápory a každý funguje v jiné rodině jinak. Sami rodiče se snaží hledat co nejefektivnější formu trestu, která se slučuje s jejich přesvědčením a zároveň je efektivní. V dnešní společnosti se v otázce výchovy uplatňuje individualistický přístup a jakási volnější výchova, která nemá děti svazovat a naopak jim má dát maximální možnost rozvoje. Přesto si myslíme, že děti potřebují nejen hranice, ale také sankce, pokud hranice překročí, aby si začaly uvědomovat, že se musejí naučit nést odpovědnost za své činy a chování.

Tělesné tresty jako výchovný prostředek schvaluje nejvíce poslední generace, ale 73,1% žen první generace tělesné tresty neschvaluje. Většina žen první generace již děti vychovala, vypovídaly tedy i podle své zkušenosti, avšak poslední generace hodnotí spíše teoreticky. Tělesné tresty schvalují nejvíce ženy žijící bez partnera a rozvedené (celkově 47,6%) a bezdětné ženy (celkově 43,4%). Nejostřeji proti se ze všech postavily ženy se 3 a více dětmi (35,7%) a ženy vdané (30,6%). (Tab.B.23)

Tabulka A.23

SCHVALUJE TĚLESNÉ TRESTY JAKO VÝCHOVNÝ PROSTŘEDEK
Q_29

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51
1-ano	7.7	7.7	4.5	6.3	13.7
2-spíše ano	24.9	17.3	29.9	25.4	25.5
3-spíše ne	42.9	50.0	37.3	42.9	43.1
4-ne	22.3	23.1	25.4	25.4	13.7
nevím	2.1	1.9	3.0	0.0	3.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	32.6	25.0	34.3	31.7	39.2
NE	65.2	73.1	62.7	68.3	56.9
Průměr na škále 1 - 4	2.82	2.90	2.86	2.87	2.59
Směrodatná odchylka	0.88	0.85	0.86	0.87	0.91
N pro průměr	228	51	65	63	49

4.7 Otázka sexuality řešená s dětmi

Otevřenost vztahu rodičů a dětí je možné sledovat i podle možnosti zeptat se rodičů téměř na cokoli. Pro mnoho rodičů je ale otázka sexuality natolik palčivá, že o ní raději vůbec nehovoří. Děti dokáží také vycítit, zda jsou odpovědi rodičů upřímné anebo také, zda jsou jim otázky nepříjemné nebo dokonce, zda rodiče rozčílí. Komunikace pak může probíhat normálně, jen některá témata zůstanou tabu.

Stává se, že děti, jejichž rodiče s nimi o otázkách sexuality nemluvili, se snaží se svými dětmi v těchto otázkách komunikovat více, protože si uvědomují jejich důležitost. „Když se děti chtějí dozvědět něco o sexualitě, nejde jim pouze o věcnou stránku problému, nýbrž zároveň – ne-li výlučně – o jejich vztahy k ostatním, hlásí se v tom jejich úzkosti, nejistota a nejasnosti.“ (Rogge, 2004:69)

4.8 Status člověka v souvislosti s rodinou

Jak jsme již několikrát zmínili, v dřívějších dobách bylo postavení rodiny dítěte nejdůležitějším faktorem, který jeho budoucí život ovlivňoval. Dnes má mladý člověk mnoho šancí, jak si pomoci v cestě životem, pokud chce dosáhnout více, než mu jeho orientační rodina mohla nabídnout. Není neobvyklé, že jablko spadne daleko od stromu a cesta mladého člověka může směřovat zcela jinam a do jiných společenských vrstev. Záleží hlavně na schopnostech člověka. „...jsou to však intelektuální schopnosti, co se proměnilo v základní statusotvornou složku.“ (Možný, 1999:95)

4.9 Děti opouštějí orientační rodinu a zakládají svou vlastní

Stává se, že během dospívání dětí si jejich rodiče všimnou proměny dítěte v téměř dospělého člověka mnohem později, než k ní dojde. Rodiče vidají své děti každý den, a proto si změny všimnou až za delší dobu. Navíc vidí rodiče své potomky stále jako své malé děti a snaží se jim podle svého nejlepšího úmyslu pomáhat. Pro rodiče je dospívání jejich dětí obtížné proto, že ustupují jako autorita do pozadí, jejich příkazy nejsou vždy bez debat plněny a jejich názory respektovány. Děti si pomalu vytvářejí své vlastní názory, které mohou být v rozporu s názory rodičů. Obě strany v takových situacích řeší konflikt loajality.

V rodině s dospělými dětmi by mělo dojít k novému ujasnění pravidel, protože se pozice všech členů rodiny posunuly. Naší hypotézou je, že si mladí lidé uvědomují, že vznikem své vlastní rodiny si začínají vytvářet svá vlastní pravidla, která by měla být rodiči respektována. Zpětně by pak mělo platit, že rodiče by měli být připraveni tato pravidla respektovat, i když to samozřejmě není jednoduché.

Toto nám potvrdily výsledky v tabulkách A,B.13, ve kterých se ukázala vysoká čísla

souhlasu všech generací naznačující jasné rozdělení rodiny rodičů a rodiny dětí a respektování jejich hranic a to oboustranně.

Podívejme se nyní na výsledky, kdy odešly ženy od rodičů a osamostatnily se. Otázky jsme rozdělili na dvě – první se týká založení vlastní domácnosti a druhá se týká finanční nezávislosti na rodičích, která by měla předcházet založení domácnosti a odchodu od rodičů.

Tabulka A.35
V KOLIKA LETECH ZALOŽILA VLASTNÍ DOMÁCNOST
Q_39

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	213	51	64	61	37
15	0.5	0.0	1.6	0.0	0.0
17	1.4	0.0	3.1	0.0	2.7
18	8.5	7.8	10.9	6.6	8.1
19	17.8	19.6	18.8	13.1	21.6
20	16.4	25.5	10.9	19.7	8.1
21	16.9	11.8	21.9	14.8	18.9
22	8.9	11.8	7.8	4.9	13.5
23	9.4	9.8	7.8	6.6	16.2
24	5.6	2.0	6.3	11.5	0.0
25	6.6	2.0	4.7	11.5	8.1
26	1.9	2.0	0.0	3.3	2.7
27	1.9	2.0	0.0	4.9	0.0
28	1.9	0.0	4.7	1.6	0.0
29	0.5	2.0	0.0	0.0	0.0
30	1.4	3.9	1.6	0.0	0.0
31	0.5	0.0	0.0	1.6	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Zatímco první generace zakládala vlastní domácnost hlavně ve 20ti a 19ti letech, hned druhá generace má nejvyšší číslo u 21 let, třetí zpět ve 20ti letech, ale čtvrtá se pohybuje buď v 19, nebo pak mezi 21. a 23. rokem. U třetí generace bylo několik žen, které založily vlastní domácnost i ve věku pozdějším – přes 10% se vyskytla možnost 24 a 25 let.

V průměrných číslech dosáhla nejvyššího průměrného čísla třetí generace (22,07 roku).

Tabulka A.36
V KOLIKA LETECH ZALOŽILA VLASTNÍ DOMÁCNOST
Q_39

(v průměrech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	213	51	64	61	37
Průměr	21.40	21.29	21.05	22.07	21.05
Směrodatná odchylka	2.81	2.91	2.88	2.92	2.24
N pro průměr	213	51	64	61	37

Nejnižší průměrný věk najdeme u žen se třemi a více dětmi (19,93roku), naopak nejvyšší průměrný věk založení vlastní domácnosti je u žen s jedním dítětem (22,2%) – vztáhneme-li toto číslo k rostoucímu počtu vysokoškoláků, ženy mající jedno dítě (zatím?) budou teoreticky mladší než ty s více dětmi, a proto je pravděpodobnější, že studovali VŠ a vlastní domácnost založily až po ukončení studia. (Tab.B.35)

Tabulka A.38
OD KOLIKA LET JE NEZÁVISLÁ NA RODIČÍCH
Q_40

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	215	50	63	59	43
16	0.5	2.0	0.0	0.0	0.0
17	2.8	8.0	3.2	0.0	0.0
18	23.7	20.0	31.7	27.1	11.6
19	24.7	30.0	19.0	23.7	27.9
20	15.3	18.0	17.5	10.2	16.3
21	7.0	6.0	7.9	6.8	7.0
22	5.6	4.0	6.3	1.7	11.6
23	7.9	10.0	1.6	10.2	11.6
24	5.1	0.0	3.2	8.5	9.3
25	6.0	2.0	9.5	8.5	2.3
26	1.4	0.0	0.0	3.4	2.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka A.39
OD KOLIKA LET JE NEZÁVISLÁ NA RODIČÍCH
Q_40

(v průměrech)	Celkem	Rok narození – kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	215	50	63	59	43
Průměr	20.19	19.52	19.94	20.59	20.77
Směrodatná odchylka	2.31	1.90	2.28	2.61	2.18
N pro průměr	215	50	63	59	43

Nejklassičtějším rokem finanční nezávislosti u první generace je 19 let (30%), ve druhé generaci je to o rok méně – 18 let (31,7%). V druhé generaci je zajímavé, že

jsme nezaznamenali proluku středního a vysokoškolského vzdělání, jako je tomu u dalších tří generací – ve věku 23 a 24 let je v každé generaci (ve třetí i věk 25 let) kromě té druhé kolem 10% žen, které se tedy finančně osamostatnily s ukončením VŠ studia, ale ve druhé je zmíněn jen věk 25 let z 9,5%. Celkově věk finanční nezávislosti stoupá.

30,8% žen se 3 a více dětmi je finančně nezávislých od 18ti let, i když v celkovém průměru takový rozdíl oproti jiným skupinám není. Nejvyšší věk finanční nezávislosti je u žen bez partnera a rozvedených (21 let). (Tab.B.38 a 39)

Většina párů dnes již spolu před svatbou žije, což vidíme jako přínosné, protože se poznají v běžných činnostech, musejí se spolu naučit řešit i každodenní provozní problémy a mohou si vyzkoušet, zda dokáží vedle svého partnera žít a tolerovat jeho či její nedostatky a oceňovat kladné stránky soužití. Přesto, že jsme přesvědčeni, že na soužití před svatbou není dnes již nic neobvyklého, respondentek jsme se zeptali.

Tabulka A.62
PŘEDSTAVITELNÉ MÍT DĚTI I MIMO MANŽELSTVÍ,
PŘEDSTAVITELNÉ ŽÍT S PARTNEREM PŘED SVATBOU,
PRÁVO HOMOSEXUÁLŮ NA VÝCHOVU DĚTÍ
Q_70 Q_71 Q_72

(v procentech)	Celkem	Rok narození - kategorie			
		1955-64	1965-74	1975-79	1980-85
Počet respondentů	233	52	67	63	51

PŘEDSTAVITELNÉ MIT DĚTI I MIMO MANŽELSTVÍ

1-ano	17.6	17.3	14.9	15.9	23.5
2-spíše ano	33.0	11.5	37.3	41.3	39.2
3-spíše ne	25.8	40.4	26.9	15.9	21.6
4-ne	19.3	30.8	14.9	23.8	7.8
nevím	4.3	0.0	6.0	3.2	7.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	50.6	28.8	52.2	57.1	62.7
NE	45.1	71.2	41.8	39.7	29.4
Průměr na škále 1 - 4	2.49	2.85	2.44	2.49	2.15
Směrodatná odchylka	1.01	1.05	0.95	1.04	0.91
N pro průměr	223	52	63	61	47

PŘEDSTAVITELNÉ ŽÍT S PARTNEREM PŘED SVATBOU

1-ano	96.1	92.3	95.5	100.0	96.1
2-spíše ano	2.6	7.7	1.5	0.0	2.0
3-spíše ne	1.3	0.0	3.0	0.0	2.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	98.7	100.0	97.0	100.0	98.0
NE	1.3	0.0	3.0	0.0	2.0
Průměr na škále 1 - 4	1.05	1.08	1.07	1.00	1.06
Směrodatná odchylka	0.27	0.27	0.36	0.00	0.31
N pro průměr	233	52	67	63	51

PRÁVO HOMOSEXUÁLŮ NA VÝCHOVU DĚTÍ

1-ano	15.0	13.5	11.9	12.7	23.5
2-spíše ano	38.6	30.8	43.3	41.3	37.3
3-spíše ne	21.0	25.0	20.9	19.0	19.6
4-ne	12.9	19.2	7.5	15.9	9.8
nevím	12.4	11.5	16.4	11.1	9.8
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	53.6	44.2	55.2	54.0	60.8
NE	33.9	44.2	28.4	34.9	29.4
Průměr na škále 1 - 4	2.36	2.57	2.29	2.43	2.17
Směrodatná odchylka	0.93	1.00	0.82	0.95	0.95
N pro průměr	204	46	56	56	46

Žádná z žen neodpověděla jasně záporně, ale ve druhé generaci odpověděla „spíše ne“ na předsvatební soužití 3% a v poslední generaci 2% žen.

Vysoké procento (7,1%) žen se třemi a více dětmi nevidí soužití před svatbou jako ideální, ty mají také o mnoho nižší procenta u jasného „ano“ (78,6%).

(Tab.B.62)

V představě mít děti i mimo manželství se projeví nejliberálnější ženy poslední generace a nejméně – 71,2% - ženy první generace.

Nejméně by si dokázaly představit děti mimo manželství ženy se třemi a více dětmi (35,7% ne a 42,9% spíše ne) a se dvěma dětmi (ne i spíše ne 29,6%). Nejvíce souhlasných odpovědí mají ženy bez partnera a rozvedené (ano 40,5%). (Tab.B.62)

Poslední část tabulky se týká velmi diskutované otázky, zda dát homosexuálům právo vychovávat děti. Nejmladší ženy ze vzorku by výchovu dětí homosexuálům přiznaly, ale první generace tak rozhodná není – mnoho se jich vyjádřilo i jasným nesouhlasem.

Nejvíce žen proti tomuto právu se postavilo ve skupině se dvěma dětmi (17,3%). Zvláštní vyrovnanost signalizující velkou protichůdnost názorů najdeme u žen se třemi a více dětmi – stejné procento (celkově 42,9%) se kloní jak k celkovému souhlasu, tak i k nesouhlasu. Názory jsou v této skupině nejvíce polarizované. Naopak nejtolerantnější je k homosexuálům skupina žen s jedním dítětem (celkově ano 68,9%). (Tab.B.62)

ZÁVĚR

V dotazníku jsme se snažili postihnout různorodé aspekty dnešní rodiny. Podle výsledků dotazníkové šetření můžeme říci, že ačkoli se nám ve většině otázek ukázaly at' již očekávané, nebo překvapivé výsledky, základní hodnoty, o které se dnešní rodina může opřít, zůstávají stejné.

Některé výsledky korespondují s očekávanými podle procesu modernizace. Podle časových os se nám potvrdilo, že ženy mají rychlé životní tempo a málo času samy pro sebe. Rychlý životní styl klade větší nároky i na jejich partnery .

Mladší generace jsou celkově tolerantnější, například u otázky týkající se různých možností partnerského soužití, které je možno považovat za rodinu, se vyslovily ženy poslední generace nejvíce tolerantněji k nesezdanému soužití i k soužití homosexuálů. Pro všechny generace je pro chápání rodiny důležitá přítomnost dětí, a nebo alespoň sňatek partnerů. Rodina má podle všech generací důležitou úlohu ve společnosti, ani toto číslo se výrazně nemění. Stejně tak najít si životního partnera je obtížné. Žena by také neměla zůstávat v nefungujícím vztahu jen kvůli dětem.

Nejvíce rozdílů jsme našli v odpovědích na otázky týkající se sexuality, jako například ochoty nakupovat v sexshopu nebo antikoncepce. Naopak iniciátorem sexu by měli být podle všech generací oba partneři.

Vzájemné dotýkání je nejobvyklejší u nejmladší generace – tyto ženy se často vodí s partnerem za ruku a většinou se vždy políbí při rozloučení. Mladší ženy také více očekávají spolupráci partnera v domácnosti. První generace, pokud očekává pomoc partnera, pak ji očekává v pracích, které jsou spojeny s údržbou domácnosti a vozidla.

Podle výsledků si myslíme, že komunikace je v rodině i v manželství či partnerství na celkem dobré úrovni. Podle výpovědí většiny žen oba partneři zahajují rozhovor, ženy se na své partnery obracejí, pokud mají starosti. Většina domácností je dnes bez většího rozdílu v generacích otevřená – nevadí jim neohlášené návštěvy. Partneři většinou reagují na projevy citů svých partnerech ve všech generacích spíše dostatečně, nejméně uspokojivě je to u první generace. Partneři žen první generace působí dle odpovědí respondentek jako nejméně

pozorní, ale může to být způsobeno i tím, že ženy této generace mají na své partnery mnohem menší nároky, než ženy z mladších generací.

V celkovém souhrnu výsledků můžeme konstatovat, že jsme zjistili názorové odchylky mezi generacemi, ale nemůžeme říci, že v zásadních otázkách, jako je například soužití partnerů nebo obracení se na partnera v případě problémů, se všechny čtyři generace shodly.

Dovolíme si tedy konstatovat, že základní hodnoty v rodinném a manželském či partnerském soužití zůstávají stejné. Naší základní hypotézou bylo, že ženy na malém městě stále uvidí v rodině i manželství důležitou hodnotu, a tak tomu skutečně je. Současná rodina prošla určitými změnami, nejde však o změny zásadní. S klidným svědomím můžeme říci, že podle výsledků našeho průzkumu není manželství ani rodina v krizi, jak se někteří autoři obávali.

POUŽITÁ LITERATURA

- ADLER, A. : *Smysl života*. Praha : Persona, 1995. ISBN 80-858009-34-6
- BRTNÍKOVÁ, M., ŠEDIVÝ, V. : *Moderní láska a sexualita, manželství a rodina*. Praha : Naše vojsko, 1985. ISBN 28-077-85
- DOLANSKÁ, DVOŘÁKOVÁ, FRYCOVÁ : *Sborník přenášek přednesených na 1.národní konferenci o znásilnění*. Praha: Electra, 2001.
- DRAPELA, V. J. : *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-606-3
- FOUCAULT, M. : *The History of Sexuality: Volume I: An Introduction*. New York: Vintage Books, 1978. ISBN-13: 978-0679724698
- FOUČKOVÁ, M. : *Já jsem*. Praha: Praha, 1997. ISBN 80-902177-1-0
- FROMM, E.: *Strach ze svobody*. Praha : Naše vojsko, 1993. ISBN 80-206-0290-9
- GUILLEBAUD, J., SZAREWSKÁ, A. : *Antikoncepce praktická příručka*. Praha : Victoria publ., 1996. ISBN 80-85865-55-6
- HAVLÍK, R.: *Úvod do sociologie*. Praha : Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0381-0
- KERN, H. a kol. : *Přehled psychologie*. Praha : Portál, 2000. ISBN 80-7178-426-5
- KOCOURKOVÁ, J. , RABUŠIC, L. : *Sňatek a rodina. zájem soukromý nebo veřejný?*. Praha : Přír.f.UK, 2006 ISBN 80-86561-93-3
- Kol. Autorů, *Ilustrovaná encyklopedie*. Praha : Encyklopedický dům, 1995. ISBN 80-901647-3-0
- KONEČNÁ, H. *On the Quest for Child*. Praha: TRITON, 2006. ISBN 80-7254-811-3
- KOPŘIVA, K.: *Lidský vztah jako součást profese*. Praha : Portál, 1997. ISBN 80-7178-150-9
- MATĚJČEK, Z. : *Dítě a rodina*. Praha : SPN, 1992 ISBN 80-04-25236-2
- MATĚJČEK, Z. : *Rodiče a děti*. Praha: AVICENUM, 1986. ISBN 08-011-86
- MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. : *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha : Grada 2002. ISBN 80-247-0332-7
- MOŽNÝ, I. : *Sociologie rodiny*. Praha : SLON, 1999. ISBN 80-85850-75-3

MOŽNÝ, I. : *Moderní rodina (mýty a skutečnosti)*. Brno : Blok, 1990. ISBN 47-004-90

PACHL, L. a kol. : *Malá abeceda rodiny*. Praha : Panorama, 1983. ISBN 11-107-83

PELCOVÁ, N. *Vzorce lidství*. Praha: ISV, 2001. ISBN 80-85866-64-1

PETROVÁ, I. : *Příjmová situace mladé rodiny* . In *Mládež, společnost a stát: čtvrtletník k problematice mládeže*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT ČR. 1995, s.22 ISSN 1210-6380

PLAŇAVA, I. : *Jak (to) spolu mluvíme (Psychologie dorozumívání i nedorozumění mezi lidmi)*. Brno: Masarykova univerzita Brno – FF, 1992. ISBN 80-210-0412-6

PLAŇAVA, I. : *Manželství a rodiny*. Brno : Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-039-2

PLAŇAVA, I. : *Spolu každý sám*. Praha : NLN, 1998. ISBN 80-7106-292-8

RIEGER, Z. , VYHNÁLKOVÁ, H. : *Ostrov Rodiny*. Hradec Králové : KONFRONTACE, 1997. ISBN 80-901773-8-7

ROGGE, J. U. : *Rodiče určují hranice*. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7178-990-9

SATIROVÁ, V. : *Kniha o rodině*. Praha : PRÁH a Brno: SVAN, 1994. ISBN 80-901325-0-2

SCHAFFER, H.R. *Rozhodujeme o dětech*. Praha: MPSV, 1994. ISBN 80-85529-10-6

SOBOTKOVÁ, I. : *Psychologie rodiny*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8

SOUKUP, HRDÝ, VODÁKOVÁ: *Sociální a kulturní antropologie*, Praha : SLON, 1994. ISBN 80-901424-1-9

TRÉLAUEN, B. : *Překonávání konfliktů v rodině*. Praha : Portál, 2005. ISBN 80-7178-935-6

Internetové zdroje:

www.wikipedia.org

www.czso.cz

www.amrp.cz

www.aktualne.cz

www.novinky.cz

www.sexuálně.cz

www.právo.cz

... the July 1990 issue of TIME magazine as part of the ...
... the ... generation of the 1990s.

PŘÍLOHY

Příloha č.1.

Cover of the July 16, 1990 issue of Time magazine, as part of the feature article discussing the twentysomething generation of the 1990s.

Příloha č.2 – Dotazník

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta, Katedra filozofie a společenských věd

Sociologický průzkum na téma rodiny a manželství

**Pro diplomovou práci ze
„Sociologie rodiny“**

**Prosím o vyplnění pouze ženy narozené v letech 1955 až
1985**

Dotazník je zcela anonymní. Po vyplnění ho můžete vložit a zalepit do obálky.

Předem velice děkuji za upřímné odpovědi a Váš čas.

Zpracovala Marcela Škábová

Když se řekne slovo rodina, napište 5 slov, které se Vám vybaví:

Když se řekne slovo rodina, jaká barva se Vám vybaví?.....

počet Vašich vlastních dětí:

☐ žádné	☐ jedno	☐ dvě	☐ tři	☐ Více:.....
--------------------------------	--------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

počet dětí v rodině, ve které žijete:

☐ žádné	☐ jedno	☐ dvě	☐ tři	☐ Více:.....
--------------------------------	--------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

počet dětí v rodině, ve které jste vyrůstala:

☐ žádné	☐ jedno	☐ dvě	☐ tři	☐ Více:.....
--------------------------------	--------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

1. Myslíte si, že je v současné době rodina dostatečně finančně podporovaná státem?

☐ ano	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

2. Myslíte si, že má v současné době rodina důležitou úlohu ve společnosti?

☐ ano	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

3. Myslíte si, že je v dnešní době těžké najít partnera pro život?

☐ ano	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

4. Berete následující případy jako rodinu?

Ano Ne Nevím

☐	☐	☐	Dva nesezdaní lidé stejného pohlaví(homosex.)žijící pohromadě
☐	☐	☐	Dva registrovaní partneři žijící pohromadě
☐	☐	☐	Dva nesezdaní lidé různého pohlaví žijící pohromadě
☐	☐	☐	Dva bezdětní manželé žijící ve společné domácnosti
☐	☐	☐	Dva nesezdaní lidé s dítětem žijící v jednom bytě
☐	☐	☐	Dva manželé s dítětem žijící v jednom bytě
☐	☐	☐	Dva manželé žijící odděleně

5. Myslíte si, že by měla žena s dětmi zůstat se svým partnerem, i když je ve vztahu s partnerem nespokojená?

☐ ano	☐ spíše ano	☐ spíše ne	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

6. Liší se manželská láska od milenecké?

☐ ano	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

Pokud ano, v čem:.....

7. Věříte v lásku na celý život?

☐ ano	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

8. Kdo by měl být v prvních letech života s dětmi na tzv. rodičovské

dovolené?

☐	matka	☐	otec	☐	střídavě	☐	nevím
--------------------------	-------	--------------------------	------	--------------------------	----------	--------------------------	-------

9. Jak důležité jsou podle Vás následující důvody k rozvodu:

zásadní/důležitý/nedůležitý			zásadní/důležitý/nedůležitý		
☐	☐	nevěra	☐	☐	vměšování rodičů partnera
☐	☐	rozdíl povah	☐	☐	vměšování kamarádů
☐	☐	sexuální nesoulad	☐	☐	odlišné zájmy
☐	☐	alkohol	☐	☐	poruchy komunikace
☐	☐	chorobné hráčství (gamblerství)	☐	☐	drogy
☐	☐	finanční problémy	☐	☐	nezaměstnanost
☐	☐	velké pracovní nasazení	☐	☐	nevole trávit společný čas
☐	jiné:				

10. Mají rodiče právo zasahovat do života svých dospělých dětí?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

11. Mají dospělé děti poslouchat příkazy svých rodičů?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

12. Mají dospělé děti právo zasahovat do života svých rodičů?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

13. Je ve Vaší generaci běžné, že partner vykonává bez problému tzv. "ženské práce"

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

14. Jaké práce by měl partner zastávat?

☐	nakupování	☐	žehlení	☐	péče o děti
☐	luxování	☐	vaření	☐	vyřizování na úřadech
☐	praní	☐	úklid	☐	jiné:

15. Kdo by měl být podle Vás iniciátorem sexu?

☐	muž	☐	žena	☐	oba	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	------	--------------------------	-----	--------------------------	-------

16. Upřednostňujete sexuální prožitek partnera před svým?

☐	vždy	☐	často	☐	občas	☐	zřídka	☐	nikdy
--------------------------	------	--------------------------	-------	--------------------------	-------	--------------------------	--------	--------------------------	-------

17. Dokázala byste si představit se ve Vašem dětství a mládí zeptat Vašich rodičů, zda spolu mají sex?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

18. Mluvili s Vámi rodiče o intimních otázkách?

☐	ano	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	----	--------------------------	-------

19. Na jaké základní položky byste rozdělila rozpočet Vaší domácnosti?

.....

20. Máte volné prostředky z rodinného rozpočtu, které jsou pouze pro Vaši osobní potřebu?

☐	nemám vlastní rodinu	☐	ano	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	----------------------	--------------------------	-----	--------------------------	----	--------------------------	-------

21. Byla byste ochotná dlouhodobě žít nepracujícího partnera?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

22. Je dostatek finančních prostředků nezbytnou podmínkou existence kvalitní rodiny?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

23. Měli by partneři navzájem znát výšku svých příjmů?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

24. Měli by být platy obou partnerů dánv do „společné kasy“?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

25. Kolik korun měsíčně utratíte za kosmetiku?.....Kč

26. Vyznačte na časové ose (24 hodin běžného všedního dne) čas, který Vám Vaše denní činnosti zabírají

06:00   09:00   12:00   15:00   18:00   21:00   24:00
03:00

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

27. Vyznačte na obdobné ose čas činností, kterými trávíte obvyklou neděli:

06:00   09:00   12:00   15:00   18:00   21:00   24:00
03:00

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

28. Na koho se obrátíte, když máte starosti (více možností) ?

☐	matka	☐	partner	☐	sourozenec	☐	kamarád/ka
☐	otec	☐	vlastní děti	☐	kolega v práci	☐	nikoho nemám

29. Schvalujete tělesné tresty jako výchovný prostředek?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

30. V případě, že by se s Vámi něco stalo, komu byste chtěla dát vědět jako prvním?

☐	rodičům	☐	rodičům i partnerovi	☐	dětem	☐	do práce
☐	partnerovi	☐	sourozencům	☐	nevím	☐	jinam:

31. Cítíte se šťastná?

☐	ano	☐	spíše ano	☐	spíše ne	☐	ne	☐	nevím
--------------------------	-----	--------------------------	-----------	--------------------------	----------	--------------------------	----	--------------------------	-------

32. Bydlíte:

☐	samostatně	☐	s Vašimi rodiči	☐	s rodiči partnera	☐	nevím
--------------------------	------------	--------------------------	-----------------	--------------------------	-------------------	--------------------------	-------

☐	v rodinném domě	☐	v bytě	☐	na ubytovně
--------------------------	-----------------	--------------------------	--------	--------------------------	-------------

33. Kolik místností (nepočítáme koupelnu a WC) obýváte:

jednu	dvě	tři	čtyři	Více:.....
-------	-----	-----	-------	------------

34. Do kterých místností nevodíte návštěvy?

do pracovny	ložnice	kuchyně	nevím	nevodím k nám domů návštěvy
-------------	---------	---------	-------	-----------------------------

35. Ve které části bytu se setkáváte se svými návštěvami?

kuchyně	obývací pokoj	pracovna	jídelna	Jinde:.....
---------	---------------	----------	---------	-------------

36. Máte doma svůj vlastní prostor?

vlastní místnost	vyhrazená část pokoje	nemám
------------------	-----------------------	-------

37. Má Váš partner svůj vlastní prostor?

vlastní místnost	vyhrazená část pokoje	nevýhrazená část pokoje	nemá	nemám partnera
------------------	-----------------------	-------------------------	------	----------------

38. Mají Vaše děti svůj vlastní prostor?

každé svůj pokoj	dětský pokoj dohromady	nemají svůj pokoj	nemám děti
------------------	------------------------	-------------------	------------

39. Pokud jste odešla od rodičů a založila vlastní domácnost, v kolika letech to bylo?.....

40. Pokud jste plně finančně nezávislá na rodičích, od kolika let?.....

41. Kdo u Vás hospodaří s penězi?

Já	partner	oba	nevím
----	---------	-----	-------

42. Jaké odezvy se Vám dostává od Vašeho partnera, když s ním probíráte své starosti?

Diskuse (řešení)	podpora	Pasivní naslouchání	Partner Vás odmítá vyslechnout	nevím
------------------	---------	---------------------	--------------------------------	-------

43. Kdo z vás (Vy a Váš partner) většinou začíná rozhovor?

Já	partner	oba	nevím
----	---------	-----	-------

44. Kdo z Vás ho většinou ukončuje?

Já	partner	oba	nevím
----	---------	-----	-------

45. Pokud dojde mezi Vámi k hádce, kdo nabízí smír?

vždy já	oba	většinou partner	nemám partnera
většinou já	vždy partner	nikdo	nevím

46. Chcete se svým současným partnerem zestárnout?

nemám nyní partnera	ano	ne
---------------------	-----	----

47. Přejete si, aby Váš současný partner byl u Vás v okamžik Vaší smrti?

☐ nemám nyní partnera	☐ ano	☐ ne
--	------------------------------	-----------------------------

48. Myslíte si, že hovoříte se svým partnerem o svých pocitech dostatečně?

☐ Ano	☐ spíše ano	☐ spíše ne	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

49. Myslíte si, že Váš partner vhodně reaguje na projevy Vašich citů?

☐ Ano	☐ spíše ano	☐ spíše ne	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

50. Jsou při Vašich hádkách přítomni další členové rodiny ?

☐ vždy	☐ často	☐ občas	☐ zřídka	☐ nikdy
-------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

51. Vodíte se s Vaším partnerem za ruku?

☐ vždy	☐ často	☐ občas	☐ zřídka	☐ nikdy
-------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

52. Když se s Vaším partnerem loučíte, políbíte se?

☐ vždy	☐ často	☐ občas	☐ zřídka	☐ nikdy
-------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------

53. Jak často máte se svým partnerem sexuální styk?

☐ vícekrát/den	☐ 2-3krát/týden	☐ 1krát/14dnů	☐ méně často
☐ denně	☐ 1krát/týden	☐ 1krát/měsíc	☐ nevím

54. Kdo je většinou jeho iniciátorem?

☐ Já	☐ partner	☐ oba	☐ nevím
-----------------------------	----------------------------------	------------------------------	--------------------------------

55. Jste spokojena se svým sexuálním životem?

☐ zcela	☐ částečně	☐ ne	☐ nevím
--------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

56. Co obvykle následuje (kromě hygieny) po styku?

☐ povídání	☐ usnutí	☐ odchod	☐ něco jiného:
-----------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------

57. V případě, že by Váš partner nechtěl děti a Vy ano, opustila byste ho?

☐ Ano	☐ spíše ano	☐ spíše ne	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

58. Jak byste rozdělila podíl na výchově dětí ve Vaší rodině mezi Vás a partnera?

☐ nemám děti	☐ převážně já	☐ převážně partner	☐ někdo jiný
☐ výhradně já	☐ na půl	☐ výhradně partner	☐ nevím

59. Přála byste si trávit dovolenou bez partnera?

☐ ano	☐ spíše ano	☐ spíše ne	☐ ne	☐ nevím
------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------	--------------------------------

60. Co pomůže, když přijde partner domů se špatnou náladou?.....

Co partnera zaručeně rozčílí?.....

61. Jsou pro Vás rodinné oslavy důležitou součástí rodinného života?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

62. Slavíte:

Vánoce	narozeniny	Sv.Valentýn	1.máj -- svátek lásky
MDZ	svátky	Den otců	neslavíme žádný z těchto svátků

63. Kdo se obvykle účastní oslavy narozenin (zakroužkujte):

Vaši rodiče	děti	sourozenci	přátelé	nevím
-------------	------	------------	---------	-------

64. Vadí Vašemu partnerovi, pokud k Vám domů přijde neohlášená návštěva?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

65. Vadí to Vám?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

66. Smějete se s Vaším partnerem společně některým situacím?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

67. Pokud máte narozeniny Vy, Váš partner:

nemám partnera	uvaří	koupí dárek	připraví oslavu doma	pozve mě na večeři
----------------	-------	-------------	----------------------	--------------------

68. Kdo z Vás určuje, kam pojedete na dovolenou?

já	partner	oba	nevím	nemám partnera
----	---------	-----	-------	----------------

69. Jaké je podle Vás dobré a reálné místo k seznámení se s partnerem?.....

70. Je pro Vás představitelné mít děti i mimo manželství?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

71. Je pro Vás představitelné žít s Vaším partnerem před svatbou?

ano	ne	nevím
-----	----	-------

72. Měli by mít gayové a lesbičky právo společně vychovávat děti?

ano	spíše ano	spíše ne	ne	nevím
-----	-----------	----------	----	-------

73. Dovedete si představit koupit si něco v sex shopu?

ano, sama od sebe	Ano, na přání partnera	ne	nevím
-------------------	------------------------	----	-------

74. Myslíte si, že je v dnešní době těžké najít partnera pouze na sex?

ano	ne	nevím
-----	----	-------

Ročník Vašeho narození:.....

zaměstnaná	nezaměstnaná	na mateřské	podnikatelka
------------	--------------	-------------	--------------

				dovolené		
--	--	--	--	----------	--	--

plat:

Do 10.000Kč	10.000 až 15.000Kč	15.000 až20.000Kč	nad 20.000Kč
-------------	-----------------------	----------------------	--------------

vzdělání:

Základní - ZS	Střední bez maturity	vysokoškolské
vyučena	střední s maturitou	Nedokončené základní

První sexuální styk (v kolika letech)?.....

Užíváte antikoncepci?

ano	ne	nevím
-----	----	-------

Žijete v současné době:

Bez partnera	S partnerem	V manželství	rozvedena
--------------	-------------	--------------	-----------

Náboženské vyznání:

věřící:(vyznání):.....	bez vyznání	nevím
------------------------	-------------	-------

V případě, že máte partnera, jeho vzdělání:

Základní - ZS	Střední bez maturity	vysokoškolské
vyučena	střední s maturitou	Nedokončené základní

Jaký je věkový rozdíl mezi Vámi:.....

V kolika letech jste poprvé vstupovala do manželství: .....

Kolik let žijete v současném manželství či partnerství:.....

V kolikátém manželství žijete?.....

V případě opakovaného manželství napište délku minulých manželství a počet dětí z těchto manželství.....

Velice děkuji za vyplnění dotazníku.

PŘÍLOHY - TABULKOVÁ ČÁST

**Tabulka B.1
POČET VLASTNÍCH DĚTÍ
Q_CHA**

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
žádné	32.6	59.5	62.9	5.8	100.0	0.0	0.0	0.0
1 dítě	19.3	19.0	10.0	24.8	0.0	100.0	0.0	0.0
2 děti	42.1	19.0	21.4	62.0	0.0	0.0	100.0	0.0
3 děti	5.6	2.4	5.7	6.6	0.0	0.0	0.0	92.9
4 děti a více	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

**Tabulka B.2
POČET DĚTÍ V RODINĚ, VE KTERÉ ŽIJE
Q_CHB**

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
žádné	22.7	47.6	35.7	6.6	59.2	6.7	5.1	0.0
1 dítě	20.2	16.7	14.3	24.8	5.3	86.7	1.0	21.4
2 děti	41.6	28.6	28.6	53.7	22.4	0.0	78.6	21.4
3 děti	8.2	2.4	12.9	7.4	7.9	2.2	5.1	50.0
4 děti a více	3.4	4.8	2.9	3.3	3.9	4.4	2.0	7.1
neví, bez odpovědi	3.9	0.0	5.7	4.1	1.3	0.0	8.2	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

**Tabulka B.3
POČET DĚTÍ V RODINĚ, VE KTERÉ VYRŮSTALA
Q_CHC**

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
žádné	1.3	0.0	4.3	0.0	2.6	0.0	0.0	7.1
1 dítě	8.2	9.5	11.4	5.8	11.8	13.3	3.1	7.1
2 děti	65.7	76.2	55.7	67.8	69.7	71.1	62.2	50.0
3 děti	18.5	4.8	21.4	21.5	10.5	11.1	28.6	14.3
4 děti a více	6.4	9.5	7.1	5.0	5.3	4.4	6.1	21.4
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.4
DOSTATEČNÁ FINANČNÍ PODPORA OD STÁTU
Q_1

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	9.4	7.1	11.4	9.1	11.8	4.4	9.2	14.3
ne	77.7	71.4	78.6	79.3	69.7	86.7	80.6	71.4
neví, bez odpovědi	12.9	21.4	10.0	11.6	18.4	8.9	10.2	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.5
DŮLEŽITÁ ÚLOHA RODINY VE SPOLEČNOSTI
Q_2

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	73.4	66.7	78.6	72.7	75.0	68.9	71.4	92.9
ne	16.7	19.0	14.3	17.4	15.8	17.8	18.4	7.1
neví, bez odpovědi	9.9	14.3	7.1	9.9	9.2	13.3	10.2	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.6
OBTÍŽNOST NAJÍT ŽIVOTNÍHO PARTNERA
Q_3

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	74.7	97.6	70.0	69.4	78.9	73.3	72.4	71.4
ne	10.3	2.4	12.9	11.6	13.2	11.1	8.2	7.1
neví, bez odpovědi	15.0	0.0	17.1	19.0	7.9	15.6	19.4	21.4
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.7
POVAŽUJÍ ZA 'RODINU'
Q_4A Q_4B Q_4C Q_4D Q_4E Q_4F Q_4G

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
2 nesezdání stejného pohlaví, společná domácnost	27.0	38.1	35.7	18.2	36.8	35.6	16.3	21.4
2 registrovaní partneři, společná domácnost	42.9	59.5	45.7	35.5	51.3	51.1	34.7	28.6
2 nesezdání různého pohlaví, společná domácnost	43.8	57.1	47.1	37.2	48.7	53.3	38.8	21.4
bezdětní manželé, společná domácnost	70.0	76.2	71.4	66.9	72.4	75.6	64.3	78.6
2 nesezdání s dítětem, společná domácnost	91.0	95.2	97.1	86.0	97.4	91.1	85.7	92.9
manželé s dítětem, společná domácnost	97.4	97.6	100.0	95.9	98.7	95.6	96.9	100.0
manželé žijící odděleně	5.2	2.4	8.6	4.1	7.9	0.0	5.1	7.1

Tabulka B.8
MĚLA BY ŽENA S DÍTĚTEM SETRVAT V NESPOKOJENÉM PARTNERSKÉM VZTAHU
Q_5

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	2.1	0.0	1.4	3.3	0.0	2.2	2.0	14.3
2-spíše ano	11.6	9.5	11.4	12.4	10.5	11.1	13.3	7.1
3-spíše ne	54.1	47.6	47.1	60.3	50.0	64.4	53.1	50.0
4-ne	25.8	40.5	32.9	16.5	31.6	20.0	25.5	14.3
neví, bez odpovědi	6.4	2.4	7.1	7.4	7.9	2.2	6.1	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	13.7	9.5	12.9	15.7	10.5	13.3	15.3	21.4
NE	79.8	88.1	80.0	76.9	81.6	84.4	78.6	64.3
Průměr na škále 1 - 4	3.11	3.32	3.20	2.97	3.23	3.05	3.09	2.75
Směrodatná odchylka	0.69	0.65	0.71	0.68	0.64	0.65	0.71	0.97
N pro průměr	218	41	65	112	70	44	92	12

Tabulka B.9
ROZDÍL MANŽELSKÁ LÁSKA - MILENECKÁ LÁSKA
Q_6

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	67.8	69.0	60.0	71.9	57.9	68.9	72.4	85.7
ne	15.9	16.7	21.4	12.4	21.1	11.1	15.3	7.1
neví, bez odpovědi	16.3	14.3	18.6	15.7	21.1	20.0	12.2	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.10
VĚŘÍ V LÁSKU NA CELÝ ŽIVOT
Q_7

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	68.7	52.4	74.3	71.1	73.7	62.2	67.3	71.4
ne	18.5	33.3	15.7	14.9	17.1	24.4	17.3	14.3
neví, bez odpovědi	12.9	14.3	10.0	14.0	9.2	13.3	15.3	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.11
KDO MÁ BÝT S DĚTI NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ
Q_8

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
matka	64.8	54.8	60.0	71.1	57.9	62.2	70.4	71.4
střídavě	33.9	45.2	38.6	27.3	42.1	35.6	27.6	28.6
neví, bez odpovědi	1.3	0.0	1.4	1.7	0.0	2.2	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.12A
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9A Q_9B Q_9C Q_9D

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

NEVERA

1-zásadní	27.5	33.3	32.9	22.3	32.9	24.4	26.5	14.3
2-důležitý	60.1	45.2	60.0	65.3	57.9	62.2	61.2	57.1
3-nedůležitý	11.6	16.7	7.1	12.4	6.6	13.3	12.2	28.6
neví, bez odpovědi	0.9	4.8	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.84	1.82	1.74	1.90	1.73	1.89	1.86	2.14
Směrodatná odchylka	0.61	0.71	0.58	0.58	0.58	0.61	0.61	0.66
N pro průměr	231	40	70	121	74	45	98	14

VMĚŠOVANI RODIČŮ PARTNERA

1-zásadní	14.6	19.0	15.7	12.4	15.8	17.8	10.2	28.6
2-důležitý	43.8	47.6	44.3	42.1	36.8	51.1	49.0	21.4
3-nedůležitý	38.6	26.2	40.0	42.1	43.4	31.1	36.7	50.0
neví, bez odpovědi	3.0	7.1	0.0	3.3	3.9	0.0	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.25	2.08	2.24	2.31	2.29	2.13	2.28	2.21
Směrodatná odchylka	0.70	0.70	0.71	0.69	0.74	0.69	0.65	0.89
N pro průměr	226	39	70	117	73	45	94	14

ROZDÍL POVAH

1-zásadní	14.6	9.5	15.7	15.7	15.8	20.0	9.2	28.6
2-důležitý	73.8	78.6	74.3	71.9	72.4	73.3	78.6	50.0
3-nedůležitý	9.9	9.5	10.0	9.9	10.5	6.7	9.2	21.4
neví, bez odpovědi	1.7	2.4	0.0	2.5	1.3	0.0	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.95	2.00	1.94	1.94	1.95	1.87	2.00	1.93
Směrodatná odchylka	0.50	0.45	0.51	0.51	0.52	0.50	0.44	0.73
N pro průměr	229	41	70	118	75	45	95	14

SEXUÁLNÍ NESOULAD

1-zásadní	83.3	85.7	78.6	85.1	80.3	86.7	84.7	78.6
2-důležitý	14.2	14.3	18.6	11.6	18.4	11.1	12.2	14.3
3-nedůležitý	1.7	0.0	2.9	1.7	1.3	2.2	1.0	7.1
neví, bez odpovědi	0.9	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.18	1.14	1.24	1.15	1.21	1.16	1.15	1.29
Směrodatná odchylka	0.43	0.35	0.49	0.40	0.44	0.42	0.38	0.61
N pro průměr	231	42	70	119	76	45	96	14

Tabulka B.12B
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9E Q_9F Q_9G Q_9H

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

ALKOHOL

1-zásadní	86.7	88.1	85.7	86.8	82.9	93.3	86.7	85.7
2-důležitý	11.6	11.9	12.9	10.7	15.8	6.7	10.2	14.3
3-nedůležitý	0.4	0.0	1.4	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0
neví,bez odpovědi	1.3	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.13	1.12	1.16	1.11	1.18	1.07	1.11	1.14
Směrodatná odchylka	0.35	0.33	0.40	0.31	0.42	0.25	0.31	0.36
N pro průměr	230	42	70	118	76	45	95	14

CHOROBNE HRÁČSTVÍ (GAMBLERSTVÍ)

1-zásadní	3.9	9.5	4.3	1.7	6.6	6.7	1.0	0.0
2-důležitý	53.2	47.6	52.9	55.4	50.0	51.1	59.2	35.7
3-nedůležitý	40.8	38.1	42.9	40.5	40.8	42.2	36.7	64.3
neví,bez odpovědi	2.1	4.8	0.0	2.5	2.6	0.0	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.38	2.30	2.39	2.40	2.35	2.36	2.37	2.64
Směrodatná odchylka	0.56	0.65	0.57	0.53	0.61	0.61	0.51	0.50
N pro průměr	228	40	70	118	74	45	95	14

FINANČNÍ PROBLEMY

1-zásadní	2.1	0.0	2.9	2.5	1.3	6.7	0.0	7.1
2-důležitý	48.9	57.1	50.0	45.5	52.6	46.7	48.0	42.9
3-nedůležitý	45.9	38.1	47.1	47.9	43.4	44.4	48.0	50.0
neví,bez odpovědi	3.0	4.8	0.0	4.1	2.6	2.2	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.45	2.40	2.44	2.47	2.43	2.39	2.50	2.43
Směrodatná odchylka	0.54	0.50	0.56	0.55	0.53	0.62	0.50	0.65
N pro průměr	226	40	70	116	74	44	94	14

VELKÉ PRACOVNÍ NASAZENÍ

1-zásadní	15.0	19.0	14.3	14.0	15.8	20.0	11.2	21.4
2-důležitý	57.5	57.1	60.0	56.2	57.9	57.8	59.2	42.9
3-nedůležitý	25.8	21.4	25.7	27.3	25.0	17.8	28.6	35.7
neví,bez odpovědi	1.7	2.4	0.0	2.5	1.3	4.4	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.11	2.02	2.11	2.14	2.09	1.98	2.18	2.14
Směrodatná odchylka	0.64	0.65	0.63	0.64	0.64	0.64	0.61	0.77
N pro průměr	229	41	70	118	75	43	97	14

Tabulka B.12C
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9I Q_9J Q_9K

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

VMĚŠOVÁNÍ KAMARADU

1-zásadní	10.3	7.1	14.3	9.1	13.2	6.7	9.2	14.3
2-důležitý	45.1	57.1	37.1	45.5	35.5	48.9	52.0	35.7
3-nedůležitý	41.6	33.3	48.6	40.5	50.0	37.8	35.7	50.0
neví, bez odpovědi	3.0	2.4	0.0	5.0	1.3	6.7	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.32	2.27	2.34	2.33	2.37	2.33	2.27	2.36
Směrodatná odchylka	0.66	0.59	0.72	0.65	0.71	0.61	0.63	0.74
N pro průměr	226	41	70	115	75	42	95	14

ODLIŠNÉ ZAJMY

1-zásadní	1.3	4.8	0.0	0.8	2.6	0.0	1.0	0.0
2-důležitý	30.5	23.8	37.1	28.9	28.9	37.8	29.6	21.4
3-nedůležitý	65.2	66.7	62.9	66.1	65.8	60.0	65.3	78.6
neví, bez odpovědi	3.0	4.8	0.0	4.1	2.6	2.2	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.66	2.65	2.63	2.68	2.65	2.61	2.67	2.79
Směrodatná odchylka	0.50	0.58	0.49	0.49	0.53	0.49	0.49	0.43
N pro průměr	226	40	70	116	74	44	94	14

PORUCHY KOMUNIKACE

1-zásadní	34.8	45.2	42.9	26.4	40.8	26.7	33.7	35.7
2-důležitý	53.2	47.6	50.0	57.0	50.0	60.0	53.1	50.0
3-nedůležitý	8.6	4.8	5.7	11.6	6.6	11.1	8.2	14.3
neví, bez odpovědi	3.4	2.4	1.4	5.0	2.6	2.2	5.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.73	1.59	1.62	1.84	1.65	1.84	1.73	1.79
Směrodatná odchylka	0.61	0.59	0.60	0.62	0.61	0.61	0.61	0.70
N pro průměr	225	41	69	115	74	44	93	14

Tabulka B.12D
DŮVODY K ROZCHODU - DŮLEŽITOST
Q_9L Q_9M Q_9N

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

DROGY

1-zásadní	87.6	90.5	87.1	86.8	85.5	86.7	88.8	92.9
2-důležitý	9.4	7.1	11.4	9.1	11.8	8.9	8.2	7.1
3-nedůležitý	1.3	0.0	1.4	1.7	1.3	0.0	2.0	0.0
neví,bez odpovědi	1.7	2.4	0.0	2.5	1.3	4.4	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.12	1.07	1.14	1.13	1.15	1.09	1.12	1.07
Směrodatná odchylka	0.37	0.26	0.39	0.38	0.39	0.29	0.39	0.27
N pro průměr	229	41	70	118	75	43	97	14

NEZAMĚSTNANOST

1-zásadní	6.0	11.9	5.7	4.1	9.2	4.4	3.1	14.3
2-důležitý	44.6	40.5	48.6	43.8	40.8	48.9	48.0	28.6
3-nedůležitý	46.8	42.9	45.7	48.8	47.4	44.4	45.9	57.1
neví,bez odpovědi	2.6	4.8	0.0	3.3	2.6	2.2	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	2.42	2.33	2.40	2.46	2.39	2.41	2.44	2.43
Směrodatná odchylka	0.61	0.69	0.60	0.58	0.66	0.58	0.56	0.76
N pro průměr	227	40	70	117	74	44	95	14

NEVOLE TRAVIT SPOLEČNÝ ČAS

1-zásadní	26.6	35.7	30.0	21.5	42.1	24.4	19.4	0.0
2-důležitý	55.8	50.0	60.0	55.4	46.1	64.4	58.2	64.3
3-nedůležitý	15.5	14.3	10.0	19.0	11.8	6.7	19.4	35.7
neví,bez odpovědi	2.1	0.0	0.0	4.1	0.0	4.4	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 3	1.89	1.79	1.80	1.97	1.70	1.81	2.00	2.36
Směrodatná odchylka	0.65	0.68	0.60	0.65	0.67	0.55	0.64	0.50
N pro průměr	228	42	70	116	76	43	95	14

Tabulka B.13
PRÁVO RODIČŮ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA DOSPĚLÝCH DĚTÍ, PRÁVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ POSLOUCHAT PŘÍKAZY RODIČŮ, PRÁVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA SVÝCH RODIČŮ
 Q_10 Q_11 Q_12

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

PRÁVO RODIČŮ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA DOSPĚLÝCH DĚTÍ

1-ano	3.9	2.4	2.9	5.0	3.9	4.4	3.1	7.1
2-spíše ano	8.2	19.0	10.0	3.3	13.2	8.9	5.1	0.0
3-spíše ne	59.2	54.8	67.1	56.2	60.5	62.2	58.2	50.0
4-ne	28.3	23.8	20.0	34.7	22.4	24.4	32.7	42.9
nevím	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.0	21.4	12.9	8.3	17.1	13.3	8.2	7.1
NE	87.6	78.6	87.1	90.9	82.9	86.7	90.8	92.9
Průměr na škále 1 - 4	3.13	3.00	3.04	3.22	3.01	3.07	3.22	3.29
Směrodatná odchylka	0.71	0.73	0.65	0.74	0.72	0.72	0.68	0.83
N pro průměr	232	42	70	120	76	45	97	14

PRÁVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ POSLOUCHAT PŘÍKAZY RODIČŮ

1-ano	2.1	0.0	0.0	4.1	0.0	2.2	3.1	7.1
2-spíše ano	20.2	33.3	20.0	15.7	27.6	15.6	17.3	14.3
3-spíše ne	48.9	47.6	52.9	47.1	50.0	48.9	48.0	50.0
4-ne	22.7	19.0	14.3	28.9	15.8	22.2	27.6	28.6
nevím	6.0	0.0	12.9	4.1	6.6	11.1	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	22.3	33.3	20.0	19.8	27.6	17.8	20.4	21.4
NE	71.7	66.7	67.1	76.0	65.8	71.1	75.5	78.6
Průměr na škále 1 - 4	2.98	2.86	2.93	3.05	2.87	3.02	3.04	3.00
Směrodatná odchylka	0.74	0.72	0.63	0.80	0.67	0.73	0.77	0.88
N pro průměr	219	42	61	116	71	40	94	14

PRÁVO DOSPĚLÝCH DĚTÍ ZASAHOVAT DO ŽIVOTA SVÝCH RODIČŮ

1-ano	3.0	2.4	1.4	4.1	2.6	4.4	3.1	0.0
2-spíše ano	9.9	9.5	10.0	9.9	13.2	13.3	6.1	7.1
3-spíše ne	51.5	57.1	62.9	43.0	63.2	51.1	46.9	21.4
4-ne	32.2	28.6	21.4	39.7	19.7	26.7	39.8	64.3
nevím	3.4	2.4	4.3	3.3	1.3	4.4	4.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.9	11.9	11.4	14.0	15.8	17.8	9.2	7.1
NE	83.7	85.7	84.3	82.6	82.9	77.8	86.7	85.7
Průměr na škále 1 - 4	3.17	3.15	3.09	3.22	3.01	3.05	3.29	3.62
Směrodatná odchylka	0.73	0.69	0.62	0.80	0.67	0.79	0.73	0.65
N pro průměr	225	41	67	117	75	43	94	13

Tabulka B.14
PARTNER VYKONÁVÁ BĚŽNÉ 'ŽENSKÉ PRÁCE'
Q_13

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	13.3	11.9	14.3	13.2	19.7	6.7	12.2	7.1
2-spíše ano	38.6	31.0	41.4	39.7	38.2	44.4	39.8	14.3
3-spíše ne	36.5	40.5	30.0	38.8	26.3	42.2	37.8	64.3
4-ne	9.4	11.9	11.4	7.4	10.5	6.7	10.2	7.1
nevím	2.1	4.8	2.9	0.8	5.3	0.0	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	51.9	42.9	55.7	52.9	57.9	51.1	52.0	21.4
NE	45.9	52.4	41.4	46.3	36.8	48.9	48.0	71.4
Průměr na škále 1 - 4	2.43	2.55	2.40	2.41	2.29	2.49	2.46	2.77
Směrodatná odchylka	0.84	0.88	0.88	0.81	0.93	0.73	0.84	0.72
N pro průměr	228	40	68	120	72	45	98	13

Tabulka B.15
JAKÉ PRÁCE BY MĚL PARTNER ZASTÁVAT
Q_14A Q_14B Q_14C Q_14D Q_14E Q_14F Q_14G Q_14H Q_14I

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nakupování	72.5	73.8	74.3	71.1	72.4	84.4	67.3	71.4
luxování	55.4	61.9	58.6	51.2	64.5	55.6	51.0	35.7
praní	16.7	33.3	14.3	12.4	23.7	13.3	14.3	7.1
žehlení	13.3	21.4	15.7	9.1	17.1	8.9	12.2	14.3
vaření	51.1	66.7	55.7	43.0	61.8	64.4	39.8	28.6
úklid	50.6	61.9	48.6	47.9	52.6	57.8	46.9	42.9
péče o děti	82.0	81.0	81.4	82.6	80.3	88.9	81.6	71.4
vyřizování na úřadech	72.5	83.3	70.0	70.2	78.9	73.3	68.4	64.3
jiné	17.2	16.7	17.1	17.4	15.8	13.3	18.4	28.6

Tabulka B.16
KDO BY MĚL BÝT INICIÁTOREM SEXU
Q_15

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
muž	3.4	4.8	4.3	2.5	3.9	0.0	4.1	7.1
žena	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	2.2	0.0	0.0
oba	95.3	95.2	95.7	95.0	96.1	97.8	93.9	92.9
neví, bez odpovědi	0.9	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.17
UPŘEDNOSTŇUJE PARTNERŮV SEX. PROŽITEK PŘED VLASTNÍM
Q_16

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
1-vždy	4.7	4.8	4.3	5.0	6.6	4.4	4.1	0.0
2-často	18.9	31.0	14.3	17.4	18.4	20.0	16.3	35.7
3-občas	53.6	42.9	58.6	54.5	53.9	55.6	51.0	64.3
4-zřídka	17.2	14.3	17.1	18.2	14.5	11.1	24.5	0.0
5-nikdy	5.2	4.8	5.7	5.0	5.3	8.9	4.1	0.0
neví, bez odpovědi	0.4	2.4	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.99	2.83	3.06	3.01	2.93	3.00	3.08	2.64
Směrodatná odchylka	0.87	0.92	0.85	0.87	0.91	0.93	0.86	0.50
N pro průměr	232	41	70	121	75	45	98	14

Tabulka B.18
PŘEDSTAVIT SI V MLÁDÍ, DĚTSTVÍ - DOTAZ RODIČŮM,ZDA MAJÍ SEX
Q_17

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	6.0	4.8	10.0	4.1	10.5	4.4	3.1	7.1
2-spíše ano	7.7	19.0	5.7	5.0	10.5	8.9	6.1	0.0
3-spíše ne	24.5	28.6	21.4	24.8	34.2	20.0	19.4	21.4
4-ne	58.8	45.2	60.0	62.8	42.1	60.0	69.4	71.4
nevím	3.0	2.4	2.9	3.3	2.6	6.7	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	13.7	23.8	15.7	9.1	21.1	13.3	9.2	7.1
NE	83.3	73.8	81.4	87.6	76.3	80.0	88.8	92.9
Průměr na škále 1 - 4	3.40	3.17	3.35	3.51	3.11	3.45	3.58	3.57
Směrodatná odchylka	0.88	0.92	0.99	0.78	0.99	0.86	0.75	0.85
N pro průměr	226	41	68	117	74	42	96	14

Tabulka B.19
RODIČE MLUVILI O INTIMNÍCH OTÁZKÁCH
Q_18

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	31.8	40.5	35.7	26.4	43.4	28.9	26.5	14.3
ne	65.7	59.5	61.4	70.2	53.9	68.9	70.4	85.7
neví, bez odpovědi	2.6	0.0	2.9	3.3	2.6	2.2	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.20
MÁ VOLNÉ PROSTŘEDKY Z ROD. ROZPOČTU PRO OSOBNÍ POTŘEBU
Q_20

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nemá vlastní rodinu	18.9	42.9	35.7	0.8	52.6	2.2	3.1	0.0
ano	67.0	52.4	55.7	78.5	46.1	75.6	81.6	50.0
ne	12.9	4.8	7.1	19.0	1.3	17.8	15.3	42.9
neví, bez odpovědi	1.3	0.0	1.4	1.7	0.0	4.4	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.21A
OCHOTA DLOUHODOBĚ ŽIVIT NEPRACUJÍCÍHO PARTNERA, FINANČNÍ PROSTŘEDKY PODMÍNKOU PRO KVALITNÍ RODINU
Q 21 Q 22

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

OCHOTA DLOUHODOBĚ ŽIVIT NEPRACUJÍCÍHO PARTNERA

1-ano	6.4	0.0	4.3	9.9	3.9	2.2	10.2	7.1
2-spíše ano	19.3	21.4	14.3	21.5	14.5	20.0	22.4	21.4
3-spíše ne	38.2	31.0	37.1	41.3	42.1	46.7	30.6	42.9
4-ne	27.0	38.1	32.9	19.8	28.9	22.2	29.6	14.3
nevím	9.0	9.5	11.4	7.4	10.5	8.9	7.1	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	25.8	21.4	18.6	31.4	18.4	22.2	32.7	28.6
NE	65.2	69.0	70.0	61.2	71.1	68.9	60.2	57.1
Průměr na škále 1 - 4	2.94	3.18	3.11	2.77	3.07	2.98	2.86	2.75
Směrodatná odchylka	0.89	0.80	0.85	0.91	0.82	0.76	1.00	0.87
N pro průměr	212	38	62	112	68	41	91	12

FINANČNÍ PROSTŘEDKY PODMÍNKOU PRO KVALITNÍ RODINU

1-ano	18.9	21.4	12.9	21.5	9.2	22.2	24.5	21.4
2-spíše ano	53.6	45.2	61.4	52.1	64.5	57.8	46.9	28.6
3-spíše ne	16.7	21.4	20.0	13.2	18.4	13.3	16.3	21.4
4-ne	9.0	9.5	2.9	12.4	5.3	4.4	12.2	21.4
nevím	1.7	2.4	2.9	0.8	2.6	2.2	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	72.5	66.7	74.3	73.6	73.7	80.0	71.4	50.0
NE	25.8	31.0	22.9	25.6	23.7	17.8	28.6	42.9
Průměr na škále 1 - 4	2.16	2.20	2.13	2.17	2.20	2.00	2.16	2.46
Směrodatná odchylka	0.84	0.90	0.67	0.91	0.68	0.75	0.94	1.13
N pro průměr	229	41	68	120	74	44	98	13

Tabulka B.21B
MAJÍ PARTNEŘI ZNÁT VÝŠKU SVÉHO PŘÍJMU, MAJÍ BÝT PLATY PARTNERŮ VE 'SPOLEČNÉ KASE'
 Q_23 Q_24

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

MAJÍ PARTNEŘI ZNAT VÝŠKU SVÉHO PŘÍJMU

1-ano	61.4	64.3	44.3	70.2	53.9	66.7	67.3	42.9
2-spíše ano	34.8	33.3	45.7	28.9	40.8	28.9	31.6	42.9
3-spíše ne	1.3	0.0	4.3	0.0	0.0	4.4	0.0	7.1
4-ne	1.3	0.0	2.9	0.8	1.3	0.0	1.0	7.1
nevím	1.3	2.4	2.9	0.0	3.9	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	96.1	97.6	90.0	99.2	94.7	95.6	99.0	85.7
NE	2.6	0.0	7.1	0.8	1.3	4.4	1.0	14.3
Průměr na škále 1 - 4	1.42	1.34	1.65	1.31	1.47	1.38	1.35	1.79
Směrodatná odchylka	0.59	0.48	0.71	0.52	0.58	0.58	0.54	0.89
N pro průměr	230	41	68	121	73	45	98	14

MAJÍ BÝT PLATY PARTNERŮ VE 'SPOLEČNÉ KASE'

1-ano	42.1	42.9	21.4	53.7	32.9	31.1	57.1	21.4
2-spíše ano	41.2	40.5	45.7	38.8	38.2	51.1	36.7	57.1
3-spíše ne	7.7	4.8	15.7	4.1	13.2	8.9	2.0	14.3
4-ne	3.9	4.8	7.1	1.7	5.3	2.2	3.1	7.1
nevím	5.2	7.1	10.0	1.7	10.5	6.7	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	83.3	83.3	67.1	92.6	71.1	82.2	93.9	78.6
NE	11.6	9.5	22.9	5.8	18.4	11.1	5.1	21.4
Průměr na škále 1 - 4	1.72	1.69	2.10	1.53	1.90	1.81	1.51	2.07
Směrodatná odchylka	0.78	0.80	0.86	0.66	0.87	0.71	0.69	0.83
N pro průměr	221	39	63	119	68	42	97	14

Tabulka B.22
KDYŽ MÁ STAROSTI, OBRÁTÍ SE
 Q_28A Q_28B Q_28C Q_28D Q_28E Q_28F Q_28G Q_28H

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
na matku	46.8	57.1	60.0	35.5	72.4	48.9	30.6	14.3
na otce	13.7	21.4	14.3	10.7	18.4	15.6	11.2	0.0
na partnera	73.0	33.3	80.0	82.6	72.4	55.6	81.6	71.4
na vlastní děti	11.6	7.1	4.3	17.4	0.0	4.4	19.4	42.9
na sourozence	29.6	35.7	37.1	23.1	36.8	26.7	25.5	28.6
na kolegu v práci	12.4	9.5	17.1	10.7	17.1	6.7	12.2	7.1
na kamaráda/kamarádku	64.4	81.0	71.4	54.5	77.6	68.9	53.1	57.1
na nikoho/nikoho nemá	0.9	4.8	0.0	0.0	0.0	4.4	0.0	0.0

Tabulka B.23
SCHVALUJE TĚLESNÉ TRESTY JAKO VÝCHOVNÝ PROSTŘEDEK
Q_29

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	7.7	14.3	8.6	5.0	11.8	2.2	7.1	7.1
2-spíše ano	24.9	33.3	27.1	20.7	31.6	28.9	18.4	21.4
3-spíše ne	42.9	40.5	47.1	41.3	40.8	44.4	45.9	28.6
4-ne	22.3	9.5	15.7	30.6	14.5	20.0	27.6	35.7
nevím	2.1	2.4	1.4	2.5	1.3	4.4	1.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	32.6	47.6	35.7	25.6	43.4	31.1	25.5	28.6
NE	65.2	50.0	62.9	71.9	55.3	64.4	73.5	64.3
Průměr na škále 1 - 4	2.82	2.46	2.71	3.00	2.59	2.86	2.95	3.00
Směrodatná odchylka	0.88	0.87	0.84	0.86	0.89	0.77	0.87	1.00
N pro průměr	228	41	69	118	75	43	97	13

Tabulka B.24
KOHO BY INFORMOVALA JAKO PRVNÍHO ,KDYBY SE NĚCO STALO
Q_30A Q_30B Q_30C Q_30D Q_30E Q_30F Q_30G Q_30H

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
rodiče	10.3	26.2	7.1	6.6	19.7	6.7	5.1	7.1
partnera	36.1	9.5	20.0	54.5	13.2	33.3	52.0	57.1
rodiče a partnera	46.8	42.9	64.3	38.0	68.4	53.3	32.7	7.1
sourozence	8.2	19.0	4.3	6.6	13.2	11.1	4.1	0.0
děti	15.5	23.8	8.6	16.5	0.0	20.0	22.4	35.7
neví	1.7	2.4	1.4	1.7	0.0	2.2	2.0	7.1
v práci	1.3	7.1	0.0	0.0	2.6	0.0	1.0	0.0
někoho jiného	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	2.2	0.0	0.0

Tabulka B.25
CÍTÍ SE ŠTASTNÁ
Q_31

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	36.9	19.0	40.0	41.3	40.8	24.4	40.8	28.6
2-spíše ano	44.6	47.6	47.1	42.1	40.8	57.8	40.8	50.0
3-spíše ne	11.2	19.0	8.6	9.9	14.5	6.7	11.2	7.1
4-ne	3.9	7.1	2.9	3.3	3.9	6.7	2.0	7.1
nevím	3.4	7.1	1.4	3.3	0.0	4.4	5.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	81.5	66.7	87.1	83.5	81.6	82.2	81.6	78.6
NE	15.0	26.2	11.4	13.2	18.4	13.3	13.3	14.3
Průměr na škále 1 - 4	1.81	2.15	1.74	1.74	1.82	1.95	1.73	1.92
Směrodatná odchylka	0.79	0.84	0.74	0.78	0.83	0.79	0.75	0.86
N pro průměr	225	39	69	117	76	43	93	13

Tabulka B.26
BYDLÍ
Q_32A

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
samostatně	75.1	73.8	68.6	79.3	63.2	75.6	83.7	78.6
s rodiči	12.4	26.2	18.6	4.1	26.3	4.4	5.1	14.3
s rodiči partnera	5.2	0.0	5.7	6.6	5.3	11.1	3.1	0.0
neví, bez odpovědi	7.3	0.0	7.1	9.9	5.3	8.9	8.2	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.27
BYDLÍ
Q 32B

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
v rodinném domě	45.5	28.6	32.9	58.7	31.6	46.7	53.1	64.3
v bytě	46.8	57.1	57.1	37.2	50.0	48.9	44.9	35.7
na ubytovně	2.1	7.1	2.9	0.0	6.6	0.0	0.0	0.0
bez odpovědi	5.6	7.1	7.1	4.1	11.8	4.4	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.28
KOLIK OBÝVÁ MÍSTNOSTÍ
Q_33

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1	5.2	21.4	2.9	0.8	13.2	2.2	1.0	0.0
2	11.6	14.3	17.1	7.4	19.7	15.6	5.1	0.0
3	32.6	28.6	41.4	28.9	32.9	33.3	30.6	42.9
4	32.6	28.6	31.4	34.7	22.4	37.8	38.8	28.6
5	18.0	7.1	7.1	28.1	11.8	11.1	24.5	28.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.29
KOLIK OBÝVÁ MÍSTNOSTÍ
Q_33

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
Průměr	3.47	2.86	3.23	3.82	3.00	3.40	3.81	3.86
Směrodatná odchylka	1.07	1.26	0.92	0.96	1.20	0.96	0.90	0.86
N pro průměr	233	42	70	121	76	45	98	14

Tabulka B.30
DO KTERÝCH MÍSTNOSTÍ NEVODÍ NÁVŠTĚVY
Q_34A Q_34B Q_34C Q_34D Q_34E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
do pracovny	8.6	9.5	8.6	8.3	11.8	6.7	7.1	7.1
do ložnice	80.3	66.7	74.3	88.4	69.7	84.4	86.7	78.6
do kuchyně	3.4	9.5	0.0	3.3	3.9	0.0	5.1	0.0
neví, bez odpovědi	8.6	9.5	11.4	6.6	10.5	6.7	8.2	7.1
nevodí návštěvy vůbec	3.9	4.8	5.7	2.5	6.6	0.0	3.1	7.1

Tabulka B.31
VE KTERÉ ČÁSTI BYTU SE SETKÁVÁ S NÁVŠTĚVAMI
Q_35A Q_35B Q_35C Q_35D Q_35E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
kuchyň	36.5	38.1	42.9	32.2	36.8	33.3	34.7	57.1
obývací pokoj	88.8	85.7	85.7	91.7	88.2	91.1	89.8	78.6
pracovna	5.2	4.8	1.4	7.4	3.9	2.2	7.1	7.1
jídelna	10.3	9.5	10.0	10.7	11.8	11.1	10.2	0.0
jinde	4.3	9.5	2.9	3.3	7.9	0.0	4.1	0.0

Tabulka B.32
MÁ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_36

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
vlastní místnost	25.8	59.5	28.6	12.4	48.7	17.8	13.3	14.3
vyhrazená část pokoje	18.5	16.7	18.6	19.0	22.4	6.7	16.3	50.0
nemá vyhrazený prostor	54.5	21.4	51.4	67.8	27.6	75.6	68.4	35.7
bez odpovědi	1.3	2.4	1.4	0.8	1.3	0.0	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.33
PARTNER MÁ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_37

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
vlastní místnost	23.2	9.5	31.4	23.1	31.6	11.1	23.5	14.3
vyhrazená část pokoje	20.2	7.1	20.0	24.8	17.1	13.3	21.4	50.0
nevyhrazená část pokoje	3.9	0.0	5.7	4.1	3.9	8.9	2.0	0.0
nemá vyhrazený prostor	41.2	21.4	41.4	47.9	26.3	53.3	48.0	35.7
nemá partnera	10.7	57.1	1.4	0.0	21.1	11.1	4.1	0.0
bez odpovědi	0.9	4.8	0.0	0.0	0.0	2.2	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.34
DĚTI MAJÍ DOMA VLASTNÍ PROSTOR
Q_38

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
každé svůj pokoj	39.5	33.3	18.6	53.7	2.6	73.3	51.0	50.0
dětský pokoj dohromady	21.5	7.1	14.3	30.6	0.0	6.7	42.9	35.7
nemají vlastní pokoj	4.3	0.0	4.3	5.8	0.0	15.6	1.0	14.3
nemá děti	28.8	50.0	55.7	5.8	85.5	2.2	1.0	0.0
bez odpovědi	6.0	9.5	7.1	4.1	11.8	2.2	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.35
V KOLIKA LETECH ZALOŽILA VLASTNÍ DOMÁCNOST
Q_39

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	213	34	60	119	58	44	97	14
15	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0
17	1.4	0.0	0.0	2.5	1.7	0.0	1.0	7.1
18	8.5	5.9	11.7	7.6	8.6	6.8	7.2	21.4
19	17.8	26.5	16.7	16.0	19.0	13.6	19.6	14.3
20	16.4	11.8	13.3	19.3	3.4	15.9	23.7	21.4
21	16.9	8.8	18.3	18.5	17.2	15.9	17.5	14.3
22	8.9	5.9	10.0	9.2	8.6	9.1	8.2	14.3
23	9.4	11.8	10.0	8.4	10.3	9.1	10.3	0.0
24	5.6	2.9	5.0	6.7	6.9	6.8	4.1	7.1
25	6.6	11.8	6.7	5.0	13.8	6.8	3.1	0.0
26	1.9	5.9	1.7	0.8	3.4	4.5	0.0	0.0
27	1.9	0.0	1.7	2.5	1.7	2.3	2.1	0.0
28	1.9	2.9	3.3	0.8	1.7	4.5	1.0	0.0
29	0.5	2.9	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0	0.0
30	1.4	2.9	0.0	1.7	0.0	4.5	1.0	0.0
31	0.5	0.0	1.7	0.0	1.7	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.36
V KOLIKA LETECH ZALOŽILA VLASTNÍ DOMÁCNOST
Q_39

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	213	34	60	119	58	44	97	14
Průměr	21.40	22.03	21.48	21.18	22.02	22.20	20.88	19.93
Směrodatná odchylka	2.81	3.29	2.84	2.64	3.08	3.18	2.39	1.94
N pro průměr	213	34	60	119	58	44	97	14

Tabulka B.37
V KOLIKA LETECH ZALOŽILA VLASTNÍ DOMÁCNOST
CAT_Q39

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
F:bez odpovědi	8.6	19.0	14.3	1.7	23.7	2.2	1.0	0.0
do 18-ti let	1.7	0.0	0.0	3.3	1.3	0.0	2.0	7.1
v 18-ti letech	7.7	4.8	10.0	7.4	6.6	6.7	7.1	21.4
v 19-ti letech	16.3	21.4	14.3	15.7	14.5	13.3	19.4	14.3
v 20-ti letech	15.0	9.5	11.4	19.0	2.6	15.6	23.5	21.4
v 21-ti letech	15.5	7.1	15.7	18.2	13.2	15.6	17.3	14.3
v 22-ti letech	8.2	4.8	8.6	9.1	6.6	8.9	8.2	14.3
v 23-ti letech	8.6	9.5	8.6	8.3	7.9	8.9	10.2	0.0
v 24-ti letech	5.2	2.4	4.3	6.6	5.3	6.7	4.1	7.1
v 25-ti letech a výš	13.3	21.4	12.9	10.7	18.4	22.2	7.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.38
OD KOLIKA LET JE NEZÁVISLÁ NA RODIČÍCH
Q_40

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	215	36	63	116	65	43	94	13
16	0.5	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0
17	2.8	0.0	0.0	5.2	0.0	0.0	5.3	7.7
18	23.7	13.9	25.4	25.9	16.9	20.9	28.7	30.8
19	24.7	16.7	27.0	25.9	24.6	23.3	27.7	7.7
20	15.3	25.0	12.7	13.8	10.8	18.6	16.0	23.1
21	7.0	2.8	4.8	9.5	7.7	4.7	7.4	7.7
22	5.6	5.6	9.5	3.4	6.2	7.0	3.2	15.4
23	7.9	13.9	7.9	6.0	13.8	4.7	6.4	0.0
24	5.1	2.8	6.3	5.2	9.2	4.7	2.1	7.7
25	6.0	11.1	6.3	4.3	7.7	14.0	2.1	0.0
26	1.4	5.6	0.0	0.9	3.1	2.3	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.39
OD KOLIKA LET JE NEZÁVISLÁ NA RODIČÍCH
Q_40

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	215	36	63	116	65	43	94	13
Průměr	20.19	21.00	20.27	19.89	20.97	20.70	19.47	19.77
Směrodatná odchylka	2.31	2.66	2.24	2.19	2.48	2.56	1.86	2.05
N pro průměr	215	36	63	116	65	43	94	13

Tabulka B.40
OD KOLIKA LET JE NEZÁVISLÁ NA RODIČÍCH
CAT_Q40

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
F:bez odpovědi	7.7	14.3	10.0	4.1	14.5	4.4	4.1	7.1
do 18-ti let	3.0	2.4	0.0	5.0	0.0	0.0	6.1	7.1
v 18-ti letech	21.9	11.9	22.9	24.8	14.5	20.0	27.6	28.6
v 19-ti letech	22.7	14.3	24.3	24.8	21.1	22.2	26.5	7.1
v 20-ti letech	14.2	21.4	11.4	13.2	9.2	17.8	15.3	21.4
v 21-ti letech	6.4	2.4	4.3	9.1	6.6	4.4	7.1	7.1
v 22-ti letech	5.2	4.8	8.6	3.3	5.3	6.7	3.1	14.3
v 23-ti letech	7.3	11.9	7.1	5.8	11.8	4.4	6.1	0.0
v 24-ti letech	4.7	2.4	5.7	5.0	7.9	4.4	2.0	7.1
v 25-ti letech a vyš	6.9	14.3	5.7	5.0	9.2	15.6	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.41
KDO HOSPODAŘÍ S PENĚZI
Q_41

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
já (respondent)	31.8	73.8	21.4	23.1	34.2	28.9	31.6	28.6
partner	3.0	0.0	1.4	5.0	1.3	4.4	3.1	7.1
oba	61.4	19.0	70.0	71.1	53.9	66.7	64.3	64.3
neví, bez odpovědi	3.9	7.1	7.1	0.8	10.5	0.0	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.42
ODEZVA OD PARTNERA PŘI PROBÍRÁNÍ STAROSTÍ
Q_42A Q_42B Q_42C Q_42D Q_42E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
diskuse (řešení)	54.1	21.4	71.4	55.4	59.2	51.1	52.0	50.0
podpora	30.0	23.8	34.3	29.8	31.6	24.4	31.6	28.6
pasivní naslouchání	17.6	16.7	17.1	18.2	18.4	20.0	15.3	21.4
partner odmítá vyslechnout	4.3	7.1	1.4	5.0	0.0	4.4	5.1	21.4
neví, bez odpovědi	6.9	26.2	1.4	3.3	11.8	6.7	4.1	0.0

Tabulka B.43
KDO VĚTŠINOU ZAČÍNÁ ROZHOVOR
Q_43

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
já (respondent)	26.6	19.0	24.3	30.6	22.4	22.2	30.6	35.7
partner	7.7	7.1	8.6	7.4	10.5	8.9	6.1	0.0
oba	54.5	33.3	61.4	57.9	50.0	60.0	56.1	50.0
neví, bez odpovědi	11.2	40.5	5.7	4.1	17.1	8.9	7.1	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.44
KDO UKONČÍ ROZHOVOR
Q_44

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
já (respondent)	21.5	21.4	18.6	23.1	18.4	15.6	25.5	28.6
partner	12.0	9.5	12.9	12.4	14.5	11.1	11.2	7.1
oba	47.6	21.4	55.7	52.1	42.1	51.1	52.0	35.7
neví, bez odpovědi	18.9	47.6	12.9	12.4	25.0	22.2	11.2	28.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.45
KDO NABÍZÍ SMÍR V PŘÍPADĚ HÁDKY
Q_45

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
vždy já (respondent)	4.3	2.4	2.9	5.8	3.9	4.4	3.1	14.3
oba	18.9	7.1	18.6	23.1	13.2	28.9	18.4	21.4
většinou partner	39.5	23.8	41.4	43.8	39.5	26.7	48.0	21.4
nemá partnera	1.7	2.4	0.0	2.5	1.3	2.2	2.0	0.0
většinou já (respondent)	13.3	4.8	15.7	14.9	10.5	15.6	15.3	7.1
vždy partner	5.2	2.4	4.3	6.6	1.3	4.4	8.2	7.1
nikdo	6.0	33.3	0.0	0.0	14.5	4.4	1.0	0.0
neví, bez odpovědi	11.2	23.8	17.1	3.3	15.8	13.3	4.1	28.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.46
CHCE ZESTÁRNOU SE SVÝM SOUČASNÝM PARTNEREM
Q_46

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nemá partnera v současné době	9.4	52.4	0.0	0.0	22.4	6.7	2.0	0.0
ano	75.1	16.7	85.7	89.3	64.5	73.3	83.7	78.6
ne	10.3	16.7	10.0	8.3	5.3	13.3	11.2	21.4
bez odpovědi	5.2	14.3	4.3	2.5	7.9	6.7	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.47
PREJE SI, ABY BYL PARTNER PŘÍTOMEN V OKAMŽIK SMRTI
Q_47

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nemá partnera v současné době	9.4	52.4	0.0	0.0	22.4	6.7	2.0	0.0
ano	54.9	11.9	64.3	64.5	50.0	46.7	61.2	64.3
ne	26.6	19.0	27.1	28.9	14.5	37.8	29.6	35.7
bez odpovědi	9.0	16.7	8.6	6.6	13.2	8.9	7.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.48
HOVOŘÍ O SÝCH POCITECH S PARTNEREM DOSTATEČNĚ, PARTNER REAGUJE NA PROJEY CITŮ
Q_48 Q_49

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

HOVOŘÍ O SÝCH POCITECH S PARTNEREM DOSTATEČNĚ

1-ano	26.6	19.0	28.6	28.1	32.9	15.6	26.5	28.6
2-spiše ano	38.2	16.7	48.6	39.7	38.2	44.4	37.8	21.4
3-spiše ne	15.9	14.3	10.0	19.8	13.2	11.1	19.4	21.4
4-ne	11.2	14.3	10.0	10.7	3.9	15.6	12.2	28.6
nevím	8.2	35.7	2.9	1.7	11.8	13.3	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	64.8	35.7	77.1	67.8	71.1	60.0	64.3	50.0
NE	27.0	28.6	20.0	30.6	17.1	26.7	31.6	50.0
Průměr na škále 1 - 4	2.13	2.37	2.01	2.13	1.87	2.31	2.18	2.50
Směrodatná odchylka	0.97	1.15	0.91	0.96	0.83	0.98	0.98	1.22
N pro průměr	214	27	68	119	67	39	94	14

PARTNER REAGUJE NA PROJEY CITŮ

1-ano	16.7	2.4	25.7	16.5	21.1	11.1	16.3	14.3
2-spiše ano	40.3	16.7	44.3	46.3	35.5	42.2	44.9	28.6
3-spiše ne	20.6	16.7	18.6	23.1	22.4	17.8	20.4	21.4
4-ne	11.6	19.0	10.0	9.9	2.6	20.0	11.2	35.7
nevím	10.7	45.2	1.4	4.1	18.4	8.9	7.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	57.1	19.0	70.0	62.8	56.6	53.3	61.2	42.9
NE	32.2	35.7	28.6	33.1	25.0	37.8	31.6	57.1
Průměr na škále 1 - 4	2.30	2.96	2.13	2.28	2.08	2.51	2.29	2.79
Směrodatná odchylka	0.92	0.93	0.92	0.87	0.82	0.98	0.90	1.12
N pro průměr	208	23	69	116	62	41	91	14

Tabulka B.49
PŘI HÁDKÁCH JSOU PŘÍTOMNI DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY, VODÍ SE S PARTNEREM ZA RUKU, POLIBEK S PARTNEREM PŘI LOUČENÍ
Q_50 Q_51 Q_52

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/ro zvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

PŘI HÁDKÁCH JSOU PŘÍTOMNI DALŠÍ ČLENOVÉ RODINY

1-vždy	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0
2-často	5.2	4.8	2.9	6.6	1.3	6.7	8.2	0.0
3-občas	22.3	11.9	18.6	28.1	9.2	24.4	27.6	50.0
4-zřídka	36.1	23.8	27.1	45.5	25.0	40.0	43.9	28.6
5-nikdy	31.8	42.9	47.1	19.0	55.3	22.2	19.4	21.4
bez odpovědi	4.3	16.7	4.3	0.0	9.2	6.7	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	3.98	4.26	4.24	3.75	4.48	3.83	3.72	3.71
Směrodatná odchylka	0.91	0.92	0.87	0.87	0.74	0.88	0.91	0.83
N pro průměr	223	35	67	121	69	42	98	14

VODÍ SE S PARTNEREM ZA RUKU

1-vždy	8.6	9.5	15.7	4.1	18.4	6.7	3.1	0.0
2-často	27.0	14.3	38.6	24.8	39.5	26.7	18.4	21.4
3-občas	29.6	19.0	27.1	34.7	15.8	31.1	41.8	14.3
4-zřídka	18.9	11.9	11.4	25.6	10.5	17.8	23.5	35.7
5-nikdy	10.7	16.7	7.1	10.7	3.9	11.1	13.3	28.6
bez odpovědi	5.2	28.6	0.0	0.0	11.8	6.7	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.96	3.17	2.56	3.14	2.34	3.00	3.26	3.71
Směrodatná odchylka	1.14	1.37	1.11	1.04	1.08	1.13	1.01	1.14
N pro průměr	221	30	70	121	67	42	98	14

POLIBEK S PARTNEREM PŘI LOUČENÍ

1-vždy	39.5	38.1	57.1	29.8	60.5	35.6	25.5	35.7
2-často	20.6	11.9	22.9	22.3	19.7	15.6	23.5	21.4
3-občas	19.3	4.8	14.3	27.3	5.3	26.7	27.6	14.3
4-zřídka	11.2	4.8	2.9	18.2	1.3	8.9	18.4	21.4
5-nikdy	3.9	11.9	2.9	1.7	2.6	4.4	4.1	7.1
bez odpovědi	5.6	28.6	0.0	0.8	10.5	8.9	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 5	2.15	2.17	1.71	2.39	1.50	2.24	2.52	2.43
Směrodatná odchylka	1.20	1.56	1.01	1.15	0.91	1.22	1.18	1.40
N pro průměr	220	30	70	120	68	41	97	14

Tabulka B.50
FREKVENCE SEXUÁLNÍHO STYKU S PARTNEREM
Q_53

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
několikrát denně	1.7	0.0	5.7	0.0	3.9	0.0	1.0	0.0
denně	2.6	4.8	4.3	0.8	3.9	0.0	3.1	0.0
2-3x za týden	44.6	23.8	60.0	43.0	55.3	40.0	41.8	21.4
1x za týden	20.2	16.7	17.1	23.1	14.5	22.2	22.4	28.6
1x za 14 dnů	7.3	2.4	2.9	11.6	1.3	8.9	11.2	7.1
1x za měsíc	3.9	0.0	1.4	6.6	1.3	8.9	4.1	0.0
méně často	6.4	4.8	5.7	7.4	0.0	6.7	8.2	28.6
neví, bez odpovědi	13.3	47.6	2.9	7.4	19.7	13.3	8.2	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Průměr na škále 1 - 7	3.76	3.68	3.35	4.03	3.11	4.08	3.92	4.83
Směrodatná odchylka	1.30	1.29	1.24	1.28	0.80	1.31	1.34	1.70
N pro průměr	202	22	68	112	61	39	90	12

Tabulka B.51
INICIÁTOR SEXU
Q_54

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
já (respondent)	4.7	0.0	4.3	6.6	2.6	4.4	5.1	14.3
partner	36.1	23.8	34.3	41.3	19.7	40.0	46.9	35.7
oba	46.8	31.0	58.6	45.5	56.6	42.2	41.8	42.9
neví, bez odpovědi	12.4	45.2	2.9	6.6	21.1	13.3	6.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.52
SPOKOJENA SE SEXUÁLNÍM ŽIVOTEM
Q_55

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
zcela	46.8	16.7	58.6	50.4	47.4	44.4	49.0	35.7
částečně	33.9	28.6	37.1	33.9	30.3	31.1	37.8	35.7
ne	11.2	23.8	2.9	11.6	9.2	13.3	10.2	21.4
neví, bez odpovědi	8.2	31.0	1.4	4.1	13.2	11.1	3.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.53
CO NÁSLEDUJE PO STYKU
Q_56A Q_56B Q_56C Q_56D

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
povídání	51.1	40.5	60.0	49.6	57.9	44.4	50.0	42.9
usnutí	47.6	28.6	50.0	52.9	38.2	55.6	52.0	42.9
odchod	4.3	7.1	8.6	0.8	6.6	2.2	2.0	14.3
něco jiného	3.0	11.9	1.4	0.8	6.6	0.0	2.0	0.0

Tabulka B.54
OPUSTILA BY PARTNERA PŘÍPADĚ, ŽE BY NECHTĚL DĚTI
Q 57

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
1-ano	18.5	9.5	20.0	20.7	14.5	24.4	21.4	0.0
2-spíše ano	43.3	42.9	40.0	45.5	40.8	42.2	46.9	35.7
3-spíše ne	11.2	11.9	14.3	9.1	19.7	8.9	5.1	14.3
4-ne	4.7	9.5	1.4	5.0	2.6	0.0	6.1	21.4
nevím	22.3	26.2	24.3	19.8	22.4	24.4	20.4	28.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	61.8	52.4	60.0	66.1	55.3	66.7	68.4	35.7
NE	15.9	21.4	15.7	14.0	22.4	8.9	11.2	35.7
Průměr na škále 1 - 4	2.03	2.29	1.96	1.98	2.14	1.79	1.95	2.80
Směrodatná odchylka	0.79	0.86	0.73	0.79	0.75	0.64	0.80	0.92
N pro průměr	181	31	53	97	59	34	78	10

Tabulka B.55
PODÍL NA VÝCHOVĚ DĚTÍ
Q 58

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nemá děti	22.3	38.1	47.1	2.5	68.4	0.0	0.0	0.0
výhradně já (respondent)	0.9	0.0	1.4	0.8	0.0	0.0	2.0	0.0
převážně já (respondent)	27.9	11.9	15.7	40.5	5.3	26.7	43.9	42.9
na půl	45.1	35.7	34.3	54.5	22.4	64.4	52.0	57.1
neví, bez odpovědi	3.9	14.3	1.4	1.7	3.9	8.9	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.56
PŘÁLA BY SI TRÁVIT DOVOLENOU BEZ PARTNERA, RODINNÉ OSLAVY JAKO DŮLEŽITÁ SOUČÁST ŽIVOTA
Q_59 Q_61

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

PŘÁLA BY SI TRÁVIT DOVOLENOU BEZ PARTNERA

1-ano	5.6	7.1	5.7	5.0	1.3	6.7	7.1	14.3
2-spíše ano	13.7	19.0	15.7	10.7	13.2	17.8	11.2	21.4
3-spíše ne	41.6	38.1	37.1	45.5	43.4	44.4	37.8	50.0
4-ne	29.2	21.4	35.7	28.1	32.9	17.8	33.7	14.3
nevím	9.9	14.3	5.7	10.7	9.2	13.3	10.2	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	19.3	26.2	21.4	15.7	14.5	24.4	18.4	35.7
NE	70.8	59.5	72.9	73.6	76.3	62.2	71.4	64.3
Průměr na škále 1 - 4	3.05	2.86	3.09	3.08	3.19	2.85	3.09	2.64
Směrodatná odchylka	0.85	0.90	0.89	0.81	0.73	0.84	0.91	0.93
N pro průměr	210	36	66	108	69	39	88	14

RODINNÉ OSLAVY JAKO DŮLEŽITÁ SOUČÁST ŽIVOTA

1-ano	28.8	28.6	30.0	28.1	26.3	24.4	34.7	14.3
2-spíše ano	39.9	42.9	38.6	39.7	42.1	33.3	38.8	57.1
3-spíše ne	21.0	19.0	20.0	22.3	21.1	35.6	15.3	14.3
4-ne	8.6	9.5	8.6	8.3	9.2	4.4	9.2	14.3
nevím	1.7	0.0	2.9	1.7	1.3	2.2	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	68.7	71.4	68.6	67.8	68.4	57.8	73.5	71.4
NE	29.6	28.6	28.6	30.6	30.3	40.0	24.5	28.6
Průměr na škále 1 - 4	2.10	2.10	2.07	2.11	2.13	2.20	1.99	2.29
Směrodatná odchylka	0.92	0.93	0.94	0.92	0.92	0.88	0.95	0.91
N pro průměr	229	42	68	119	75	44	96	14

Tabulka B.57
SLAVÍ
Q_62A Q_62B Q_62C Q_62D Q_62E Q_62F Q_62G Q_62H

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
Vánoce	98.3	92.9	98.6	100.0	98.7	100.0	96.9	100.0
MDŽ	8.2	9.5	8.6	7.4	11.8	8.9	6.1	0.0
narozeniny	96.6	100.0	92.9	97.5	94.7	97.8	96.9	100.0
svátky	84.1	88.1	81.4	84.3	88.2	77.8	85.7	71.4
Sv. Valentýn	25.8	23.8	32.9	22.3	40.8	31.1	14.3	7.1
Den otců	3.0	9.5	1.4	1.7	7.9	0.0	1.0	0.0
1. máj/svátek lásky	15.5	19.0	20.0	11.6	26.3	11.1	9.2	14.3
žádný z uvedených svátků	0.4	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0

Tabulka B.58
 KDO SE ÚČASTNÍ OSLAVY NAROZENIN
 Q_63A Q_63B Q_63C Q_63D Q_63E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
rodiče	79.8	88.1	75.7	79.3	84.2	82.2	77.6	64.3
děti	65.7	40.5	35.7	91.7	2.6	93.3	96.9	100.0
sourozenci	67.8	76.2	58.6	70.2	67.1	64.4	74.5	35.7
přátelé	50.6	57.1	57.1	44.6	61.8	46.7	45.9	35.7
neví, bez odpovědi	0.9	0.0	0.0	1.7	0.0	4.4	0.0	0.0

Tabulka B.59
VADÍ PARTNEROVI NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA, VADÍ NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA, SMĚJE SE S
PARTNEREM NĚKTERÝM SITUACÍM
Q_64 Q_65 Q_66

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/r ozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

VADÍ PARTNEROVI NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA

1-ano	3.0	2.4	4.3	2.5	0.0	2.2	6.1	0.0
2-spíše ano	9.9	0.0	14.3	10.7	7.9	13.3	10.2	7.1
3-spíše ne	40.3	23.8	48.6	41.3	40.8	40.0	38.8	50.0
4-ne	33.5	16.7	24.3	44.6	23.7	31.1	40.8	42.9
nevím	13.3	57.1	8.6	0.8	27.6	13.3	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	12.9	2.4	18.6	13.2	7.9	15.6	16.3	7.1
NE	73.8	40.5	72.9	86.0	64.5	71.1	79.6	92.9
Průměr na škále 1 - 4	3.20	3.28	3.02	3.29	3.22	3.15	3.19	3.36
Směrodatná odchylka	0.77	0.75	0.79	0.76	0.63	0.78	0.87	0.63
N pro průměr	202	18	64	120	55	39	94	14

VADI NEOHLÁŠENÁ NÁVŠTĚVA

1-ano	6.0	9.5	5.7	5.0	5.3	4.4	7.1	7.1
2-spíše ano	23.2	21.4	27.1	21.5	31.6	22.2	19.4	7.1
3-spíše ne	37.8	33.3	40.0	38.0	35.5	44.4	35.7	42.9
4-ne	29.2	19.0	24.3	35.5	19.7	24.4	36.7	42.9
nevím	3.9	16.7	2.9	0.0	7.9	4.4	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	29.2	31.0	32.9	26.4	36.8	26.7	26.5	14.3
NE	67.0	52.4	64.3	73.6	55.3	68.9	72.4	85.7
Průměr na škále 1 - 4	2.94	2.74	2.85	3.04	2.76	2.93	3.03	3.21
Směrodatná odchylka	0.89	0.95	0.87	0.88	0.86	0.83	0.93	0.89
N pro průměr	224	35	68	121	70	43	97	14

SMEJE SE S PARTNEREM NĚKTERÝM SITUACÍM

ano	58.8	33.3	65.7	63.6	60.5	53.3	63.3	35.7
spíše ano	21.9	11.9	22.9	24.8	19.7	22.2	23.5	21.4
spíše ne	9.4	7.1	10.0	9.9	1.3	13.3	9.2	42.9
ne	1.3	2.4	1.4	0.8	0.0	2.2	2.0	0.0
nevím	8.6	45.2	0.0	0.8	18.4	8.9	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	80.7	45.2	88.6	88.4	80.3	75.6	86.7	57.1
NE	10.7	9.5	11.4	10.7	1.3	15.6	11.2	42.9
Průměr na škále 1 - 4	1.49	1.61	1.47	1.48	1.27	1.61	1.49	2.07
Směrodatná odchylka	0.74	0.89	0.74	0.71	0.48	0.83	0.75	0.92
N pro průměr	213	23	70	120	62	41	96	14

Tabulka B.60
CO UDĚLÁ PARTNER V DEN NAROZENIN PARTNERKY
Q_67A Q_67B Q_67C Q_67D Q_67E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
nemá partnera	7.3	40.5	0.0	0.0	17.1	4.4	2.0	0.0
uvaří	4.7	2.4	10.0	2.5	9.2	0.0	3.1	7.1
koupí dárek	81.1	38.1	87.1	92.6	69.7	77.8	90.8	85.7
připraví oslavu doma	6.9	0.0	8.6	8.3	7.9	8.9	5.1	7.1
pozve na večeři	24.0	14.3	40.0	18.2	32.9	15.6	21.4	21.4

Tabulka B.61
KDO URČUJE MÍSTO DOVOLENÉ
Q_68

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
já (respondent)	8.2	4.8	5.7	10.7	5.3	13.3	7.1	14.3
partner	3.0	2.4	4.3	2.5	1.3	2.2	4.1	7.1
oba	72.5	28.6	82.9	81.8	67.1	68.9	80.6	57.1
neví, bez odpovědi	3.4	2.4	2.9	4.1	1.3	4.4	3.1	14.3
nemá partnera	8.6	47.6	0.0	0.0	21.1	4.4	2.0	0.0
neví, bez odpovědi	4.3	14.3	4.3	0.8	3.9	6.7	3.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.62
PŘEDSTAVITELNÉ MÍT DĚTI I MIMO MANŽELSTVÍ, PŘEDSTAVITELNÉ ŽÍT S PARTNEREM PŘED SVATBOU, PRÁVO HOMOSEXUÁLŮ NA VÝCHOVU DĚTÍ
Q_70 Q_71 Q_72

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/r ozvedená	s partnerem	v manželství	žádně	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14

PŘEDSTAVITELNÉ MÍT DĚTI I MIMO MANŽELSTVÍ

1-ano	17.6	40.5	21.4	7.4	23.7	17.8	13.3	14.3
2-spíše ano	33.0	28.6	42.9	28.9	40.8	46.7	24.5	7.1
3-spíše ne	25.8	23.8	18.6	30.6	19.7	22.2	29.6	42.9
4-ne	19.3	2.4	11.4	29.8	9.2	8.9	29.6	35.7
nevím	4.3	4.8	5.7	3.3	6.6	4.4	3.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	50.6	69.0	64.3	36.4	64.5	64.4	37.8	21.4
NE	45.1	26.2	30.0	60.3	28.9	31.1	59.2	78.6
Průměr na škále 1 - 4	2.49	1.88	2.21	2.85	2.15	2.23	2.78	3.00
Směrodatná odchylka	1.01	0.88	0.94	0.95	0.92	0.87	1.03	1.04
N pro průměr	223	40	66	117	71	43	95	14

PŘEDSTAVITELNÉ ŽÍT S PARTNEREM PŘED SVATBOU

1-ano	96.1	95.2	98.6	95.0	98.7	97.8	95.9	78.6
2-spíše ano	2.6	4.8	0.0	3.3	1.3	0.0	3.1	14.3
3-spíše ne	1.3	0.0	1.4	1.7	0.0	2.2	1.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	98.7	100.0	98.6	98.3	100.0	97.8	99.0	92.9
NE	1.3	0.0	1.4	1.7	0.0	2.2	1.0	7.1
Průměr na škále 1 - 4	1.05	1.05	1.03	1.07	1.01	1.04	1.05	1.29
Směrodatná odchylka	0.27	0.22	0.24	0.31	0.11	0.30	0.26	0.61
N pro průměr	233	42	70	121	76	45	98	14

PRÁVO HOMOSEXUÁLŮ NA VÝCHOVU DĚTÍ

1-ano	15.0	23.8	21.4	8.3	19.7	15.6	11.2	14.3
2-spíše ano	38.6	40.5	44.3	34.7	36.8	53.3	34.7	28.6
3-spíše ne	21.0	14.3	17.1	25.6	22.4	11.1	23.5	28.6
4-ne	12.9	14.3	10.0	14.0	9.2	8.9	17.3	14.3
nevím	12.4	7.1	7.1	17.4	11.8	11.1	13.3	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ANO	53.6	64.3	65.7	43.0	56.6	68.9	45.9	42.9
NE	33.9	28.6	27.1	39.7	31.6	20.0	40.8	42.9
Průměr na škále 1 - 4	2.36	2.21	2.17	2.55	2.24	2.15	2.54	2.50
Směrodatná odchylka	0.93	1.00	0.91	0.89	0.92	0.83	0.96	1.00
N pro průměr	204	39	65	100	67	40	85	12

Tabulka B.63
PŘEDSTAVA NAKUPOVAT V SEX SHOPU
Q_73

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
ano, sama od sebe	26.6	45.2	31.4	17.4	40.8	33.3	13.3	21.4
ano, na přání partnera	16.3	14.3	21.4	14.0	18.4	17.8	15.3	7.1
ne	27.0	19.0	22.9	32.2	15.8	24.4	36.7	28.6
neví, bez odpovědi	30.0	21.4	24.3	36.4	25.0	24.4	34.7	42.9
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.64
JE OBTÍŽNÉ NAJÍT PARTNERA POUZE NA SEX
Q_74

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	2.6	2.4	2.9	2.5	3.9	2.2	2.0	0.0
ne	72.5	78.6	77.1	67.8	81.6	68.9	66.3	78.6
neví, bez odpovědi	24.9	19.0	20.0	29.8	14.5	28.9	31.6	21.4
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.65
ZAMĚSTNÁNÍ
Q_ZAM

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
zaměstnaná	82.0	83.3	87.1	78.5	88.2	80.0	79.6	71.4
nezaměstnaná	3.9	7.1	1.4	4.1	6.6	2.2	2.0	7.1
na mateřské dovolené	8.2	2.4	5.7	11.6	0.0	13.3	12.2	7.1
podnikatelka	4.7	4.8	4.3	5.0	3.9	4.4	4.1	14.3
bez, odpovědi	1.3	2.4	1.4	0.8	1.3	0.0	2.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.66
PLAT/PŘÍJEM
Q_PLAT

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
do 10-ti tisíc Kč	18.0	14.3	15.7	20.7	11.8	17.8	21.4	28.6
10-15 tisíc Kč	31.8	31.0	28.6	33.9	31.6	31.1	33.7	21.4
15-20 tisíc Kč	29.2	38.1	25.7	28.1	21.1	28.9	33.7	42.9
nad 20 tisíc Kč	17.6	11.9	25.7	14.9	28.9	17.8	10.2	7.1
neví, bez odpovědi	3.4	4.8	4.3	2.5	6.6	4.4	1.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.67
VZDĚLÁNÍ
Q_VZDEL

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
základní	1.3	2.4	1.4	0.8	0.0	0.0	3.1	0.0
vyučena	4.7	7.1	2.9	5.0	5.3	4.4	3.1	14.3
střední bez maturity	4.7	4.8	1.4	6.6	0.0	6.7	8.2	0.0
střední s maturitou	60.9	50.0	64.3	62.8	60.5	51.1	66.3	57.1
vysokoškolské	27.0	35.7	28.6	23.1	32.9	37.8	18.4	21.4
nedokončené	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0
bez odpovědi	0.9	0.0	1.4	0.8	1.3	0.0	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.68
V KOLIKA LETECH PRVNÍ SEXUÁLNÍ STYK
Q_STYK

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	216	39	65	112	68	42	93	13
14	1.9	5.1	3.1	0.0	4.4	0.0	1.1	0.0
15	9.7	10.3	7.7	10.7	7.4	21.4	6.5	7.7
16	22.2	17.9	23.1	23.2	23.5	11.9	23.7	38.5
17	24.1	20.5	21.5	26.8	20.6	26.2	25.8	23.1
18	25.0	23.1	26.2	25.0	20.6	23.8	30.1	15.4
19	6.0	2.6	9.2	5.4	4.4	9.5	5.4	7.7
20	5.6	5.1	1.5	8.0	4.4	7.1	6.5	0.0
21	2.8	5.1	4.6	0.9	7.4	0.0	0.0	7.7
22	0.5	2.6	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0
23	0.5	0.0	1.5	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0
25	0.9	2.6	1.5	0.0	2.9	0.0	0.0	0.0
26	0.9	5.1	0.0	0.0	2.9	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.69
V KOLIKA LETECH PRVNÍ SEXUÁLNÍ STYK
Q_STYK

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	216	39	65	112	68	42	93	13
Průměr	17.38	17.90	17.42	17.19	17.79	17.10	17.26	17.08
Směrodatná odchylka	1.93	2.92	1.94	1.40	2.67	1.51	1.38	1.61
N pro průměr	216	39	65	112	68	42	93	13

Tabulka B.70
V KOLIKA LETECH PRVNÍ SEXUÁLNÍ STYK
RQ_STYK

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
F:Neuveдено	7.3	7.1	7.1	7.4	10.5	6.7	5.1	7.1
v 15-ti a méně	10.7	14.3	10.0	9.9	10.5	20.0	7.1	7.1
v 16-ti	20.6	16.7	21.4	21.5	21.1	11.1	22.4	35.7
v 17-ti	22.3	19.0	20.0	24.8	18.4	24.4	24.5	21.4
v 18-ti	23.2	21.4	24.3	23.1	18.4	22.2	28.6	14.3
v 19-ti	5.6	2.4	8.6	5.0	3.9	8.9	5.1	7.1
ve 20-ti a výše	10.3	19.0	8.6	8.3	17.1	6.7	7.1	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.71
UŽIVÁ ANTIKONCECI
Q ANTIKO

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
ano	46.8	50.0	47.1	45.5	56.6	40.0	45.9	21.4
ne	52.8	50.0	51.4	54.5	43.4	60.0	54.1	71.4
neví, bez odpovědi	0.4	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.72
STAV
Q STAV

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
bez partnera	12.0	66.7	0.0	0.0	27.6	8.9	2.0	7.1
s partnerem	30.0	0.0	100.0	0.0	57.9	15.6	15.3	28.6
v manželství	51.9	0.0	0.0	100.0	9.2	66.7	76.5	64.3
rozvedena	5.6	31.0	0.0	0.0	3.9	8.9	6.1	0.0
bez odpovědi	0.4	2.4	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.73
NÁBOŽENSKÉ VYZNÁNÍ
Q_VYZN

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
<i>Počet respondentů</i>	233	42	70	121	76	45	98	14
věřící	9.9	9.5	8.6	10.7	11.8	11.1	4.1	35.7
bez vyznání	85.8	90.5	87.1	83.5	86.8	82.2	91.8	50.0
neví, bez odpovědi	4.3	0.0	4.3	5.8	1.3	6.7	4.1	14.3
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.74
VZDĚLÁNÍ PARTNERA
RQ_81A

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
základní	0.4	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0
vyučena	20.2	4.8	20.0	25.6	11.8	26.7	19.4	50.0
střední bez maturity	6.9	2.4	8.6	7.4	5.3	8.9	8.2	0.0
střední s maturitou	43.3	16.7	47.1	50.4	36.8	42.2	52.0	21.4
vysokoškolské	16.3	7.1	24.3	14.9	18.4	13.3	14.3	28.6
bez odpovědi	12.9	69.0	0.0	0.8	27.6	8.9	5.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.75
VĚKOVÝ ROZDÍL
RQ_81B

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	202	13	68	121	53	41	94	14
0	7.9	0.0	10.3	7.4	11.3	7.3	6.4	7.1
1	15.3	7.7	20.6	13.2	20.8	12.2	13.8	14.3
2	15.8	0.0	16.2	17.4	17.0	17.1	14.9	14.3
3	18.8	46.2	11.8	19.8	13.2	24.4	18.1	28.6
4	11.9	0.0	16.2	10.7	17.0	7.3	12.8	0.0
5	11.4	7.7	5.9	14.9	7.5	4.9	18.1	0.0
6	5.0	0.0	5.9	5.0	1.9	4.9	7.4	0.0
7	5.4	0.0	5.9	5.8	3.8	9.8	4.3	7.1
8	1.0	7.7	0.0	0.8	0.0	4.9	0.0	0.0
9	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
10	3.0	0.0	2.9	3.3	1.9	4.9	1.1	14.3
11	0.5	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1
12	1.5	7.7	1.5	0.8	3.8	2.4	0.0	0.0
13	0.5	7.7	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0
14	0.5	7.7	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0
17	0.5	7.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	7.1
20	0.5	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.76
VĚKOVÝ ROZDÍL
RQ_81B

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	202	13	68	121	53	41	94	14
Průměr	4.05	6.77	3.92	3.80	3.68	4.18	3.95	5.62
Směrodatná odchylka	3.06	5.37	3.35	2.33	2.98	2.83	2.81	4.96
N pro průměr	186	13	61	112	47	38	88	13

Tabulka B.77
VĚKOVÝ ROZDÍL - KATEGORIE
CAT_ROZ

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
stejně staří	6.9	0.0	10.0	7.4	7.9	6.7	6.1	7.1
1 rok	13.3	2.4	20.0	13.2	14.5	11.1	13.3	14.3
2 roky	13.7	0.0	15.7	17.4	11.8	15.6	14.3	14.3
3 roky	16.3	14.3	11.4	19.8	9.2	22.2	17.3	28.6
4 roky	10.3	0.0	15.7	10.7	11.8	6.7	12.2	0.0
5 let	9.9	2.4	5.7	14.9	5.3	4.4	17.3	0.0
6 let	4.3	0.0	5.7	5.0	1.3	4.4	7.1	0.0
7 let	4.7	0.0	5.7	5.8	2.6	8.9	4.1	7.1
8 let a více	7.3	11.9	7.1	5.8	5.3	11.1	4.1	28.6
neví, bez odpovědi	13.3	69.0	2.9	0.0	30.3	8.9	4.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.78
V KOLIKA LETECH SE POPRVÉ VDALA
Q 81C

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	160	18	24	118	10	39	97	14
17	2.5	5.6	0.0	2.5	0.0	0.0	3.1	7.1
18	6.3	0.0	12.5	5.9	0.0	5.1	6.2	14.3
19	15.0	11.1	16.7	15.3	0.0	5.1	16.5	42.9
20	16.3	22.2	20.8	14.4	0.0	20.5	18.6	0.0
21	13.8	5.6	12.5	15.3	30.0	12.8	11.3	21.4
22	0.6	5.6	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0
22	11.9	5.6	16.7	11.9	0.0	10.3	14.4	7.1
23	10.0	11.1	8.3	10.2	0.0	10.3	11.3	7.1
24	8.1	11.1	4.2	8.5	40.0	10.3	5.2	0.0
25	5.0	5.6	0.0	5.9	0.0	2.6	7.2	0.0
26	2.5	0.0	4.2	2.5	10.0	2.6	2.1	0.0
27	2.5	0.0	0.0	3.4	0.0	5.1	2.1	0.0
28	3.8	11.1	4.2	2.5	10.0	10.3	1.0	0.0
29	0.6	0.0	0.0	0.8	10.0	0.0	0.0	0.0
30	0.6	5.6	0.0	0.0	0.0	2.6	0.0	0.0
32	0.6	0.0	0.0	0.8	0.0	2.6	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.79
V KOLIKA LETECH SE POPRVÉ VDALA
Q 81C

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	160	18	24	118	10	39	97	14
Průměr	21.73	22.47	21.04	21.75	24.20	22.92	21.29	19.64
Směrodatná odchylka	2.88	3.52	2.49	2.85	2.82	3.47	2.42	1.69
N pro průměr	160	18	24	118	10	39	97	14

Tabulka B.80
V KOLIKA LETECH SE POPRVÉ VDALA
RQ_81C

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	232	41	70	121	76	45	97	14
F:neuveдено	31.5	58.5	65.7	2.5	86.8	13.3	1.0	0.0
v 18-ti a méně	6.0	2.4	4.3	8.3	0.0	4.4	9.3	21.4
v 19-ti	10.3	4.9	5.7	14.9	0.0	4.4	16.5	42.9
ve 20-ti	11.2	9.8	7.1	14.0	0.0	17.8	18.6	0.0
v 21-22-ti	17.7	4.9	10.0	26.4	3.9	20.0	25.8	28.6
ve 23-ti	6.9	4.9	2.9	9.9	0.0	8.9	11.3	7.1
ve 24-ti	5.6	4.9	1.4	8.3	5.3	8.9	5.2	0.0
v 25-ti a výše	10.8	9.8	2.9	15.7	3.9	22.2	12.4	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.81
KOLIK LET TRVÁ SOUČASNÉ PARTNERSTVÍ/MANŽELSTVÍ
Q_81D

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	191	10	60	121	43	40	94	14
0	2.1	10.0	5.0	0.0	4.7	2.5	1.1	0.0
1	7.9	40.0	13.3	2.5	20.9	7.5	3.2	0.0
2	6.3	10.0	11.7	3.3	18.6	5.0	2.1	0.0
3	5.2	0.0	10.0	3.3	14.0	5.0	2.1	0.0
4	2.6	10.0	5.0	0.8	11.6	0.0	0.0	0.0
5	6.3	0.0	10.0	5.0	9.3	7.5	3.2	14.3
6	3.7	0.0	3.3	4.1	4.7	7.5	2.1	0.0
7	7.9	20.0	10.0	5.8	9.3	12.5	6.4	0.0
8	2.6	0.0	3.3	2.5	0.0	5.0	3.2	0.0
9	2.1	0.0	1.7	2.5	0.0	2.5	3.2	0.0
10	4.2	10.0	5.0	3.3	0.0	7.5	4.3	7.1
11	4.2	0.0	6.7	3.3	0.0	2.5	6.4	7.1
12	2.6	0.0	0.0	4.1	2.3	2.5	3.2	0.0
13	5.2	0.0	5.0	5.8	0.0	5.0	7.4	7.1
14	3.1	0.0	0.0	5.0	0.0	10.0	2.1	0.0
15	2.1	0.0	3.3	1.7	2.3	2.5	1.1	7.1
16	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
17	2.1	0.0	1.7	2.5	0.0	2.5	3.2	0.0
18	3.7	0.0	0.0	5.8	0.0	0.0	6.4	7.1
19	1.6	0.0	1.7	1.7	2.3	0.0	2.1	0.0
20	2.1	0.0	0.0	3.3	0.0	2.5	0.0	21.4
21	3.7	0.0	0.0	5.8	0.0	5.0	5.3	0.0
22	2.6	0.0	0.0	4.1	0.0	0.0	5.3	0.0
23	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
24	2.1	0.0	1.7	2.5	0.0	0.0	3.2	7.1
25	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	2.5	0.0	0.0
26	1.6	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	2.1	7.1
27	1.0	0.0	1.7	0.8	0.0	0.0	1.1	7.1
28	2.6	0.0	0.0	4.1	0.0	0.0	5.3	0.0
29	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
30	1.6	0.0	0.0	2.5	0.0	2.5	2.1	0.0
31	1.6	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	3.2	0.0
32	2.6	0.0	0.0	4.1	0.0	0.0	4.3	7.1
33	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
34	0.5	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	1.1	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.82
KOLIK LET TRVÁ SOUČASNÉ PARTNERSTVÍ/MANŽELSTVÍ
Q_81D

(v průměrech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	191	10	60	121	43	40	94	14
Průměr	12.48	3.78	6.86	15.77	4.12	10.00	16.43	17.57
Směrodatná odchylka	9.23	3.42	5.79	9.16	3.80	6.83	9.15	8.19
N pro průměr	187	9	57	121	41	39	93	14

Tabulka B.83
KOLIK LET TRVÁ SOUČASNÉ PARTNERSTVÍ/MANŽELSTVÍ
RQ_81D

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
F: neuvedení	18.0	76.2	14.3	0.0	43.4	11.1	4.1	0.0
do 5-ti let	24.9	16.7	47.1	14.9	44.7	24.4	11.2	14.3
5-10 let	16.7	7.1	20.0	18.2	7.9	31.1	18.4	7.1
10-15 let	14.2	0.0	12.9	19.8	2.6	20.0	19.4	21.4
15-20 let	8.2	0.0	2.9	14.0	1.3	4.4	12.2	28.6
nad 20 let	18.0	0.0	2.9	33.1	0.0	8.9	34.7	28.6
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Tabulka B.84
KOLIKÁTÉ MANŽELSTVÍ
Q_81E

(v procentech)	Celkem	Stav			Počet vlastních dětí			
		bez partnera/rozvedená	s partnerem	v manželství	žádné	1 dítě	2 děti	3 děti a více
Počet respondentů	233	42	70	121	76	45	98	14
F: není vdaná	48.1	100.0	100.0	0.0	90.8	33.3	23.5	35.7
první manželství	44.2	0.0	0.0	85.1	7.9	60.0	67.3	28.6
druhé manželství neuvedení	7.3	0.0	0.0	14.0	0.0	6.7	9.2	35.7
neuvedení	0.4	0.0	0.0	0.8	1.3	0.0	0.0	0.0
Celkem procent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Ústřední knih.Pedf UK

2592083091